

Paulo Sergio Viana

Stanislao M Esposito

LITERATURA VIVO

A stylized green book icon with leaves and a flower. The book is open, and the pages are represented by green leaves. A yellow flower is positioned above the letter 'I' in 'VIVO', and another green leaf is positioned above the letter 'O'.

Numero 006

Dicembro 2025

Enhavo

Vortoj al la legantoj (<i>Erika Godó kaj John Huang</i>)	4
Ĉu Brasiko aŭ Testudo (<i>Wally du Temple</i>).....	5
Intervjuo al Paŭlo Sergio Viana (<i>Erika Godó</i>).....	6
Flugado (<i>Paŭlo Sergio Viana</i>)	9
Intervjuo kun Stanislao M Esposito (<i>Erika Godó</i>).....	10
Zamenhof Tago (<i>Erika Godó</i>).....	12
Dominiko Orban en la infero (<i>Laimundas Abromas</i>).....	13
Mia frato... (<i>Erika Godó</i>)	25
10-a MEMORIALO LUCIJA BORČIĆ, 2025.....	26
Mago (1) /EL LA TAGLIBRO DE IU VIRKATO/ (<i>Elena Popova</i>).....	27
PRINTEMPO (<i>Li Weilun</i>).....	32
INTERNACIA LITERATURA ESPERANTA KONKURSO "HRISTO GOROV-HRIMA" – 2026 ...	33
Vento orienta – Vento okcidenta (7) (<i>Pearl S. Buck</i> / tradukis <i>Detlef Karthaus</i>).....	34
La Suno, la Luno, la steloj (<i>Róbert Zsigmond</i> / tradukis <i>Erika Godó</i>)	43
LA NATURO, PENTRISTO (<i>Elena Popova</i>).....	44
Jaga (8) (<i>Maksim Bočkarev</i> / tradukis <i>Sergei Isakov</i>).....	45
Alfrontitaj speguloj (<i>Sándor Weöres</i> / tradukis <i>Erika Godó</i>)	53
Noâra (<i>Eliau-J Finbert</i> / tradukis <i>Roland Platteau</i>)	54
Sylva (<i>Vercors</i> / tradukis <i>Roland Platteau</i>)	55
La perdita revo (<i>Angel Arquillos</i>).....	57
Ario de juneco (<i>Yin Jiixin</i>)	58
hajkoj (<i>Ardo</i>).....	62
Regularo de la Internacia Traduk-Konkurso "Veĵdo" (2026).....	63
Literatura Konkurso Kálmán Kalocsay	65
Vi estas maro (<i>William Auld</i>).....	66
Flava rozo... (<i>Lilaketo</i>)	67
En aŭtuna posttagmezo (<i>Leonor Montagnini</i> / tradukis <i>Erika Godó</i>).....	68
Ruĝaj beroj (<i>Lenke Szász</i>)	70
Stormo (<i>Lenke Szász</i>).....	71
Sopiro en l' aŭtunmezo (<i>Yi Qiao</i>).....	72
La malfeliĉa aktorino (<i>Erika Godó</i>)	73
Leontodoj (tradukis <i>Tatjana</i> / <i>Татьяна Терехова</i>)	74

Mi memoras... (<i>Beáta Izing</i> / tradukis <i>Erika Godó</i>).....	75
MI MENTUS (<i>Rudina Muharremi Beja</i> / tradukis <i>Bardhyl Adem Selimi</i>)	76
Abstraktaĵoj (<i>Kinga Fabó</i> / tradukis <i>Blazio Vaha</i>)	78
Miensimboloj (<i>Blazio Vaha</i>).....	79
Vivresumo de WACHA Balázs	80
La vundo de l'olivarbo (<i>Sirik Slagmu</i>)	81
Portreto de Du Marioj (<i>Karlo Germany</i>)	82
Aprezu (<i>Wioletta Kinal</i> / tradukis <i>Ryszarda Kwiatkowska</i>).....	84
Laŭreato Nova - Cielismo (<i>Nova Zaharieva</i>)	86
La Sorto de Aina (<i>Ranja Zafinifotsy</i>)	88
Unukora Cielmaro (<i>Shu Nan</i> / tradukis <i>John Huang</i>).....	92
Finfina sukceso (<i>Miao Hui</i>).....	93
Anekdoto de Mia Patro pri Aŭtobuso (<i>Miao Hui</i>)	94
Milda Pluvo (<i>Jerubbesheth Banyanga</i>)	95
La peno estas la ŝlosilo (<i>Jerubbesheth Banyanga</i>)	96
La Birdo (<i>Jerubbesheth Banyanga</i>)	97
Mia lernejo (<i>Nasandratra Nasah</i>).....	98
Jeande Dieu Kikako	99
Okazaĵo en la noktomezo (<i>Yin Jiaxin</i>)	100
Falstelo (<i>Gajo</i>).....	101
La Papilioj (<i>Arbsemo</i>).....	102
Fenestro (<i>Lingzis</i> / <i>Orpaco</i>)	103
Koro-Disŝira Kanto de Cuan-rivero (<i>He Weijia</i> / tradukis <i>Batalanto</i>)	104
Luno al la Zenito (<i>Li Sangĉao</i> / tradukis <i>Batalanto</i>)	106
Al la hungaroj (<i>Milán Füst</i> / tradukis <i>Eva Tófalvy</i>)	109
Momenteto (<i>Luo Shuigen</i>).....	111
Vojaĝnotoj en Jiangnan (<i>Viktoria</i>)	117
Du Dekkvinoj en Mia Vivo (<i>Zhou Zhiqi</i> / tradukis <i>John Huang</i>).....	120
Rakonto de Georgo - La basbala tago (<i>John Huang</i>)	122
Komikso pri Pipi (<i>John Huang</i>)	123
Taglibro de Pipi (<i>Pipi</i>)	124
Anonco de Kristnaska Literatura Konkurso de Literatura Vivo!	130

La bildoj kiuj akompanas la tekstojn en ĉi tiu numero, estis inspiritaj kaj prilaboritaj de *John Huang* pere de Al.

Vortoj al la legantoj

Erika Godo

John Huang

Karaj legantoj!

Kun ĝojo ni prezentas al vi la sesan numeron de *Literatura Vivo*, kiun distingas speciala mikso de internacia voĉaro, imagoplenaj rakontoj kaj profundaj homaj emocioj. Ĉi tiu eldono montras, ke la mondoj kreitaj de niaj aŭtoroj estas same variaj kiel la kontinentoj de kie ili venas.

Ni komencas per ŝerca, kortuŝa aŭ alegoria poezio – kiel la sprita “Ĉu Brasiko aŭ Testudo” de Wally du Temple kaj la filozofia “flugado” de Paŭlo Sergio Viana. La intervjuoj en ĉi tiu numero estas aparte riĉaj: krom la longforma konversacio kun Paŭlo Sergio Viana, ni ankaŭ renkontas la italan verkiston Stanislao M Esposito, kies klaraj opinioj pri lingvo, verkado kaj la rolo de Esperanto en la moderna mondo aldonas valoran dimension al nia literatura dialogo.

La rakonta parto varias de humuro ĝis dramo. La satira teatraĵo “Dominiko Orban en la infero” de Laimundas Abromas prezentas spegulon al niaj homaj mankoj per demonoj, burokratio kaj brilega dialoga ritmo. Kontraŭe al tio, multaj tekstoj portas intiman, memoran, eĉ nostalgian tonon: la poemo de Gajo, la emociplena taglibro de Pipi pri lia hunda amikino Flora, kaj la meditemaj poemoj de Lenke Szász, Leonor Montagnini kaj Yi Qiao.

Ni ĝuas ankaŭ ampleksan internacian kontribuon: verkoj el Eŭropo, Afriko, Azio kaj Amerikoj montras la disvastigitan vivecon de nia lingva komunumo. La tradukaĵoj – ekzemple la rakontoj de Pearl S. Buck, Róbert Zsigmond kaj Vercors – rememorigas, ke Esperanto ne nur kreas originalajn mondojn, sed ankaŭ malfermas fenestrojn al la literaturo de la mondo. Krome, ni fieras publikigi la rezultojn de la *Internacia Literatura Esperanta Konkurso “Hristo Gorov-Hrima”*, kaj memorigas pri nia propra *Traduk-Konkurso “Vejdo”* kaj *Literatura Konkurso Kálmán Kalocsay*, kiuj celas subteni novajn talentojn.

Ni sincere esperas, ke ĉi tiu numero inspiros vin, tuŝos vin kaj naskos en vi la deziron partopreni, kontribui kaj kunlabori. Via subteno kaj viaj voĉoj estas la vivo de *Literatura Vivo*. Dankon pro via fido kaj entuziasmo.

Ĝuu la legadon!

Kun amikecaj salutoj,

Handwritten signature of Erika Godo in black ink.

Erika Godo

Handwritten signature of John Huang in black ink.

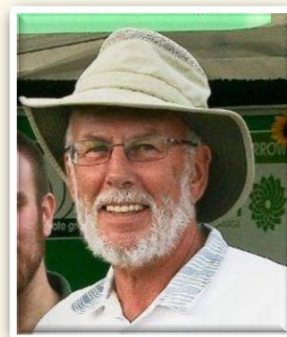
John Huang

Retejo: www.literaturavivo.com

Retpoŝta adreso: info@literaturavivo.com

Ĉu Brasiko aŭ Testudo

Wally du Temple

En ĝardeno kion faras vi brasiko?
Fuĝas de limakoj ĉar vi kaŝas kapon?
Ĉu verda osteca ŝelo de testudo?
Ĉu por aktori faris vi karapacon?
Kaj gratas la grundon por demeti ovojn
El sino via, de ventro tro volupta.
Finu nun viajn teatrajn surscenigojn!
Ĉu idoj ekrampos por marnaĝo nupta?

Intervjuo al Paŭlo Sergio Viana

Erika Godó

1, Kio instigis vin interesiĝi pri literaturo?

Mi enamiĝis al literaturo jam en infana aĝo. Miaj gepatroj estis legemaj, mia hejmo ĉiam estis plena de libroj. Mi komencis legi en frua aĝo faman, genian brazilan aŭtoron Monteiro Lobato, kiu verkis mirindajn infanlibrojn. Mi estis ravita de tiu mondo de bonhumora, instrua fantazio. De tiu komenco al la “serioza“ literaturo, jam en adoleskaĝo, estis natura transiro. Literaturo helpas pensi, senti, ellabori ideojn.

2, Kio estas la fonto de via inspiro por verki rakontojn aŭ poemojn?

Mi ne estas inventema. Mi sukcesas verki, jen poemojn, jen rakontojn, pro incitoj el la reala vivo. Okazaĵoj ĉirkaŭ mi, foje banalaj, subite ĵetas ideojn en mian menson, neatendite. Ili estas kvazaŭ ekstremo de fadeno, kiu poste elvolviĝas per mia penado racia, per ellaborado de situacioj kaj subjektivaj aferoj. Estas malfacile klarigi tiun strangan fenomenon. Ĝi ŝajnas lumeto, kiu ekflugas, kaj mi kuras por kapti ĝin.

3, Kio inspiris vin en la tradukado de literaturo, kaj ĉu vi memoras la unuan verkon, kiun vi tradukis?

En la adoleskaĝo mi denove pasiĝis dum legado de alia grava brazila aŭtoro: Machado de Assis. Multaj fakuloj — ankaŭ mi — konsideras lin la plej grava brazila aŭtoro en Brazilo. Lian verkaron karakterizas eleganteco, originaleco, psikologio, ironio, iom da skeptiko pri la mondo kaj pri la homoj. Ĝis hodiaŭ mi relegas liajn tekstojn kun sento de raviĝo. Mia unua traduko estis “La Alienisto”, de tiu aŭtoro, kiun publikigis eldonejo Fonto.

4, Kio estis motivo kaj procezo de via traduko de la brazila literatura ĉefverko La alienisto en Esperanton?

Nu, mi diplomiĝis pri medicino, kaj psikiatrio ne estis mia fako, tamen mi ĉiam forte interesiĝis pri la mensaj aspektoj de la korpaj malsanoj. Kaj tiu verko estis ironia kritiko al la tiama psikiatrio, kiu ankoraŭ estas certarilate valida en nia moderna medicino. Ĝi estas rakonto ne nur amuza, eĉ sarkasma, sed profunde pensigas pri la tragedio de la mensaj misfunkcioj — kaj kiel la socio alfrontas ilin. Mi do kuraĝis entrepreni la tradukon, sed amikoj helpis min per revizioj kaj konsiloj.

5, Mi volus peti vin prezenti la fonon kaj resumon de la verko por niaj legantoj.

“La Alienisto” priskribas la kuriozajn esplorojn de siatempa fakulo (tiutempe oni ankoraŭ ne uzis la vorton “psikiatro”). Li volis eltrovi la veran kaŭzon kaj elvolviĝon de mensaj malsanoj, kaj por tio komencis ekzameni ĉiujn homojn ĉirkaŭ si. Iom post iom li faris plej strangajn diagnozojn, ĉar kompreneble ĉiu homo havas sian “strangaĵon” (eĉ Esperantistoj, ni memoru...). Li do komencis enfermi multajn pacientojn en domon nomatan “Verda Domo” (nenia aludo al Esperanto...). Post komikaj situacioj, li venis al la konkludo, ke la sola normala homo estas li mem, do li liberigis ĉiujn pacientojn kaj enfermis sin mem en la frenezulejon.

6, Kiel la partopreno en Belartaj Konkursoj de UEA formis vian karieron? Kion vi lernis el tiuj konkursoj?

Fakte mi ĉiam verkis por plezuro. La Belartaj Konkursoj estis bonegaj provokoj, defioj, kaj mi komencis konkuri tute sen pretendoj. Mi miris, ke oni premiis min! Mi tute ne okupiĝis pri “kariero” sur tiu kampo. Sed mi lernis, ke oni verkas por ke homoj legu, ne nur por si mem. Estas granda sento de kontentiĝo, kiam alia homo legas kaj ŝatas ion, kion vi mem verkis. Estas, kvazaŭ vi ricevas brakumon, aŭ amikan manpremon. La Belartaj Konkursoj donis al mi momentojn de feliĉo, kaj mi dankas por tio.

7, Kie vi trovas inspiron por viaj propraj verkoj kaj tradukoj? Ĉu estas specifaj lokoj, homoj aŭ eventoj, kiuj motivas vin?

Mi ripetas: en la ĉiutaga vivo. Kontakto kun homoj, en plej diversaj cirkonstancoj, alportas subite sentojn kaj ideojn. Ankaŭ iuj legitaj poemoj, rakontoj, filmoj... La mondo estas plena de ideoj, oni devas atenti pri tiuj, kiuj subite trafas en onian kapon. Povas esti surstrate, povas esti en raporto de amiko pri iu travivaĵo, povas esti simple kurioza esprimo. Por verkado, oni devas havi antenojn turnitajn al la mondo. Verkisto ne rajtas “alieniĝi”.

8, Kiel vi komencis vian karieron kiel kuracisto, kaj kiel tio influis vian aktivan rolon en la esperanta-komunumo?

Mi diplomiĝis kiel kuracisto kiam mi estis ankoraŭ relative juna: 24-jara. Poste mi decidis labori en negranda urbo, en la internlando. Mi volis kontakton kun la popolo, kun la simplaj homoj en nia komplika socio. Tamen, mi fariĝis Esperantisto kiam mi estis 13-jara, do ĉi tio estis eĉ pli frua kaj spontana decido. Medicino kaj Esperanto markis mian vivon, kaj nuntempe, en maljuna aĝo, mi rimarkas, ke ili reciproke forte influis unu la alian. Ambaŭ estas malfacilaj vojoj, kiuj postulas homamon.

9, Kio estis via rolo kiel redaktoro de la revuo La Lampiro?

“La Lampiro” estas tradicia revuo de Esperanto-Asocio de San-Paŭlo. Mi sentis min devigita preni tiun taskon, ĉar aliaj rifuzis ĝin. Mi ne konsideras min tre kompetenta redaktanto. Mi sukcesas instigi homojn al verkado, mi revizias la tekstojn, mem verkas

artikolojn, kaj mi dankas, ke geamikoj min grandanime helpas, per sendado de sufiĉe interesa materialo. Ni klopodas obei iaspecan “neŭtralecon”, evitante religiajn kaj partipolitikajn temojn. La afero progresas, precipe pro la tre talenta maniero, kiel mia amiko José Roberto Tenório, la sekretario de EASP, fasonas la revuon laŭ belaspekta kunmeo. Ĝi aperas regule, sesfoje en ĉiu jaro. Mi estas kontenta pri tio.

10, Kiajn temojn vi plej ofte traktas en via blogo?

Plej varie. La sola kriterio estas: verki nelongajn tekstojn, por ne lacigi miajn geamikojn. Mi poemetas, rakontetas, komentas pri ĉiutagaj aferoj, pri kuriozaj noticoj, pri legitaj libroj, pri spektitaj filmoj. Mi imagas, ke mi babilas kun amikoj. Samtempe, tio helpas min pripensi la mondon ĉirkaŭ mi, mi do babilas ankaŭ kun mi mem... Ĝi estas agrabla ekzerciĝo, dum kiu oni klopodas eviti banalecon.

11, Mi legis vian verkadon pri la lasta libro de Gabriel Garcia Márquez, ĝi plaĉas al mi. Kia estas via opinio pri liaj verkoj, kaj kiu estas via plej ŝatata libro, kiun li verkas?

Dankon por via legado! Vere mi amegas tiun aŭtoron. Li kreis novan literaturan vojon! “Cent jaroj da soleco” kaj “La amo en tempo de ĥolero” listiĝas inter miaj plej ŝatataj romanoj. Rakontoj povas konduki al alia dimensio de la menso. Li sukcesis krei magion en formo de teksto kaj magie kapti la menson de leganto. Literaturo en stato de brulaĵo.

12, Ĉu vi havas specialajn temojn, kiujn vi amas esplori?

Min interesas diversaj tipoj de arto: kino, muziko, skulptarto, pentroarto; kaj super ĉiuj, literaturo. Mi nur bedaŭras, ke mi persone ne sukcesis dece evolui en ia ajn formo de arto. Mi ĉiam devis kontentiĝi per la simpla ĝuado de arto. Arto savas.

13, Kio estas la plej grava afero en la vivo por vi?

La celo de la vivo estas: lerni, lerni, lerni.

14, Kiaj estas viaj estontaj planoj rilate al via verkado?

Mi plu klopodos traduki al Esperanto bonajn brazilajn aŭtorojn. Unu el la plej fascinaj roloj de nia lingvo estas ĝia kapablo ponti inter plej diversaj popoloj kaj kulturoj. Estas bele kontribui al tiu praktika kunfratigo per literaturo.

15, Kion vi ŝatus diri al la legantoj de Literatura Vivo?

Unue ni ĉiuj devas gratuli, danki kaj festi, ke nova literatura revuo sin proponis al la verdularo. Ĝi estas bela, riĉenhava, agrable prezentata, varia. Kia donaco! Al mi ŝajnas, ke estas nia devo, kiel legantoj, ĝui, reagi, aprezi, profiti de tia valora iniciato. Al mi aparte plaĉis la nomo “Literatura Vivo”: efektive, literaturo estas esprimo de vivo, de sentoj, de malfermiĝo al la aliaj homoj, al serĉado de ia homaro pli matura, pli humana, pli dolĉa. Ne eblas vivi sen arto!

Koran dankon! ◆

flugado

Mi demandis de la vento:

“Kien flugas papilio?”

La vento ride respondis:

“Nu, ĝi flugas al nenio...”

Kaj denove mi demandis:

“Kien flugi devas mi?”

Kaj la vento, same ride:

“Vi fariĝu papili’ ...”

Nek la celoj, nek atingoj,

faras la vivon pli riĉa,

nur la flugado libera

faras la koron feliĉa.

Paŭlo Sergio Viana

Perguntei ao vento leve:

“A borboleta, a voar,

aonde vai, afinal?”

“Vai por aí, a flamar...”

E de novo, perguntei:

“Onde chegar, qual a meta?”

O vento deu um sorriso:

“Faça igual à borboleta...”

Mais importante que a meta,

o que torna a vida plena,

e feliz, e verdadeira,

é a caminhada serena...

Intervjuo kun Stanislao M Esposito

Erika Godó

1. Kio instigis vin interesiĝi pri literaturo?

Ne antaŭ longe mi ekprenis la literaturon serioze. Aŭ eble estus pli ĝuste diri, ke la literaturo ekprenis min.

Mi ĉiam multe legis, sed ĉefe eseojn aŭ komentariojn, (ĉar mi havas magistriĝon pri la Sanktaj Skriboj).

Iam papo Francisko diris, ke por pastro (kiel mi) estas grave koni la literaturon kaj la poezion, ĉar ĝuste tie oni lernas pri vivo.

Mi lasis min konduki de tiu ideo — kaj tiel komenciĝis mirinda aventuro.

2. Kiam vi verkis vian unuan poemon?

Mi ĉiam skribis, ankaŭ kiel junulo. Poste mi ekverkis kantojn, pensante ke ili estas pli utilaj.

Lastatempe mia maniero skribi en la taglibro fariĝis pli poezia laŭ esprimo.

Mi komencis studi poezion legante librojn pri la arto, sed ĉefe legante mem poemojn kaj romanojn.

En Esperanto, ĉio komenciĝis tre malrapide... Mi estas progresanto, do mi ankoraŭ renkontas multajn malfacilaĵojn por esprimi min libere.

3. Kio estas la fonto de via inspiro por verki poemojn?

La fonto de mia inspiro estas la nuna momento. Kiam mi koncentriĝas pri ĝi, provante kompreni tion, kio estas ĉirkaŭ mi, mi ĉiam trovas ion, kio mirigas min.

Mi lasas, ke la bildo aŭ la emocio trovu hejmon en mi — kaj poste mi lasas ĝin paroli.

La unua poemo estas ĉiam tiu, kiun la vivo flustras en mi. Poste mi provas skribi ĝin, kvazaŭ “malgrandan sekreton” inter mi kaj mi mem.

Unu el miaj lastaj poemoj naskiĝis dum mi ordigis mian ĉambron: mi rigardis eksteren, pluvis, la folioj falis kvazaŭ preĝante — kaj en tiu momento naskiĝis la versoj.

4. Ĉu vi havas specialajn temojn, kiujn vi amas esplori?

Nuntempe la temo, kiu plej mirigas min, estas la vivo mem — kaj tiu amo, kiu neniam tute sukcesas esprimi sin, sed tamen restas la plej potenca forto en la universo.

Ju pli mi esploras kaj komprenas, kion signifas ami, des pli mi komprenas, kiu mi estas — kaj kiuj estas la homoj ĉirkaŭ mi.

5. Ĉu vi povus rakonti al la legantoj iom pri vi mem?

Mi estas homo, kiu kredas je amo — kredas, ke amo povas kreski en ni ĝuste tiam, kiam ni lernas donaci ĝin.

Ju pli mi donas min mem, des pli la alia fariĝas reala.

Mi naskiĝis en Napolo, en la sudo de Italio. Post la lingva “liceo” mi studis filozofion en Romo, kaj poste translokiĝis al Usono, kie mi vivis tridek jarojn, instruis kaj en 2003 fariĝis pastro.

Antaŭ nelonge mi revenis al Italio por periodo de ripozo, pro sanproblemoj. Sed ĉio, ankaŭ tio, estas parto de granda aventuro.

6. Kio estas la plej grava afero en la vivo por vi?

La plej grava afero por mi estas vivi aŭtentike — akceptante radikale tion, kiu mi estas, kaj tion, kiuj estas la aliaj.

Tio similas al vivi en simfonio de sonoj, kiuj interplektiĝas en harmonio.

7. Ĉu vi iam partoprenis literaturajn konkursojn kaj gajnis premiojn?

Kiam mi estis infano, mi partoprenis per poemo en lerneja konkurso kaj gajnis premion nomitan “Urbo de Napolo.”

Ĝi estis la unua — kaj ankaŭ la lasta.

Mi ne konsideras min sufiĉe lerta por partopreni en konkursoj.

8. Kiaj estas viaj estontaj planoj rilate al via verkado?

Mi nun laboras pri serio de poemoj, ĉiuj bazitaj sur rolulino, kiun mi kreis por rakonto: Avino “Bettina.”

Per malsamaj stiloj, la poemoj provas esplori diversajn flankojn de ŝia vivo.

Ni vidos, kiel ĉio finiĝos...

9. Kion vi ŝatus diri al la legantoj de Literatura Vivo?

Mia mesaĝo al la legantoj estas: legu multe, legu malsamajn aferojn, kaj skribu. Skribu kaj skribu pli.

Skribu ĉefe por vi mem; tiel oni povas esti pli honesta.

Sed precipe, metu en la verkadon ĉion, kion vi portas en la koro, por poeme festi la plej belan donacon, kiun ni havas: la eblecon ami kaj lasi nin esti amataj. ♦

Zamenhof Tago

Erika Godó

Mi deziras al ĉiuj Feliĉan Zamenhof-
tagon kun ĉi tiu poemo! ♥

En la mondo de lingvoj, li staris,
kreante nian ponton, kiu ne falis.
Zamenhof, patro de paco,
lia vizio, nia spaco.
Zamenhof, nia kara gvidanto,
lia lingvo, nia bela kanto.
Esperanto, paco, espero,
ni sekvas vin, kun fiero.

Li revis pri komuna mondo,
kie lingvo ne estu barilo.
Kie ĉiuj vortoj harmonias,
kaj la prononco melodias.
Esperanta-libroj kaj kulturo,
en lia honoro, puro.
Lia tago, en nia koro,
Esperanto, nia eterna gloro..

Dominiko Orban en la infero

Satira komedio en unu akto

verkis *Laimundas Abromas*

Ludantoj

DOMINIKO ORBAN -eksprezidanto de Esperanto klubo

MIKAELO MUSKO -kasisto de Esperanto klubo

MALJUNA DIABLO

JUNA DIABLO

DIVORCIGINTA DIABLINO

VOĈO

Dekstre de la scenejo, antaŭ la spektantoj, situas la eta divano, sur kiu maltrankvile dormas Dominiko en striita piĵamo. Li sola estas prilumita. Apud la divano-tabureto. Tuta scenejo dronas en mallumo. Ie tede kaj malagrable zumas unu kontrabasa kordo. Subite la kordo, kvazaŭ rompiĝante, ekkrakas kaj silentiĝas. Ankaŭ Dominiko ĉesas turniĝadi. Li etendiĝas, kvazaŭ adiaŭante tiun ĉi mondon, trankviliĝas kaj kuŝas kvazaŭ ŝtipoj.

Eniras Mikaelo, vestinta en nigra kostumo, blanka ĉemizo. Li sidiĝas sur tabureton kaj longe rigardas al Dominiko.

DOMINIKO (nemalfermante la okulojn, mallaŭte, kvazaŭ grava malsanulo). Do, Mikaelo, malgraŭ ĉio, vi tamen venis?

MIKAELO (en la sama tono). Mi venis, Dominiko. La konscienco ne permesas al mi lasi vin sola en tia malfacila horo.

DOMINIKO. Dankon... Ni estas iomete parencaj.

MIKAELO. Tre malproksimaj.

DOMINIKO. Post la hieraŭa jar-elekta kunveno en nia Esperanto klubo, mi perdis la voĉon kaj ne disputas. (Paŭzo) Ĉu vi memoras, dum nia junaĝo oni diradis al ni : kiu ne havas pekon, tiu ĵetu...

MIKAELO (interrompas lin). Dominiko, nun ni parolu pri via estonteco.

DOMINIKO. Vi ankaŭ ĵetis ŝtonon al mia ĝardeno, Mikaelo.

MIKAELO. Mi venis ne por pravigi min... Ĝis kiam la homo vivas, ne estas problemoj sen la solvo.

DOMINIKO. Kiu vivas? Jen mi kuŝas, mortigita de samideanoj.

MIKAELO. Neniu vin mortigis. Nur diris al vi malagrablan veron. Vi penu kompreni kaj promesu, ke vi ne plu estos aroganta, impertinenta, ne plu diktatoros, malrespektos aliajn.

DOMINIKO (nervoze). Nu, ĉu mi estas diktatoro?!

MIKAELO. Ne komencu vi denove kontesti, denove disputi. Ni pruvis, vi konsentis. Ĉu denove vi komencos? Vi aranĝis ĉion sola, malkonfidis samklubanojn...

DOMINIKO. Sufiĉas! (Post kurta paŭzo, per ege kortuŝa voĉo) Baldaŭ mateniĝos, ĉirpos la birdetoj en arbustoj, la homoj apetite matenmanĝos – nur mi sola kuŝos. Kaj eĉ la diablo ne gajigos min.

MIKAELO. Nun ĉio dependas de vi, Dominiko; ĉu vi kuŝos aŭ leviĝos...

DOMINIKO. Kiel mi vivu plu?! (Post kurta paŭzo) Vi diru al mi kiel al parenco: Kion mi faru?

MIKAELO. Vi ne lamentu, leviĝu kaj ni iru. Oni elprovos vin ankoraŭ en unu laboro. (Leviĝas) Tamen vi ne kapricu! Kiam ni venos – vi frapu permane vian bruston kaj konfesu vian kulpon.

DOMINIKO. Ĉu ankaŭ necesas ŝuti la cindron sur la kapon?

MIKAELO. Vi petu, ke oni permesu al vi korekti viajn misagojn.

DOMINIKO. Mi petas. Kritikon mi akceptas. La erarojn mi korektos. (Frapas per la pugno la bruston) Mi, Dominiko Orban, estas pekinta...

MIKAELO. Mi estis diktatoro. (ĉar Dominiko silentas, li parolas pli laŭte) Mi estis diktatoro!

DOMINIKO. Tiu vorto por mi estas kvazaŭ fiŝosto en la gorgo. Sed kion fari. (Mallaŭte) Mi estis diktatoro.

MIKAELO. Ni sendos vin tien, kie estas plej malfacile, ni elprovos vin.

DOMINIKO. Vi sendu min tien, kie mi povus distingiĝi...

Kiel deliranta komencas zumi la kontrabasa kordo. Dominiko kun malfermita buŝo eksilentas. Mikaelo staras kaj rigardas antaŭen, kvazaŭ tie estus la skribotablo kaj malantaŭ ĝi sidus tiu, de kiu dependas la sorto de Dominiko. De malhelo ekaŭdiĝas vigla voĉo.

VOĈO. Mi tiel supozis, Dominiko, ke vi memkritike trarigardos viajn misagojn, komprenos ĉion kaj vin korektos. Estas agrable, ke vi volas pruvigi tion per laboro.

DOMINIKO (sidante, flateme). Al mi ankaŭ tre agrablas

VOĈO. Samideano Mikaelo kondukis kiel vera amiko: kritikis vin, interparolis kun vi kaj kondukis vin ĉi tien.

MIKAELO. Mi ne dubas, ke samideano Dominiko pravigos nian konfidon.

DOMINIKO (reakirinte fortojn). Oni tuj enoficigu min. Mi volas tuj komenci laboron. Mi pruvas, ke mi jam rezignis mian eksan konduton.

VOĈO. Do, leviĝu, Dominiko, kaj iru. (Paŭzo) Kial vi sidas?

DOMINIKO. Sed kien mi iru?

VOĈO. Jen la enoficiga letero kaj vi iru, ne plu demandante.

MIKAELO. Prenu vi la enoficigan leteron ...

DOMINIKO (prenas de Mikaelo la enoficigan leteron, enigas siajn piedojn en babuŝojn). Mi iras, jam mi iras ... Mikaelo, vi restu trankvika.

MIKAELO. Sukceson al vi, Dominiko.

DOMINIKO (iras oblikve la scenejon kaj haltas en mallumo ĉe lasta kuliso). Hundo al tiu loko ne irus, sed kion fari, ĉu mi rajtas elekti, kiam ĉiuj sur mi rajdas?

La lumo estingiĝas. Post la kurta paŭzo en mallumo ekaŭdiĝas la brua dancmuziko. Maldekstre en la scenejo aperas malalta pordego kun la ŝildo INFERO. Meze de la scenejo staras malnova skribotablo, sur kiu troviĝas telefonaparato kaj granda porregistra libro. Sur la apuda tabureto ludas gramofono. Divano de Dominiko situas en tiu sama loko. Nur estas forprenita kovrilo. Sur la skribotablo eklumas malnova tablolampo, prilumanta nur tablon kaj seĝon, ĉio cetera dronas en palruĝa lumo. Ĉe la tablo sidas Maljuna Diablo. Li koleras, ĉar muziko kaj interparolo de du loĝantoj de infero malhelpas lin labori. Krome li envias. Li rigardas malice, kiel dancas Juna Diablo kaj Divorciĝinta Diablino. Jen kelkaj vortoj pri diabloj. La pastroj por timigi homojn elpensis la fabelon, ke diabloj estas kornuloj kaj vostohavaj. Sed verdire – ili nur nigras kaj nenio pli. Ĉar, verŝante la peĉon, helĉemize oni ne vestas sin. Ĉi tie – diabloj viroj vestas nigrajn ĉemizojn, nigrajn pantalonojn, nigrajn ŝuojn. Divorciĝinta diablino – ankaŭ en nigra, originala vestaĵo, kurta jupo, aĵuraj ŝtrumpoj.

Vizaĝoj ŝajnas kvazaŭ sunbruligitaj. Do, Maljuna Diablo komence kaŝrigardas kaj sulkas frunton. Juna Diablo kaj Divorciĝinta Diablino dancas, eĉ polvo tumultas. Oni dancas moderne. La dancantoj kaj koleriĝinta maljunulo ne rimarkas, kiam ĉe la infera pordego aperas Dominiko. Li haltas, tralegas la nomon de sia nova laborloko, ŝovas kapon tra la pordego kaj fleksiĝinte gapas al la dancantoj. La danco finiĝas. Juna Diablo kaj Diablino falas sur la divanon.

JUNA DIABLO (volas ĉirkaŭbraki Diablinon). Vi dolĉas kiel la sekvinbero, kiel la bombono.

DIABLINO (frapas lian manon). Manojn for, knabo! Vi atentu, kien vi ŝovas viajn manojn ?!

JUNA DIABLO (ignorante). Ho, ke mi estus almenaŭ centjare pli aĝa!

DIABLINO. Vi pensas, se mi estas divorciĝinta diablino, al mi oni rajtas fari ion ajn? Edzinigu min!

JUNA DIABLO. Mi estas tro juna. Mi vivas el patra poŝo. Sed vi estas varmega virineto, ĥi ĥi ĥi... (Denove li ĉirkaŭbrakas ŝin kaj denove ricevas frapojn je la manoj).

MALJUNA DIABLO (ion skribante en la libro). Tiel decas al li! Lipharoj ankoraŭ ne kreskis, sed jam ĥi ĥi ĥi...

JUNA DIABLO (al Maljuna Diablo). Vi envias?

MALJUNA DIABLO. Mi ne komprenas nur, pro kio ŝi interrilatas kun vi. (Eksonas telefono) Infera akceptejo aŭskultas... Tuj mi kontrolos (foliumas porregistran libron) Satmortov... Satmortov... (li trovas) Tadeo Satmortov, preĝeja servisto... En la tria subetaĝo devas esti, al mallaboremuloj, hipokrituloj kaj tromanĝintoj. Vi sendu lin en la trian subetaĝon. (metas aŭskultilon)

DIABLINO. El tiuj pajloj ne estos grajnoj, fraŭleto! (ŝi puŝas Junan Diablon tiel, ke tiu ruliĝas de sur la divano). Vi estas neserioza firmao. (Ŝi iras al Maljuna Diablo) Tute alia estas Maljuna Diablo. Li min edzinigus, se mi ekdezirus. Ĉu tiel estus, „patreto“?

MALJUNA DIABLO (arde). Do, eĉ tuj!

DOMINIKO (tra la pordego de infero). Do, kia estas laboro ĉe vi, mil diabloj?! En la tiome respondeca ofico! (tri diabloj ekrigardas Dominikon, ŝtopiĝinte en infera pordego). Kia ĝi estas tiu ĉi pordego, ke oni devas penetri internen, kvazaŭ en la porhundan budon (finfine sin ŝovas). Ĉu pli larĝan vi ne povas aranĝi? (Paŭzo) Mi vin demandas!

MALJUNA DIABLO (konfuziĝinte). Jes... ni povas... Sed kiu vi estas? Kion vi bezonas ĉe ni?

DOMINIKO. Ĉu iu instruis al vi ĝentilecon?

MALJUNA DIABLO. Ĉi tie estas la infero, sed kion vi volas?

DOMINIKO. Ho tion! Vi petu, ke mi bonvolu sidiĝi.

MALJUNA DIABLO. Vi bonvolu sidiĝi.

DOMINIKO (sidiĝas sur lignetan tabureton). Kiu estas vi?

MALJUNA DIABLO. Mi – Maljuna Diablo.

DOMINIKO. Via ofico?

MALJUNA DIABLO. Mi registras alvenantojn, taksas ilin laŭmerite kaj sendas ilin al konformaj subetaĝoj.

DOMINIKO (al Diablino). Ne okulsignu al mi! Ne tiun vi tentas! (Al Maljuna Diablo) Al kiaj subetaĝoj?

MALJUNA DIABLO. La infero estas naŭetaĝa profunden. Laŭ graveco de la pekoj. Ekzemple, la unua...

DOMINIKO. Vi multe parolas! Senutile muelas per lango! (Al Juna Diablo) Kiu estas vi?

JUNA DIABLO. Juna Diablo.

DOMINIKO. Mi vidas. Via ofico?

JUNA DIABLO (ekmirinte). Mia?

DOMINIKO (primokante). Nu jes, via, ne mia.

JUNA DIABLO. Mi ankoraŭ estas juna, mi vivas el gepatra poŝo.

DOMINIKO. Kio estas viaj gepatroj?

JUNA DIABLO. Mia patro estas la tenejestro de hejtmaterialoj kaj la patrino – lia edzino.

DOMINIKO (severe). Ĉio klaras! Mi scias tiujn tenejestojn. Li ĉesos... Kaj vi ne ŝovados viajn manojn tien, kie ne decas, ne grimacos, sed ricevos laboron kaj laboros kiel diablo. Vi estos mia kuriero. (Returniĝas al Maljuna Diablo). Kaj vi, maljunulo, estos mia helpanto. (Turniĝas al Diablino) Kiu estas vi? Kiu estas via ofico?

DIABLINO (iras al Dominiko surkoksigeinte siajn manojn). Kiu estas mi? Kiu estas mia ofico, strioza piĝamo?

DOMINIKO (frapas per la pugno la tablon). Kiel vi parolas kun mi?!

DIABLINO (tute netimiĝinta). Kiomjara vi estas, la kateto striabunda?

DOMINIKO. Kvindek kvinjara, ĉu gravas?

DIABLINO (returniĝas al Juna kaj Maljuna Diabloj). Kia simpatia bebo, a? (Eksonas telefono, sin apogante sur la tablon, ŝi sin alpremas al Dominiko kaj prenas la aŭskultilon). Mi aŭskultas... Mi parolas, Divorciĝinta Diablino... Bonege, fraŭloj, mi venos. (Metas la aŭskultilon) Kuriero, ni marŝos kune. En la sepa subetaĝo Paŭlo Fajno denove ricevis la sendaĵon el Usono.

JUNA DIABLO. Ho, tiu Fajno! Volonte! (Ĉirkaŭbrakas ĉe talio Diablinon)

DOMINIKO. Vi kontrolu viajn manojn! (Elpoŝigas de piĵamo la ĉifitan paperfolion, metas ĝin sur la tablon, glatigas per la polmo). Tio ĉi estas mia enoficiga ordono. Ekde tiu ĉi horo mi sidos ĉi tie kaj ĉion gvidos! (Juna kaj Maljuna Diabloj atente legas skribaĵon).

DIABLINO (okulsigninte al Dominiko). Ĝis, bomboneto. Ne forgesu vi, ke ĉefoj al mi plaĉas. (Ŝi iras)

DOMINIKO. Haltu. Ne moviĝu vi! (Diablino haltas). Nenien vi foriros! Vi estos mia sekretariino. (Juna kaj Maljuna Diabloj interrigardas unu la alian). Do, estimataj diabloj, ni komencos labori. Vi obeos al mi, plenumos ĉion, kion mi diros, kaj plej grave – neniam sabotado. Kiu el vi estas sabotanto? (Diabloj silentas) Sekve, vi ambaŭ estas sabotantoj, forprenu vin diabloj!

DIABLINO. Vi, bomboneto, klarigu al ili, kio estas tiu sabotanto.

DOMINIKO. Kiam mi klarigos, ili ne plu volos! Miajn ordonojn, instrukciojn, direktivojn vi plenumu rapide, senprokraste. (Al Juna Diablo) Iru al mi! Pli rapide! (Juna Diablo aliras, al li mallaŭte diras) Vi plaĉas al mi. Mi konfidas al vi. Vi informos min, kion oni parolas pri mi. Ĉu vi komprenas?

JUNA DIABLO. Jes, mi komprenas.

DOMINIKO (al Maljuna Diablo). Nun aliru vi! (La diabloj interŝanĝas lokojn, mallaŭte al Maljuna Diablo). Se vi havos cerbon, multon atingos. Vi aŭskultu, kion oni parolas kaj tuj sciigu min. Ĉu vi komprenas?

MALJUNA DIABLO. Mi komprenas.

DOMINIKO. Nun vi, sekretariino, aliru. (Diablino aliras) Mi scias – apud mi ili estas flatuloj, fore de mi – ili kondamnos min. Mi ne konfidas al ili. Vi informos min pri ili, kaj ni ambaŭ bonege kunvivos.

DIABLINO. Nur tiom?... Tute neagresema... (Ŝi iras al divano).

DOMINIKO (sidas ĉe la tablo). Do, ni interparolis, komprenis unu la alian kaj ni povas sukcese komenci laboron. Kaj laboro ne estos facila. Sed ni haltos antaŭ neniamaj baroj, antaŭ obstakloj, nin ne timigos malfacilaĵoj, nek noktaj fantomoj, ni strebos pravigi la konfidon prezentitan al ni desupre. Vivu la diableco! Hura!

ĈIUJ. Hura!

DOMINIKO (al Juna Diablo). Ĉu vi scipovas pentri literojn?

JUNA DIABLO (kunfrapas kalkanumojn). Ĉu vi ordonos pentri?

DOMINIKO. Vi pentru nigre sur blanko. „Bonvenon en Infero“ kaj horojn de la akceptado. (Al Maljuna Diablo) Kutime kiel tio okazadis ĉe vi ĝis nun? Kiam iu venas al vi el la surtera mondo, tiam tiu tuj penetras tra la pordego? Nun venantoj sidos malantaŭ la pordego kaj atendos. Malbona estas la oficeja estro, se mankas la vico de atendantoj. Mi akceptos la atendantojn ekde la dek unua ĝis dek tria nulo nulo. Plenumu! (Juna Diablo foriras) (Al Maljuna Diablo) Vi sidiĝu kaj sciigu al mi la specifecon de infera laboro. (Al Diablino) Kaj vi, la dolĉa bero, prenu la notlibron kaj registru miajn rimarkojn.

MALJUNA DIABLO (Malfermas porregistran libron) Jen ĉi tie – la listo de hodiaŭaj alvenintoj... persona nomo, familia nomo, naskiĝjaro, profesio, pezo, konfeso kaj pro kiuj meritoj venis al ni...

DOMINIKO. Ekzemple?

MALJUNA DIABLO. Jen, antaŭ kvin horoj venis kaj en la tria subetaĝo kaldronigita Simeono Tusko, filo de Nikodemo, verkisto.

DOMINIKO. En kiu agadkampo li laboraĉis, kion verkaĉis?

MALJUNA DIABLO. Satiristo, humoristo. Kaj pri nenio li sin ĝenis. Lin interesis nur mono. Lia pezo – cent dek kilogramoj. Sekve lia vorto estis grava. Turniĝis li ĉie kiel fekaĵo en la glacitruo kaj ĉi matene etendis la gambojn pro la plena demenco.

DOMINIKO. Bone. Plue.

MALJUNA DIABLO. Antaŭ du horoj kun muziko venis al kvara subetaĝo Paŭlo Karuzo, la ĉefo de vendejo. Li ŝatis koruptmonon kaj alian diversan valoraĵon. Li posedis tre grandan poŝon. Iuj kontrolis tiun poŝon kaj lia koro ne eltenis. Kaj li krake falis.

DOMINIKO. Kiel li sentas sin nun?

MALJUNA DIABLO (telefonas). Halo! Ĉu la kvara?... Kiel hejtas sin la novico?... (Al Dominiko) Bone. Li kombinas por si apartan kaldronon... La varmo, onidire, ostojn ne damaĝas.

DOMINIKO (al Diablino). Notu: La varmo ostojn ne damaĝas.

DIABLINO. Mi notis.

DOMINIKO. Nun pri la statistiko de hejtaĵo. Vi bruligis ĝin, kiam volis, kiel volis kaj kiom volis? La normojn vi ne havis?

DIABLINO. Bomboneto, tie ĉi estas la infero.

DOMINIKO. Eĉ en la infero devas esti la ordo! (Al Diablino) Notu: po du kubaj metroj da ekbruligaĵo kaj po dudek tunoj da karbo por unu etaĝo. Ĉu sufiĉos?

MALJUNA DIABLO. Ĉu por unu tago?

DOMINIKO. Por monato.

MALJUNA DIABLO. Ĉu, kion vi pensas?! Ili frostumiĝos. Vi konsultiĝu kun la etaĝestroj, kun la hejtistoj mem kaj nur tiam decidu pri la normoj.

DOMINIKO. Ne estas kaŭzo por interkonsultiĝi. Mi scias, kiom ili petus. Ili lernu labori laŭ plano donita de mi. (Al Diablino) Punkto. (Al Maljuna Diablo) Pro kio vi staras kvazaŭ virinaĉo ĉe faruno?

MALJUNA DIABLO. Mi atendas ordonon.

DOMINIKO. Ĝuste tiel! Nenion vi faru sen mia ordono, se vi volas bone kunvivi kun la plialte starantaj. Tion vi metu en vian kapaĉon. (Perfingre piketas la frunton de Maljuna Diablo).

JUNA DIABLO (Enkuras). "Bonvenon" – ĉu kun „no“ en la fino? Kaj kion ĝi signifas?

DOMINIKO. Certe kun „no“ en la fino. Ĝi signifas „bonan alvenon, saluton“ en Esperanto. (Juna Diablo foriras)

MALJUNA DIABLO. Ni ne bezonas Esperanton.

DOMINIKO. Mi scias, kion vi bezonas kaj kion ne. Hodiaŭ post laboro komenciĝos lingvokurso de Esperanto. Ĉeesto de ĉiuj diabloj nepras. Gvidos mi mem. Ĉu vi komprenis?

MALJUNA DIABLO. Sed mi pensis...

DOMINIKO. Se vi mem pensos, nenion vi atingos. Se ĉi tie estus iu lavejo aŭ necesejo, mi dirus nenion. Tamen ĉi tie estas akceptejo de la infero kaj la muroj estas nudaj. Tuj pendigu afiŝojn, sloganojn, sed plej gravas la anonctabulo. Ĉu vi ie vidis gravan oficejon sen anonctabulo?

MALJUNA DIABLO. Ĉar neniu ĉe ni ion skribas, nek legas.

DOMINIKO. Vi mem skribu, mem legu, tamen la anonctabulo devas esti.

MALJUNA DIABLO. Mi obeas. Anonctabulo estos.

JUNA DIABLO (enportas sur la kartono skribaĉitan: „Bonvenon en infero!“ kaj horaron de la akceptado). Kiel plaĉas al vi?

DOMINIKO (de ĉiuj flankoj esplorigardas la plenumitan taskon). Io, tio... Literoj tre... tre originalaj. Krisigno similas la trifingraĵon. Akceptadhoroj... Do, ni tuj najlos ĝin sur la pordegon. (Al Maljuna Diablo) Prenu la martelon, najlon kaj najlu. (Dominiko kaj Maljuna Diablo iras tra la pordego eksteren kaj najlas).

JUNA DIABLO (mallaŭte). Nova balailo forte balaas...

DIABLINO. Li unujn peladas, aliajn protektas...

DOMINIKO (al Maljuna Diablo, kiu najlante ŝildon maltrafas najlon kaj vundas sian fingron). Vi eĉ najli ne scipovas! Blankmanulaj diabloj! Por vi nur muziko, amo... (Forpreninte de Maljuna Diablo la martelon, najlas mem).

JUNA DIABLO. Dalila pereigis Samsonon. Ĉu vi memoras tiun porinstruan historion el sankta skribo? (Iras al sidanta Diablino) Vi trovu lian malfortan lokon, lian inklinon. Vi helpu forigi lin...

DOMINIKO (aranĝinte la aferon ĉe pordego, eniras internen). Ho, kio okazas ĉi tie?! Mi tra la pordegon, kaj vi malnovajn melodiojn ludas? (Tondrovoĉe) Sentaŭguloj! (Subite ekridas) Ĥa ĥa, ektimis vi... Kie regas timo, tie estas obeemo kaj laboro. Vivo sentima – plena malordo! (Al Diablino) Notu tiun ĉi penson. (Post kurta paŭzo) Kiu vidigos al mi tutan inferan mastrumon?

JUNA DIABLO. Mi povas.

MALJUNA DIABLO. Kaj mi povas.

DOMINIKO. Ne, ĉion vidigos al mi mia sekretariino. Kien ,la bereto dolĉa, ni iros unue?

DIABLINO. Eble en la kvinan?

DOMINIKO. Kiuj nestas tie?

DIABLINO. Arogantuloj, personeculoj, diktatoroj...

DOMINIKO (interrompas). Ho ne. Mi ne volas tuje renkonti konatulojn. Vi konduku tien, kie estas plej mallume, por ke ni povu iomete konsultiĝi .(Prenas Diablinon je subbrako kaj ambaŭ foriras)

JUNA DIABLO (post kurta paŭzo, malgaje). Sur niaj feloj li pentofaros siajn surterajn pekojn.(Eksonas telefono).

MALJUNA DIABLO (telefone). Tie ĉi estas mi, Maljuna Diablo el akceptejo... Divorciĝinta Diablino foriris kun la nova ĉefo... Ili venos ankaŭ al vi por aranĝi la ordon... Nek duonvorte vi kontraŭu al li. Kion li diros, tion vi ripetu. Enkapigu vi poreterne: li sola scias ĉion, ĉion gvidas kaj vi nur plenumu... Mi ne scias, diabloj, kio sekvos plu. Ne scias mi kio atendas nin... (kun malrespekto rigardas al Juna Diablo)

Estingiĝas lumo. En mallumo mallaŭe aŭdiĝas malgaja melodio. Post la paŭzo la scenejo denove estas prilumata. La akceptejo de infero aspektas nove. Sur la muro pendas sloganoj : „Ni ŝparu hejtajon!“ , „Ni priservu ĉiun urĝe!“ , „Ĉiu diablo lernu Esperanton!“ , „Esperanto – internacia lingvo“. Ĉe la skribotablo sidas Dominiko en tiu sama piĝamo. Divorciĝinta Diablino kombas liajn harojn per broso.

DOMINIKO (tre kontenta). Jen, kion mi plenumis dum unu semajno. La ordo kiel en bona prizono!

DIABLINO. Neniu egalos al vi, bravulo vi mia plej kara.

DOMINIKO (pinĉis la flankon de Diablino). Aha! Vi ne eraris, frago vi mia plej dolĉa... (Telefono eksonas) Ĉefo aŭskultas! (Diablino tiklas liajn orelojn. Dominiko skuiĝas, moviĝas, poste abrupte forpuŝas ŝin kaj iĝas severa, telefone parolas) Nun mi komprenas tiun vian vantbabilajon! Neniom vi ricevos! Kiom da karbo mi planis por vi dum tiu ĉi monato?... Jes. Ĉu vi ricevis? Kaj jam ĉion bruligis?! Vi forvendis ĝin flanken, friponoj! Kio?! Ĉu kaldronoj ne bolas?! Proprakoste hejtu!... Silentiĝu! Mi donos al vi!... Transdonu vian oficon al Straba Diablo. Tuj! (Frapĵetas la aŭskultilon)

DIABLINO (montras spegulon). Ekrigardu, kia vi estas simpatia, karulo.

DOMINIKO (ĝuas pri si mem). Jes, vere... Sed mia edzino tie, sur la Tero, diris, ke mi estas vera timigilo. Ĉu oni povas kompreni la virinojn: por unu -bela, por alia – timigilo. (Milde) Kiom da edzoj vi havis?

DIABLINO (modeste). Kvar.

DOMINIKO. La kvaran vi forpelis pro kio?

DIABLINO. Ampleksan fiŝon mi songis... Vi aĉetu por mi novan peltaĵon. Denove tiu Fajno sendaĵon ricevis. (Premas sin al Dominiko)

DOMINIKO (kontenta). Vi ricevos. (Bedaŭrinde iliajn interrilatojn rompas veninta Juna Diablo) Mil diabloj , kio okazas ĉi tie!

JUNA DIABLO. Mi kun Maljuna Diablo anonctabulon aranĝas. Mi tajpas, li dismetas anoncojn kaj fiksas ilin.

DOMINIKO. Pro kio vi perturbiĝas ĉi tie? (Kaptas la interrigardojn de Diablino kaj Juna Diablo) Kial vi rigardas unu la alian tiel dolĉe?!

DIABLINO. Mi rigardas kaj ne volas kredi: dum unu semajno el tiu flavbekula diableto vi faris normalan diablon.

DOMINIKO (kontenta ekridas) Ĥa ĥa ĥa... (Al Juna Diablo) Kion vi bezonas, eksflavbekulo?

JUNA DIABLO. Riparantoj de la infera pordego ignoras viajn ordonojn.

DOMINIKO. Listu iliajn nomojn!

JUNA DIABLO. Tiuj diabloj multas, viaj ordonoj eĉ pli multas – ĉio miksiĝis. Ili laboras, kiel ŝajnas al ili pli bone.

DOMINIKO. Kion?! Ĉu ili ne plenumas mian projekton!?! (Al Juna Diablo) Sidiĝu kaj skribu.

JUNA DIABLO. Sed kion faros la sekretariino?

DOMINIKO. Vi skribu, se mi diras! (Sidigas Diablinon sur divanon) Ordono , la numero kiu?

JUNA DIABLO (malfermas porregistran libron). Tricent tridek tria.

DOMINIKO. Do. Vi skribu. La ordono tricent tridek tria.Ordono, ke ĉiuj miaj ordonoj estu legataj kaj plenumataj, ili ne nur estu registrataj kaj ligataj en aktujon. Ĉu vi finskribis?(Telefono eksonas, Juna Diablo prenas aŭskultilon)

JUNA DIABLO.... Jes, la infera akceptejo...

DOMINIKO. Kiu tie?

JUNA DIABLO.La ĉefo Belzebubo petas...

DOMINIKO (forprenas aŭskultilon, dolĉavoĉe).Halo! Mi aŭskultas... Mi...Jes, tre agrablas... Mi tuj... Dankon, ni laboras, la taskojn plenumas, ni marŝas antaŭen... Mi mem zorgos,por ke oni vin veturigu.(Metas aŭskultilon) Vi disiru nenien, atendu min! (Foriras)

JUNA DIABLO. Belzebubo veturos fiŝkapti.

DIABLINO. Malfortiĝis vi, mia arda diableto. Okuloj paliĝis, la sentoj estingiĝis.

JUNA DIABLO. Malfacilas la vivo en la infero – ne amo enkapas.

DIABLINO. La manoj malvarmiĝis...

JUNA DIABLO.Mi tuta malvarmas. Hieraŭ ĉe la ŝtelistoj mi enkaldroniĝis,sed tie ankaŭ malvarmas- dento sur denton frapas. Nur pro li al ni malbonas.

DIABLINO. Onidire diabloj skribis la plendon?

JUNA DIABLO. Jes, ni verkis ĝin. Ni atendas respondon.(Kisas la manojn de Diablino) Vi helpu al ni forigi lin. Se vi aliĝos al ni,- ni venkos!

DIABLINO. Vi tia denove plaĉas al mi.

JUNA DIABLO. Malaperis ĉe ni la gajeco, malaperis bonhumoro, libera vorto – ĉio malaperis. Mia patro min fordonos al vi – nur helpu! (Eniras Maljuna Diablo ,portante anonctabulon „La varmo ostojn ne damaĝas“. Laciĝis maljunulo, apenaŭ paŝas)

DIABLINO. Nu, patreto,kiel vi prosperas ? Ĉu via amo ne forvaporigiĝis?

MALJUNA DIABLO (kvazaŭ el sub la tero). La estro de la sesa subetaĝo forkuris.Kune kun la edzino, kun geinfanoj. Neniu scias kien. Pretas ankaŭ aliaj diabloj diskuri.(Subite surgenuiĝas antaŭ Diablino kaj krias) Savu nin! Kompatu, faru ion!

DIABLINO. Pli laŭte parolu, mi ne aŭdas!

MALJUNA DIABLO.Savu nin! Belajn virinojn eĉ mem Lucifero, ĉefĉefo, obeas.

DIABLINO. Sed kiel vin savi?

JUNA DIABLO. Vi iru al tiu, kiu sendis lin al ni!

DOMINIKO (eniras kaj trovas ambaŭ diablojn surgenuie antaŭ Diablino,ekmirinte). Kio okazas ĉi tie?... Kion vi faras, mi demandas?!

DIABLINO.Vidu, karulo, tiuj ĉi diabloj ankoraŭfoje pruvas, ke por junulo kaj maljunulo, en facila kaj malfacila tempo, la amo estas bezonata kiel la aero, pano kaj mono! Mi pardonpetas, por kelkaj minutoj mi deflankiĝos.

DOMINIKO. Vi restu surgenuie! Ne moviĝu, sentaŭguloj! (Al Diablino) Kaj vi kien?

DIABLINO (provoke). Bomboneto,kiu, do, demandas virinon, kien ŝi iras? Ne ĝentilas. (Foriras)

Maljuna kaj Juna Diabloj surgenuas. Dominiko ĉirkaŭiras ilin de unu flanko, de alia flanko, haltas antaŭ ili, metante la pugnojn surkoksen.

DOMINIKO. Do, vi amon ekbezonis ,fiuloj, sentaŭguloj? Sekve laboro por vi estis tro facila, ĉar viaj sentoj ankoraŭ moviĝas. (Minacas per pugno) Mi forpelos la amon el viaj kapaĉoj! Diabloj scias, kio okazas ĉi tie! Amon ili bezonas! En laborejo! Tagmeze! Sed mi pensis, ke mi ĉion ordigis. Tro milde mi kun vi, tro homece. Oni devas jen kiel teni vin!(Premas la pugnon) Nu, kiel vi pravigos vin, maljuna senpluma koko?!

MALJUNA DIABLO.Mi kulpas.

DOMINIKO.Kaj vi, diboĉema ventkapulo?!

JUNA DIABLO. Mi ankaŭ kulpas.

DOMINIKO. Por ke ne plu ripetiĝu similaj aferoj! Ĉu vi komprenas?
 JUNA DIABLO kaj MALJUNA DIABLO (kune). Ni komprenas.
 DOMINIKO. Nu, leviĝu vi. (Al Maljuna Diablo) Montru al mi tiun anonctabulon. (Legas) Jes,jes,jes... Bone. (Subite frapas per fingro) Kaj kio estas ĉi tie?
 MALJUNA DIABLO. Tripunkto.
 DOMINIKO. Kaj kio sin kaŝas en tiu tripunkto? Pro kio la penso nefinita? Pro tio, ke vi fosas por mi la kavon! Ĉu tiel? (Ambaŭ diabloj silentas) Mi vin ambaŭ traen vidas, malicaj fiuloj! Ĉi tie estas skribite : „Laboro por ni ankoraŭ multas...“ kaj tripunkto.
 Sekve: „kaj dubinde, ĉu Dominiko Orban sukcesos plenumi ĝin!“. Tiel,ĉu ne ?!
 JUNA DIABLO.Gardu nin Dio,ni pensis nenion similan.
 DOMINIKO. Dum mi estas ĉi tie, mi scias, kion vi havis, havas kaj havos en viaj kapoj! La frazon vi finu tiel : „Laboro por ni ankoraŭ multas, tamen Dominiko Orban kuspe faldos la manikojn (Faldas la manikojn) kaj ni, gvidataj de li, la planon plenumos kaj superplenumos“. Punkto. Foriru kaj korektu. Kaj ne plu estu la tripunkto! (Ambaŭ diabloj foriras.Dominiko kuŝiĝas sur la divanon, metas gambon sur gambo kaj parolas al si mem) Kion vi diros pri Dominiko Orban, sinjoroj ĉefuloj? (Iom silentas) Bone, vi diros. Modela gvidanto, rigora, principa, ambicia...(Iom silentas). Agrablas al mi, ke mia modesta laboro plaĉas al vi... Dankon. Tamen, estimatoj, kiam vi lasos min reveni?..
 DIABLINO (senrimarke reveninta). Baldaŭ, jam baldaŭ, Dominiko.
 DOMINIKO (ekatentas). Kio?
 DIABLINO. Ne lasu min sola, karulo.
 DOMINIKO. Ho, kiel vi timigis min!
 DIABLINO. Karulo, kiel mi sopiras pri...
 DOMINIKO. Pri mi?
 DIABLINO. Ne, karulo. Mi sopiras pri tiu sondisko. Mi volas danci, amuziĝi...
 DOMINIKO. Ĉu decas , ke mi, la estro de la oficejo, dancu kun vi? Nu, sed kio koncernas la virinojn, mi neniam estis severe principema.(Donas ŝlosilon) En la dekstra tirkesto, desupre la dua.
 DIABLINO. Vi estas tre afabla.(Malŝlosas tirkeston, prenas kaj surmetas la sondiskon,jam pli frue aŭditan. Ŝi rigardas al Dominiko kaj ridetas) Nu, stririĉa mia piĝamo.(Invitas danci)
 DOMINIKO.Tento senfina! (Malkuraĝe leviĝas) Diablo scias, kio okazas al mi. Mi scias, ke tio ne decas, tamen sin deteni mi ne sukcesas.
 DIABLINO.Pli proksimen iru, karulo.
 DOMINIKO. Mi ŝlosos pordegon, por ke oni ne ekvidu.(Ŝlosas) Ĉu vi ne timas min?
 DIABLINO. Mi jam ne plu timas.
 DOMINIKO. Mi mortbrulos! Mi mortbrulos kaj vin bruligos! (Iras al Diablino, ĉirkaŭbrakas ŝin kaj dancas)
 Malantaŭ la infera pordego aperas Mikaelo.Li haltas, ĉirkaŭrigardas kaj, leginte la ŝildon, frapas pordegon. La dancantoj ne aŭdas. Denove li frapas al infera pordego. Neniu aŭdas. Ĉimomente Dominiko ĉesas danci kaj, viŝante la ŝviton, falas sur la divanon.
 MIKAELO.Malŝlosu la pordegon!
 DOMINIKO.Kiu tie bruas?! Ĉu vi ne rimarkas la horaron de la akceptado?! Sidiĝu vi envice kaj atendu!
 MIKAELO. Ĉu al la infero jam estas vico? Dominiko! Orban! Tie ĉi estas mi!
 DOMINIKO. Kiu vi estas?! Kion vi bezonas?!
 MIKAELO. Mikaelo. Musko.
 DOMINIKO(timiĝinte). Vi?!
 DIABLINO. Kiu estas tie?
 DOMINIKO. Iru vi al diabloj kun viaj dancoj! Se li ion aŭdis, al mi la maŝo sur la kolo.
 MIKAELO (krias). Dominiko, ĉu mi longe devos atendi!?
 DOMINIKO. Tuj, Mikaelo, tuj. (Al Diablino) Malaperu de miaj okuloj!
 DIABLINO (malice). Malaperos ankaŭ vi, piĝamo strioza...(Foriras)

DOMINIKO (malŝlosas inferan pordegon kaj ŝovas eksteren la kapon). Bonvenon, Mikaelo, estu salutata...

MIKAELO. Saluton, Dominiko. Ĉu malantaŭ la pordego ĉiuj venintoj atendas tiel longe ?

DOMINIKO. Ŝlosilon mi ŝovis ien. Mi petas internen, Miĉjo.

MIKAELO (montras ŝildon). Ĉu via fantaziaĵo?

DOMINIKO. Kiu alia elpensos, se ne mi... Por ke tuj estu videble, ke en la infero oni atendas vin kaj afable renkontas.

MIKAELO. Kaj la horaro de akceptado?

DOMINIKO. Ankaŭ mia kreaĵo. Nun estas la ordo. Ekzemple, hieraŭ malantaŭ la pordego atendis impona vico. (Mikaelo eniras tra la pordego internen) Nu, kiel plaĉas al vi? Kiam mi venis ĉi tien, la muroj estis nudaj. Kaj nun, bonvolu, la afiŝoj, sloganoj, anonctabulo... Ĉu vi ne bedaŭras, min protektante?

MIKAELO. La anonctabulon mi ne vidas.

DOMINIKO. Tuj oni alportos (Frapas manplaton al manplato, alkuras Maljuna Diablo) Alportu vi anonctabulon!

MALJUNA DIABLO. Tuj!

DOMINIKO. Ĉu la tripunkton vi forigis?

MALJUNA DIABLO. Jes.

DOMINIKO. Alportu. (Maljuna Diablo forkuras) Ĉu vidas vi, kiel mi trejnigis ilin?

MIKAELO. Mi vidas. Interalie, pro kio la tripunkto ne plaĉas al vi?

DOMINIKO. Tripunkto signifas la nefinitan penson. Sed pro kio ĝi ne estas finita? Pro tio, ke parto de la frazo, kiu estas skribita, politike eble veras, sed tio, kio kaŝas sin en la tripunkto, jam estas direktita kontraŭ iu. Kaj ne kontraŭ iu, sed kontraŭ gvidantoj kaj ilia aŭtoritato! Sekve, oni ŝovas la ŝtipon en la radojn de nia veturilo, oni bremsas nian komunan laboron. Kompreneble, ni tion ne permesos. Ni devas ĉion scii kiel dufoje du. Neniajn tripunktojn! (Maljuna kaj Juna Diabloj alportas anonctabulon) Vi metu ĝin. Vi, Mikaelo, nur tralegu, - mem titolo kiom valoras. "La varmo ostojn ne damaĝas". Mi mem pripensis. (Sidiĝas ĉe la tablon) Kiam mi venis ĉi tien, - oni dancis, amindumis, ĉion senzorge malŝparis.

JUNA DIABLO (subite impetas al Mikaelo). Divorciĝinta Diablino diris, ke li aperis ĉi tie kun via protekto. Vi reprenu lin, bonvolu!.. Ni jam skribe petis. Diablino persone sin turnis.

MALJUNA DIABLO. Vi pereos.

JUNA DIABLO. Tutegale jam fino atendas nin. (Al Mikaelo) Li nenion konsideras, nenion konfidas, ĉion ordigas mem, tamen pri la specifeco de la infera laboro li komprenas nenion.

DOMINIKO. Ĉu mi, - nenion komprenas?!

JUNA DIABLO. Vi! Ni jam ne scipovas esti diabloj. Ducent veraj diabloj diskuris!

MALJUNA DIABLO. Pura vero, alte estimata...

DOMINIKO (frapas per la pugno tablon kaj ekkrias). Kaj vi, Maljuna Diablo, kontraŭ mi !? Ŝoviĝis la aleno el la sako!

MIKAELO. Ne nervoziĝu, Dominiko.

DOMINIKO. Kial mi ne nervoziĝu?! Kio estas mi, ĉu peco de glacio?! Ŝtono?! Mi tutan mian sanon, miajn kapablojn por ili fordonis, sed ili per ŝtono frapas mian kapon! (Al diabloj) Malaperu vi de miaj okuloj!

MALJUNA DIABLO (al Juna Diablo). Ni iru.

MIKAELO. Atendu vi. Necesas reciproke ĉion klarigi al si mem.

DOMINIKO. Mi ĉion klarigos al vi. (Al diabloj) Forkuru vi!

MIKAELO (firme). Vi atendu!

DOMINIKO. Ĥa, vin speciale oni sendis ĉi tien? Ĉu vi kun ili komune ?

MIKAELO. Tio ne malhelpas ekspliki la veron.

DOMINIKO. Sekve, vi serĉas la veron? (Malice) Unue vi diru, ĉu venis vi kiel gasto, aŭ kiel konstanta loĝanto? (Aliras Diablino. Kapklinas al Mikaelo, ridetas)

MIKAELO. Konstanta.

DOMINIKO (frotas la manplatojn). Aha!... En kiun subetaĝon vin?

MIKAELO (ridetante). Kaj ...,kiel ŝajnas al vi?

DOMINIKO. Nu, se paroli malkaŝe, do estu malkaŝe –la samideano, proksimulo, parenco vi estas, tamen – granda sentaŭgulo,fiulo, kasistaĉo. Vi veturu profunden, karulo, al la lasta, naŭa subetaĝo.

MIKAELO.Tamen mi havas ordonon pri labordisponigo resti supre.

DOMINIKO. Ĉu en la unuan etaĝon? Tie – rekonstruado. Vi devos varmiĝi malsupre.

MIKAELO.Pro kio malsupre, Dominiko? Ja ni estas parencoj, samklubanoj. Mi garantiis pro vi...

DOMINIKO. Sed mi ne garantius pro vi. La suspektinda fiulo vi estis por mi, kaj restis tia.

MIKAELO. Sed vi komprenebla por mi estis kaj tia restis. Tamen mi, malsaĝulo, garantiis pro vi. Kaj nun mi mem pro tio aperis ĉi tien.

DOMINIKO. Mi petas senride!

MIKAELO. Mi parolas senride, Dominĉjo. Jen , legu –mia enoficiga ordono. Oni sendis min, por elĉerpi la kaĉon , kiun vi bruldifektis ĉi tie.

DOMINIKO (traleginte la ordonleteron). Ah, jen kiel... Vi fosas por mi la kavon...Do... Estu tiel, kiel vi volas. Mi devos reveni kaj plu vivi kun mia edzino...,ĉu?

DIABLINO. Ho ne, karulo, ni lasos vin nenien. (Al Mikaelo) Jen, vi subskribu ordonon. Supre ĉe ni malvarmas, la hejtaĵo- disipita, ni sendos lin profunden.(Mikaelo subskribas)

DOMINIKO. Vi ŝercas, Mikaelo. Ja mi ankoraŭ vivas.

MIKAELO. Ne, Dominiko, vi jam antaŭlonge mortis. (Returniĝas al diabloj) Vi portu lin kun muziko al la plej varmega kaldrono. Li ŝatis la varmajn lokojn.

JUNA DIABLO. Nu, koketo senpluma, ni iru?

MALJUNA DIABLO. Ni ne prokrastu...

Diablino funkciigas gramofonon.Ambaŭ diabloj proksimiĝas al dorsdirekten iranta Dominiko, ĝis tiu sin apogas dorse la pordegon.

DOMINIKO (balbutas). Estimataj, pro kio vi tiel? Mi volas ankoraŭ vivi... Se vi decidis tiel, mi konsentas reveni al mia edzino.

MIKAELO. Tro malfruas, Dominiko. La ordono jam subskribita. Iru vi kun la diabloj...

DOMINIKO (krias). Ne! Mi ne volas! Mi ne iros! Mi ne subiĝos! (Kliniĝas kaj pretas kuri tra la pordego)

Juna Diablo kaptas lin je piĵama pantalonon. Dominiko elpantalonuĝas kaj restas kun pantaloneto kaj kun unu babuŝo. En la akompano de la rido kaj gaja muziko, li fulmrapide aperas sur la Tero. Estingiĝas la lumo.Po iomete silentiĝas gramofono.

Kiam lumĵetilo denove prilumas la divanon, sur ĝi, kiel komence, kuŝas Dominiko, kaj apude sidas Mikaelo. Denove zumas la kontrabasa kordo.Restis nur unu slogano: „Esperanto-internacia lingvo“.Dominiko, turmentigata de terura sonĝo,ĝemas kaj turniĝadas.

MIKAELO (prenas Dominikon je ŝultro kaj skuas). Vekiĝu, Dominiko. Kio okazas kun vi? Dominiko!

DOMINIKO(subite sidiĝas, ĉirkaŭrigardas). Kie estas mia pantalonon?

MIKAELO. Ĝi estas vestita sur vi. Vi levu kovrilon kaj ekrigardu, neniuj forprenis ĝin dum vi dormis...

DOMINIKO (ekrigardas sub la kovrilon kaj pli facile ekspiras).Dankon al Dio, ĝi estas... Ĉu vi delonge sidas ĉi tie?

MIKAELO.Mi ĵus venis.

DOMINIKO.Ĉu dormante mi parolis ion, kion ne decis paroli?

MIKAELO. Vi turniĝadis, ion murmuris... Tamen parolis nenion klaran.

DOMINIKO. Pro kio vi ne finis la penson?

MIKAELO. Vi ĉesu suspektadi. Mi kompatis kaj vekis vin. Kaj nun leviĝu vi kaj ni iru.

DOMINIKO.Kien ni iru?! Kien?!

MIKAELO.Pro kio vi tiel timiĝis? Ne timu, ne en la inferon...

Dominiko ŝirmas sian vizaĝon per manplatoj kaj denove vidas diablojn kaj Divorciĝintan Diablinon kun la ordonletero enmane.

DIABLINO (mallaŭte, kvazaŭ el sub la tero). Pro kio vi ne volas al ni reen? Vi ja apartenas al ni, bomboneto striita. Jen via vojaĝkarto.

JUNA DIABLO (ankaŭ mallaŭte). Mi staras ĉe la pordego kaj atendas vin reveni. Vi faru nin feliĉaj...

MALJUNA DIABLO. Apenaŭ vi forlasis nin, tuj muŝoj sidiĝis sur viaj afiŝoj, sloganoj, sur anonctabulo... Ili ne timas nin. Revenu vi kaj timigu ilin.

JUNA DIABLO. Revenu vi kaj subskribu tricent tridek kvaran ordonon, por ke muŝoj ne kuraĝu sidiĝi kaj ne malpurigu.

MALJUNA DIABLO. Alvenantoj ne konsideras la horaron, penetras tra la pordego kiel porkoj...

DIABLINO (iras al Dominiko). Vi prenu vian vojaĝkarton, kaj ni revenu. (Returniĝas al diabloj) Vi helpu lin leviĝi. Li iros kun ni.

DOMINIKO (malŝirmas la okulojn kaj ekkrias). Mikaelo, ĉu vidas vi?!

MIKAELO. Vekiĝu, Dominiko! Vi denove sonĝas.

DOMINIKO. Ili iras al mi! Ili forkondukos min! Oni savu min!

ĈIUJ TRI GEDIABLOJ (kune). Vi iru al ni, ni portos vin surmane.

DOMINIKO. Adiaŭ, Miĉjo. La koro... (Falas surdorsen)

La gediabloj malaperas. Kvazaŭ la sonorilo sepulta sonas kontrabasa kordo.

MIKAELO (palpas la pulsadon de Dominiko, netrovinte ĝin, ekstaras, iras al la mezo de scenejo kaj nek gaje, nek malgaje parolas al spektantoj). Ŝajnas, ke Dominiko Orban forlasis nin por ĉiam. Rara estis ekzemplero...

DOMINIKO (sinlevinte sur kubutoj). Ankoraŭ mi ne forlasis vin, vi ne ĝoju! Tiuj, kiel mi, estas rezistemaj, vivfortaj! Ĥa Ĥa Ĥa... Ĥi Ĥi Ĥi. Tiel facile vi ne forpuŝos min! (Leviĝas kaj iras al Mikaelo) Do, Mikaelo, kiel estos plu? Ĉu oni redonos al mi Esperanto klubon?

Kurteno ♦

Mia frato...

Erika Godó

Li estis mia frato, mia gvido,
paŝanta kun mi tra ĉiu ido.
Lia rido varmigis la tagon,
lia voĉo forblovis la maltrankvilon,
kvazaŭ vento, kiu trankviligas lagon.

Li ne serĉis brilon aŭ laŭdon,
sed li portis en si propra raŭton—
tiun silentan forton,
kiu ŝaltas lumon en la nokto
kaj diras: “Vi ne estas sola.”

Nun li forpasis, sed ne malaperis:
lia spuro en mia koro restis.
Ĉiu paŝo, kion mi faras,
portas memoron de lia bonkoreco,
kaj etan fajreron de lia lumo.

Li estis — kaj ĉiam restos —
la plej bona frato en la tuta mondo,
mia legenda plej bona amiko,
miaj memoroj plej granda valoro,
mia daŭra, nedifektebla trezoro.

Foto farita de John Huang

10-a MEMORIALO LUCIJA BORČIĆ, 2025

rezultoj de la 9-a tradukkonkurso

branĉo – poezio

Kroata Esperantista Unuiĝo

1-a PREMIO:

NICOLINO ROSSI (Italio)

por la traduko de la POEMBUKEDO – TRI UNUAJ POEMOJ EL LA KOLEKTO „POEMOJ“ (1938–1955) de Sandro Penna

2-a PREMIO:

MIRELLA DE MARTINI (Italio)

por la traduko de la poemo BRULANTA KIEL FAJRO ESTAS MIA POEZIO de Alda Merini

MANUELA RONCO (Slovakio)

por la traduko de la poemo SENNOMA de Ada Negri

3-a PREMIO:

TATJANA AUDERSKAJA (Ukrainio)

por la traduko de la poemo NORDA VENTO de Elena Mihajlik

YI QIAO (Germanio)

por la traduko de la poemo LA RETIRO de Henry Vaughan

LAŬDO:

ŽIVANKO NOVAKOV (Serbio)

por la traduko de la poemo ANSENSEN de Grigor Vitez

En la branĉo prozo ne estis aljuĝitaj la premioj.

14.11.2025

Mago (1)

Elena Popova

/EL LA TAGLIBRO DE IU VIRKATO/

- **H**o, mi flugas nun! Mi flugas per aviadilo, ion pri kio mi neniam revis. Mi vizitos Japanion, kie mi lernos novan lingvon - Esperanton. Ne ke la lingvo estas nova, sed ĝi estas nova por mi. Nun mi dormos iom, ĉar mi havas longan vojaĝon antaŭ mi, kaj poste mi skribos denove. Mia adopta patrino havas korespondanton en Japanio kaj li invitis min viziti lin. Mi antaŭĝojas renkonti lin – skribis Mago el Bulgario.
- S-ro Ori atendis min ĉe la flughaveno.
Bela viro, ridetanta. Mi rigardis en liajn okulojn, ili radiis bonkorecon kaj amon. Li diris al mi "Bonvenon!" kaj invitis min iri. Sur lia dorsosako estis verda flago kun stelo, kiun mi rekonas, ĉar mi ankaŭ portas unu sur mia dorsosako.
Dum ni vojaĝis per trajno, li petis min rakonti pri mi mem.
- Mi estis orfo, mi komencis. Iun tagon pluvis forte, estis vento kaj mi kuris kaj kaŝis min sub la benko apud iu enirejo, mi estis malseka kaj komencis tremi. Tiam aperis Onklino Mila, haltis kiam ŝi vidis min kaj demandis min: "Katido, ĉu vi volas veni hejmen, mi vin varmigis!" Mi rigardis ŝin en la okulojn, sentis, ke ŝi estas bona homo kaj fidis ŝin. La sekvan tagon ŝi portis min al la kuracisto, aĉetis por mi la necesajn aferojn kaj ni revenis hejmen. Tiel mi loĝas en ŝia domo.
- Do ŝi adoptis vin kaj vi nun estas ŝia filo, kial vi nomas ŝin Onklino kaj ne Panjo? - li demandis min. - Mi estus feliĉa se mi iam adoptus katidon aŭ hundon kaj ĝi nomus min Paĉjo.
- Mi ne memoras mian patrinnon, mi ne scias kial ŝi forlasis min...
- La bestaj patrinoj neniam forlasis siajn infanojn, io malbona certe okazis al ŝi, sed nun vi havas homan patrinnon.
- Do ĉu mi nomu ŝin Panjo?
- Vi mem decidu, sed estu certa, ke ŝi estos feliĉa.
- Sen patrino mi ne scias kia estas mia deveno, mi ne povas fari, kiel vi la homoj, Genealogian arbon...
- Ne estas problemo. Ni scias, ke la hejmaj katoj aperis antaŭ kvar miloj da jaroj en Egipto. Vi, la nunaj katoj, estas iliaj idoj. Tiel vi estas kun fama geneologio.
- Kiel vi vivas?
- Mi havas ĉion. Panjo estas tre bona. Ŝi estis instruistino kaj ŝi tuj komencis instrui min, por ke mi ne perdiĝu. Unue mi lernis la nombrojn, poste la kolorojn de la trafiklumoj... Ŝi lasas min aŭskulti muzikon kaj spekti infanajn filmetojn, por ke mi povu vidi kia estas la vivo ekstere. Iun tagon mi vidis hundon ĉasantan katidon, mi ankaŭ spertis tion, do mi tuj saltis por helpi la katidon kaj batis mian kapon kontraŭ la televidilo. Ekdoloris min, mi rigardis ŝin, kaj ŝi ridis: "Nenio estas en ĉi tiu skatolo,

ĉi tio ne estas la reala vivo, sed mi lasas vin lerni, por ke kiam vi eliros sola, vi havu la kuraĝon, vi sciu kion fari," - ŝi klarigis al mi. Sed bedaŭrinde ni loĝas sur la sesa etaĝo de loĝbloko, kie ĉiuj pordoj estas ŝlositaj. Mi povas eliri nur kun ŝi...

- Bone! - diris sinjoro Ori, ĉar mia patrino diris al mi tiel alparoli lin, sed li insistis nomi lin Onklo Ori. - Ĉio ĉi estas mirinda, sed kiel ni konsentis kun via patrino Mila, ni lernos Esperanton ĉi tie kaj ni komencos per la alfabeto.

- Mi konas la alfabeton, mia patrino instruis min. Ŝi diris, ke vi estas pli bona instruisto ol ŝi kaj ke vi parolos al mi, por ke mi povu alkitimiĝi pli rapide. Ŝi promesis al mi, ke kiam mi revenos, ŝi legos al mi el la infanlibro „Amuza Alfabeto“

- Bone, ni komencos morgaŭ!

- Kaj kial vi havas ĉi tiun nomon, ŝajnas al mi, ke ĝi ne estas kiel al la aliaj katoj?

- Mago signifas, ke mi havas la ecojn de magiisto, magia...

- Mi komprenas!

Kiam ni alvenis al lia domo, lia edzino karesis min, donis al mi ion manĝi, montris al mi la liton por dormi kaj Onklo Ori diris: "Nun iru dormi, vi estas laca. Mi havas unu kondiĉon, kiam mi ne povas eliri kun vi, vi iru sola, sed vespere vi revenu hejmen antaŭ ol mallumiĝos. Mi respondas pri via sano kaj vivo.

Mi promesis. Vespere mi rompis mian promeson.

...

Post kiam mi dormis iom, mi sentis min preta kaj ekiris esplori la urbon. Rigardante la lokojn, kiujn mi neniam antaŭe vidis, mi ne rimarkis, ke mallumiĝas kaj ke mi estas sola sur iu ponto. La akvo en la rivero brilis per miloj da steloj, kaj kiam mi levis la okulojn, miaj okuloj ne povis deturni la rigardon de la magia luno kaj la steloj. Mi scivolis, kie estas mia praula patrujo, ĉu oni povus vidi ĝin de ĉi tie?... Kaj estis kvazaŭ mi komencis senti ian tiron, ian muzikon, ĝi estis kiel sonĝo, io sorĉa...

Tiam policano alproksimiĝis: - Katido, kial vi estas sola?

Kion mi faru nun? Mi pikis miajn piedojn en la apogilon, rigardis malsupren, mi ne povis salti tien, ĉar mi ne povas naĝi, mi rigardis supren, mi ne povis flugi, mi ne havis flugilojn, kaj antaŭ mi staris ĉi tiu policano, kiu demandis ion.

Li rigardis sian telefonon kaj diris:

- Venu kun mi! Oni anoncas, ke iu serĉas vin...

Mi eniris lian aŭton kaj baldaŭ estis transdonita al Onklo Ori. Li ne riproĉis min, sed...

Mi hontis. Kaj mi tute ne estis surprizita, kiam la sekvan tagon bela ĉeno kun plato kun adreso estis metita ĉirkaŭ mian kolon. Kun ĝi, mi aspektis pli kiel hundo, sed mi ne ofendiĝis, mi meritis ĝin per mia manko de disciplino.

...

Ni ambaŭ faris rondiron tra la urbo, sur lia biciklo. Bela, bunta, freŝa. Mi demandis lin:

- Mi vidas monton...

- Tio estas vulkano! – respondis li. – Ni ĉiam havas varman akvon.

- Mi ŝatas la akvon nur pri trinko.

- Kion vi ŝatas manĝi?

- Fiŝojn...

- Bone, vi havos!...

Post la tagmanĝo ni iris denove ekskursi. Li fotis kaj demandis min ĉu mi volas li lernigi min fari fotojn. Mi ne volis, mi fotas ĉion per miaj okuloj.

Ien kelke da el niaj renkontiĝoj:

- Saluton, bona viro! Mi sentas, ke vi amas la katojn, ĉu vi prenos min? Mi estas bona, sed mi estas sola, mi eĉ ne havas nomon... Ĉu vi karesos min? Ĉu vi donos al mi ion por manĝi? Dankon anticipe! Mjau!...

Ni haltis: - Bone! – li diris, – sed unue lasu min foti vin, poste mi donos al vi ion.

Ŝi staris trankvile atendente. Li fotis ŝin, dankis ŝin, prenis ion el sia sako, kion li donis al ŝi.

Vi ne kredos, kiel feliĉa ŝi estis, ŝi eĉ lasis lin karesi ŝin.

Ni ambaŭ estis feliĉaj, sed mi pensis, ĉu la sennombraj belaj katoj devus vivi sur la strato? Kaj ne nur ili!...

...

Mi tre volis grimpi la monton, do kiam Onklo Ori estis okupata, mi ekiris sola.

Jen mi estas kun dorsosako, sportaj ŝuoj kaj ĉapo.

- Knabo, kien vi iras kaj kial vi estas sola? – turisto demandis min.

- Al la monto! Mi aliĝos al miaj amikoj, kiuj atendas min tie.

- Kion vi havas en via dorsosako?

- Nur akvon, kuketojn kaj ion por unua helpo, se estas necese.

- Ŝajnas, ke vi amas la montojn... - mi demandis lin. - Ĉu ĝi ne estas laciga?

- Ĉiujare mi iras al multe pli altaj montoj, la aero estas pura kaj mi ne sentas lacecon.

Vi tute ne scias, kia horizonto malfermiĝas, io ekstreme bela, kion oni ne povas vidi, se oni nur promenas sur la ebenaĵo en la urbo.

Vespere, kiam mi rakontis al onklo Ori pri mia ekskurso. Li nur diris: - Estu atenta!

Ŝajnas, ke ni, kiel la homoj, ne ĉiam estas kontentaj pri tio, kion ni havas, kaj ĉiam volas pli kaj pli. Jen kion mi vidis:

Griza katido estas malkontenta pri la papilioj sur la floroj:

- Kio estas ĉi tiuj flugantaj belulinoj? Mi volas ripozi, sed ili ĝenas min. Ĉi tie, inter la floroj, estas mia loko, ne ilia!...

- Kateto, vi estas ankoraŭ juna kaj vi ne scias – la papilio flustris al li, aŭdinte liajn vortojn.

- La Tero apartenas al ĉiuj vivantaj estaĵoj, memoru tion!

...

Katido kun ruza vizaĝo pensas: “Mi ne ŝatas akvon, sed kia plezuro estas trovi boaton! Mi naĝas, mi rigardas la mondon ĉirkaŭ mi... Mi eĉ povas kapti kelkajn senzorgajn fiŝojn... La rivero estas tiel granda, kaj por la unua fojo mi ne timas. Krome, mi vidas kiajn florojn floris, ĝenerale – ĉio estas tre bela!”

- Dankon, Anaso, pro la agrabla promenado! – fine diris la katido, rajdante sur la dorso de anaso.

Jen instrua renkontiĝo, ni ne forgesu la vorton Dankon! – mi pensis.

...

Lin adoptis instruistino, kaj li komprenis, ke Onklo Ori ankaŭ estis instruisto. Mago amis legi kaj li prenis libron el la biblioteko de la gastigantoj.

Estas noktomezo, sed Mago ankoraŭ havas libron en siaj manoj. La horloĝo avertas lin severe:

- Ĉesu legi! Estas tempo por dormi.

- Ne rapidu tiel! Mi legos iom pli, la libro estas tre interesa! Almenaŭ unu paĝon pli...

- Kiun libron vi legas, Mago?

- Kompreneble temas pri la Kato kun Botoj, sed la vivo estas tute alia, sen heroeco.

Fakte, mi nur rigardis la bildojn, kaj mi memoris la tekston, ĉar Onklo Ori jam rakontis al mi pri ĝi, - Mago diris al la scivola kaj persista horloĝo.

...

Iu, kvazaŭ intence, metis tablon sur la bordon de la lago, kvazaŭ por testi la mensojn de la vizitantoj kaj amuziĝi. Ĝi estas alta kaj estas nur du fiŝoj en unu telero, kaj la vizitantoj estas kato kaj longkrura birdo kun longa beko. Kiu estos pli rapida kaj pli lerta? Kiu estas en pli bona pozicio por manĝi?

La kato pensas: "Kiel mi povas manĝi, kiam la tablo estas tiel alta, ĝi estas malkomforta, mi eble sufokiĝos. Ĉu mi petu tiun kun la longa beko puŝi unu el la fiŝoj teren? Sed se li, anstataŭ helpi min, rapide englutos ankaŭ ĝin?"

La birdo ankaŭ pensas: "Kia stultaĵo - ili metis la fiŝojn sur malprofundan pladon... Ĉu mi helpu la katon manĝi, kaj mi iru kaj kaptu iom da fiŝo rekte el la lago...?"

- Kion ili faros? - mi pensis, dum mi observis ilin.

Dum ili rigardis la porcion kaj pensis, la fiŝoj en la lago komprenis la danĝeron kaj forkuris timante pri sia vivo.

Kiu tro multe pensas, restas malsata... Kaj kion mi farus, se mi estus tiu kato? Mi ne scias!

...

Onklo Ori kaj mi vidis katidon, kiu demandis al si:

"Kia bela floro! Ĉu ĝi estas manĝebla? Se ne, por kio estas ĝia beleco? Aŭ ĉu ĝi estas herbo?" ..."

- La mondo estas nekomprenebla, eĉ se vi pensas, ke vi jam scias ĉion - Onklo Ori parolis mallaŭte.

La floro ne interesiĝas pri la besta mondo, ĝi havas mision - donaci belecon. La katido havas multe por lerni, ĉar li ne komprenas la mondon de la plantoj. Kaj ĉi tiu katido estas evidente ankoraŭ tre juna kaj ne konas la drogherbojn, sed li ankaŭ lerniĝos.

- Kaj la homoj, ĉu ili komprenas ilin? - mi demandis lin.

- Ne!

...

Bela kaj inteligenta katido staras sub vito kaj atente rigardas supren. Kio? Li ekrigardis knabinon, kiu rikoltas vinberojn.

„ Ĉu li helpos ŝin, eĉ nur mense? „- mi pensas.

Jen li estas kun plena korbo en la manoj.

- Dankon, katido! - diris la knabino.

- Bravo! - mi diris. - Ni devas helpi, iam iu helpos ankaŭ al vi!

...

Griza kato pace dormetas. Sed, de ie, aperis juna manto / insekto / volante ludi kun iu. Li ĉirkaŭiris, rigardis ĉirkaŭen, fajfis al ŝi, sed la kato ne rigardis lin.

"Kial la kato ne volas ludi kun mi?" - pensis la verda manto kaj komencis tuŝi siajn lipharojn: "Kiel longaj kaj interesaj ili estas!"...

"Ho, knabo, iru ludi aliloken, ne ĝenu mian dormon, vi poste bedaŭros!" – pensis la kato, ne vidante ian danĝeron de tiu ĉi malgranda estaĵo.

Kion faros la bubo, ĝenante alies pacon? Ĉu li rimarkos sian eraron? Ĉu li pardonpetos? – mi pensis, sed mi foriris sen atendi la finon.

Kiam mi rakontis al Onklo Ori pri mia sperto tiun vesperon, li aŭskultis min kaj demandis:

- Diru al mi, ĉu vi scias, kio estas bona, kio estas malbona, ĉu vi povas pardonpeti, kiam vi malpravas?

- Mi ne scias! Iun tagon, dum mi ekzercis longsalton en ĉiuj direktoj de la ĉambro, sen rimarki, mi renversis vazon kaj ĝi rompiĝis en pecetojn. Mi timiĝis kaj kaŝis min. Kiam Panjo revenis, ŝi prenis la balailon kaj dum ŝi purigis diris: "Se nur mi povus trovi vin, vi vidus...!" kaj ŝvingis la balailon. Kio nun? Mi staris kaŝita ĝis ŝi purigis, trankviliĝis kaj sidiĝis. Tiam mi kviete eliris kaj brakumis ŝin. Ŝi nur konsolis min: "Vi havas mirindan mezurkapablon, mi scivolas kiel vi rompis ĉi tiun vazon, kiu estis donaco al mi, sed vi estas ankoraŭ infano kaj mi pardonas vin."

Tio estis damaĝo, ĉu ne, sed mi ne faris ĝin intence...

Kaj vi, la homoj, ĉu vi scias kio estas bona kaj kio estas malbona, ĉu vi pardonpetas, aŭ ĉu vi pensas, ke nur la infanoj estas devigataj?

- Jes, ni scias, sed dum ni estas junaj ni pensas, ke la vivo estas donita al ni por senpaga ludo kaj ke ni povas fari kion ajn ni volas, sed tio ne estas vere. Kun la aĝo ni fariĝas pli saĝaj... Mi ĉiam pardonpetas, sed ne ĉiuj faras ĝin...

... ♦ (*daŭrigota*)

PRINTEMPO

Li Weilun

Laŭ ĉinesko Tiaoxiaoling

Salik', salik'
ja printempa amik',
Ondas verda maro.
Flirtas birda aro.
Ora, ora,
nia lando flora.

春天

调寄《调笑令》

李威伦

杨柳，杨柳，
无愧春天之友。
千条柔软风吹。
夹岸相迎雁归。
归雁，归雁，
惊叹人间又变。

INTERNACIA LITERATURA ESPERANTA KONKURSO “HRISTO GOROV-HRIMA” – 2026

Bulgara Esperanto-Asocio

Hristo Gorov – Hrma estis unu el la plej elstaraj bulgaraj esperantistoj, talenta Esperanta verkisto, poeto, tradukisto kaj publicisto. Bulgara Esperanto-Asocio anoncas Internacian Esperantan Literaturan Konkurson. En la konkurso povos partopreni geesperantistoj el ĉiuj landoj. La konkurso estos por *eseo*. *La temo de la eseo estas:*

“MIA LA PLEJ BELA ESPERANTO-REMEMORO”

Ĉiu aŭtoro rajtas partopreni per unu eseo, originale verkitaj en Esperanto. La verko estu tajpitaj komputile kaj ĉiu aŭtoro nepre uzu Esperantan alfabeton per supersignoj. La aŭtoroj indiku sian sekson (inan aŭ viran). La verkoj estu subskribitaj per la vera nomo de la aŭtoro, estu plena poŝtadreso, telefono kaj interretadreso. La eseoj estu maksimume 3-paĝaj, formato A4, la literoj estu Times New Roman - 12 punktaj

La gajnintoj ricevos valorajn premiojn.

Bonvolu sendi viajn kontribuojn ĝis la 30-a de septembro 2026 al Georgi Mihalkov, prezidanto de la ĵurio, retadreso:

e-mail: modest.mihalkov@gmail.com

aŭtorino, *Pearl S Buck*
(Usono)

Vento orienta – Vento okcidenta (7)

*Daŭrigante la enhavon de
numero 005*

elangligis *Detlef Karthaus*
(Kanado)

PARTO DU

ĈAPITRO 10

Ho Fratinjo, mi pensis ke nun, pro mia filo, mi ĉiam havus nur ĝojajn vortojn por vi. Pro mia sento de triumfo mi certis ke nenia malfeliĉo iam tuŝos min. Kiel okazas, ke dum ekzistas sangoligoj, ili estas la fonto de doloro?

Hodiaŭ mia koro apenaŭ povas elteni sian propran pulsadon. Ne, ne temas pri mia filo! Li jam ĝuis naŭ monatojn de vivo kaj tre similas al Budho pro lia dikeco. Vi ankoraŭ ne vidis lin ekde kiam li volis stari sur siaj kruroj. Ho, tio eĉ povas ridigi monaĥon! Ekde kiam li komprenis ke li povas marŝi, li koleriĝas se iu volas ke li sidu. Fakte, miaj brakoj ne estas sufiĉe fortaj por obeigi lin. Liaj pensoj estas plenaj je amuzaj petolaĵoj, kaj liaj okuloj lume dancas. Lia patro diras, ke li estas trodorlotita, sed mi demandas vin, kiel mi povas skoldi iun, kiu moligas min per sia forta volo kaj beleco, tiel ke mi ploras kaj ridas samtempe. Ho, mia malfeliĉo ne rilatas al mia filo!

Ne, temas pri mia frato; mi parolas pri tiu, kiu estas la ununura filo de mia patrino, li kiu estis en Usono dum la lastaj tri jaroj. Estas li, kiu verŝas la sangon el la patrina koro kaj el la mia, kaj jen la situacio.

Vi memoras, ke mi rakontis al vi, kiel en mia infanaĝo mi amis lin? Sed nun mi ne vidis lin dum tiom da jaroj, kaj mi aŭdis pri li tre malmulte, ĉar mia patrino neniam forgesis ke li forlasis ŝian domon sen ŝia konsento; kaj eĉ kiam ŝi ordonis lin edziĝi kun lia fianĉino li rifuzis. Lia nomo ne venas facile al ŝiaj lipoj.

Kaj nun li refoje maltrankviligas ŝian vivon. Ne sufiĉas al li, ke li jam grave malobeis sian patrinon en la pasinteco. Sed nun li devas konsciĝi – nu, jen la letero! Ĝi estis liverita antaŭ unu tago per la mano de Ŭang Da Ma, nia maljuna vartistino, kiu mamnutris nin ambaŭ je nia naskiĝo, kaj kiu scias pri ĉiuj aferoj en la familio de mia patrino.

Kiam ŝi eniris ŝi klinis sian kapon ĝis la planko antaŭ mia filo. Donante tiun leteron al mi ŝi ploris, kaj kun tri profundaj ĝemoj ŝi ekkrie diris, “Aie Aie Aie”.

Tiam, konsciante ke nur katastrofo povus kaŭzi tion, mi sentis mian vivon ĉesi en mia brusto dum sekundo.

“Mia patrino, mia patrino!” mi kriis.

Mi memoris kiel feble ŝi apogis sin sur sian lambastonon kiam mi lastfoje vidis ŝin. Mi sekrete riproĉis min pro tio ke mi vizitis ŝin nur dufoje post naskiĝo de la infano. Mi estis okupita pri mia propra feliĉo.

“Ne temas pri via patrino, Filino de la plej Honorata Sinjorino”, ŝi respondis per profunda suspiro. “La dioj plilongigis ŝian vivon tiel ke ŝi povas sperti tiun malfeliĉon.”

“Ĉu estas mia patro?” mi demandis dum subita teruro ŝanĝis al angoro.

“Ankaŭ tiu honorindulo ankoraŭ ne trinkas el la Flavaj Fontoj!,” ŝi respondis riverence.

“Kiu do?” mi demandis, rigardante la leteron, kiun ŝi estis metinta sur miajn genuojn.

Ŝi fingromontris al ĝi.

“Ke la juna patrino de princeca filo legu la leteron”, ŝi sugestis. Estas skribite en ĝi.”

Tiam mi petis la serviston verŝi teon por ŝi en la ekstera ĉambro; mi donis mian filon al la vartistino kaj rigardis la leteron. Surskribite estis mia nomo kaj la nomo de la sendinto, mia patrino. Tio mirigis min. Antaŭe, ŝi neniam skribis al mi leteron.

Mi miris dum momento, malfermis la mallarĝan koverton kaj elprenis la mincan folion, sur kiu mi vidis la liniojn, delikatajn pro ekzercado, de la patrino skribopeniko. Mi rapide superflugis la formalajn enkondukajn frazojn, kaj tiam miaj okuloj ekvidis ĉi tiujn vortojn, kiuj estis la kerno de la letero.

“Via frato, kiu estas en fremdaj landoj ekde tiom da monatoj, nun skribas ke li volas edziĝi al fremdulino.”

Sekvis la formalaj finaj frazoj. Tio estis ĉio. Sed, ho Fratinjo, mi povis senti la sangantan koron de mia patrino tra la malmultaj vortoj! Mi laŭte kriis:

“Ho kruela kaj freneza frato, ho malbona kaj kruela filo!” ĝis la servantinoj alkuris por konsoli min kaj peti min memori, ke kolero povus venenigi la lakton por mia infano.

Vidinte ke superŝutis min inundo da larmoj, kion mi ne povis malhelpi, ili sidiĝis sur la plankon kaj laŭte ploris kun mi, por deflankigi al si mian koleron. Kiam mi estis plorinta ĝis trankviliĝo kaj fariĝis laca de ilia bruo, mi petis ilin silenti, kaj mi venigis Ŭang Da Ma kaj diris al ŝi:

“Atendu plian horon ĝis la patro de mia filo hejmenvenos, tiel ke mi povos malfermi la leteron antaŭ li kaj ekscii lian volon pri la afero. Mi petos permeson iri al mia patrino. Dume manĝu rizon kaj viandon por fortigi vin.”

Ŝi volonte konsentis, kaj mi ordonis ke kroman pecon da porkaĵo estu metita antaŭ ŝi; tio trankviligis min, ke mi povis konsoli ŝin por ŝia partopreno en nia familia katastrofo.

Sola en mia ĉambro mi cerbumis atendante la revenon de mia edzo. Mi memoris mian fraton. Malgraŭ miaj penoj mi ne povis bildigi lin al mi kiel li estas nun, plenkreskulo, portanta

usonajn vestaĵojn; kiel li marŝas sentime tra la strangaj stratoj de tiu fora lando. Eble li parolas al la tieaj viroj kaj virinoj; nu certe la lastajn, ĉar unu virinon li amas. En mia menso mi povis nur memori lin, kiel mi plejbone konis lin, kiel la etan pli aĝan fraton de mia infanaĝo, kun kiu mi ludis ĉe la sojlo de la pordego de la kortoj.

Tiam li estis je unu kapo pli alta ol mi, moviĝis rapide, parolis ekscitite, kaj estis ridema. Lia vizaĝo estis kiel tiu de nia patrino, ovalo kun rektaj mincaj lipoj, kaj la brovoj klare markitaj super la pintigitaj okuloj. La pli aĝaj konkubinoj ĉiam ĵaluzis, ĉar li estis pli bela ol iliaj filoj. Tamen kiel tio povus esti alie? Ili estis nur ordinaraj virinoj, sklavo en sia juneco, kun lipoj dikaj kaj malfajnaj, kun brovharoj disigitaj kiel tiuj de hundoharoj. Sed nia patrino estis cent-generacia sinjorino. Ŝia beleco estis la beleco de ekzakteco kaj delikateco, maltroigita en linio kaj koloro. Tiun belecon ŝi heredigis al sia filo.

Tamen tio ne interesis lin. Li malpacience puŝis la karesantajn fingrojn de la sklavinaj for de siaj glataj vangoj, kiam ili flatis lin por plaĉi al lia patrino. Li okupiĝis pri siaj propraj ludoj. Fakte lia forta volo montriĝis eĉ dum ludado kaj ridado. Mi ĉiam bildigas lin antaŭ mi ludantan kun kuntiritaj brovoj. Li estis tute rezoluta pri ĉio, kaj li ne suferis volon pli fortan ol lian propran.

Kiam ni ludis kune, mi ne aŭdacis kontraŭi lin, parte ĉar li estis knabo kaj ne decus, ke mi, knabino, konkursus kun li pri niaj volo. Sed mi cedis, precipe, ĉar mi tre amis lin, kaj ne volis malfeliĉigi lin.

Fakte, neniu eltenis vidi lin kolera. La servantoj kaj sklavo adoris lin kiel la junan sinjoron, kaj eĉ la digno de nia patrino moliĝis dum lia ĉeesto. Mi ne volas diri ke ŝi iam permesis al li malobei ŝiajn ordonojn, sed mi pensas, ke ŝi ofte bridis sin, tiel ke ŝiaj ordonoj kongruis kun liaj deziroj. Mi iam aŭdis kiam ŝi petis sklavon forpreni certan dolĉan oleokukon de la tablo antaŭ lia eniro, ĉar li amis tion kaj manĝus ĝin, kaj tio ĉiam malsanigis lin; ŝi timis, ke je la ekvido li dezirus ĝin kaj ŝi estus devigita rifuzi ĝin al li.

Eĉ dum lia junaĝo oni glatigis lian vivon antaŭ li. Mi eĉ ne pripensis la diferencon, kiun oni faris inter li kaj mi. Mi neniam songis fariĝi la egalulo de mia frato. Tio ne necesis. Mi ne devis plenumi gravan rolon en la familio kiel li, la unua filo kaj heredonto de mia patro.

Ĉiam en tiuj tagoj mi amis mian fraton pli ol ĉiujn aliajn. Mi marŝis apud li en la ĝardenoj, tenante lian manon. Kune ni kliniĝis super la malprofundaj basenoj serĉante en la verdaj ombroj certan orfiŝon, kiun ni nomis nian propran. Kune ni kolektis ŝtonetojn de diversaj koloroj kaj konstruis fe-kortojn uzante nian propran korton kiel modelo, nur infinitezime pli malgranda kaj dezajne pli kompleksa. Kiam li instruis al mi kiel zorge movi mian broson super la skizitaj skribsignoj metante sian manon super mian, mi konsideris lin la plej saĝa homo. Kiam ajn li eniris la virinan korton, mi sekvis lin kiel hundeto, kaj se li iris preter la arkigita pordego en la virajn kvartirojn kien mi ne povis iri, mi staris pacience ĝis lia reveno.

Subite li jam estis naŭjaraĝa kaj oni prenis lin el la virinaj kvartiroj al tiu de lia patro kaj la viroj, kaj tio abrupte rompis nian vivon kune.

Ho, tiujn unuajn tagojn! Mi ne povis travivi ilin sen longa plorado. Dumnokte mi plorante endormiĝis kaj songis pri loko kie ni estus ĉiam infanoj kaj neniam apartigitaj. Ho, mi bezonis multajn tagojn ĝis mi ĉesis malgaje trairi la domon, kie ĉiu ĉambro ŝajnis malplena sen li. Mia patrino, finfine, timis pri mia sano kaj parolis al mi.

“Mia filino, tiu senĉesa suspiro pri via frato ne decas. Tiam emocioj oni devas rezervi por aliaj rilatoj. Tia ĉagreno konvenas nur al la morto de la gepatroj de via edzo. Perceptu la proporciojn de la vivo kaj detenu vin tial. Okupiĝu pri viaj studoj kaj brodado. La tempo estas alveninta kaj ni devas serioze plani vian edziniĝon.

Ekde tiam oni ĉiam memorigis min pri mia alproksimiĝanta edziniĝo. Mi komencis kompreni, ke mia vivo kaj tiu de mia frato neniam iros paralele. Mi ne precipe apartenis al lia familio, sed al la familio de mia fianĉo. Mi do konformigis min al la vortoj de mia patrino, kaj rezolote dediĉis min al miaj devoj.

Mi ankaŭ klare memoras tiun tagon, kiam mia frato volis iri al Pekino por studi. Li alpaŝis al nia patrino por formale peti permeson, kaj mi ĉeestis. Pro tio ke nia patro jam konsentis, li petis nian patrinon nur pro ĝentileco. Nia patrino povis apenaŭ kontraŭi, kion nia patro jam koncedis. Sed mia frato ĉiam zorge atentis la tradiciajn formalajn aferojn.

Li staris antaŭ ŝi vestita per maldika, griza, silka robo, ĉar estis somero. Sur lia dikfingro estis ringo el jado. Mia frato ĉiam amas belaĵojn. Tiun tagon, pro lia gracieco, li pensigis min pri arĝenta fragmito. Lia kapo kliniĝis iomete antaŭ nia patrino; liaj okuloj rigardantaj suben. Sed de kie mi sidis, mi povis vidi ke liaj okuloj glimis inter la palpebroj.

“Mia patrino”, li diris, “se vi volas, mi ŝatus daŭrigi miajn studojn ĉe la universitato en Pekino.”

Kompreneble ŝi sciis, ke ŝi devas konsenti. Li sciis, ke ŝi estus malpermesinta tion, se ŝi povus. Sed anstataŭ heziti, plendi kaj plori, kiel eble alia virino en ŝia pozicio, ŝi tuj parolis kviete kaj firmvoĉe.

“Mia filo, vi scias ke ni devas sekvi la volon de via patro. Mi estas nenio, krom via patrino. Mi scias tion. Tamen, mi parolos, eĉ se mi ne rajtas kontraŭordoni la volon de via patro. Mi vidas nian utilon en via forlaso de la hejmo. Via patro kaj via avo finis siajn studojn hejme. Vi mem profitis de la instruado de la plej lertaj kleruloj de la urbo, kiuj instruis vin ekde via infanaĝo. Ni eĉ dungis Tang, la Instruitulo, el Siĉŭano² por instrui vin pri poezio. Tiu fremdlanda lernado nenecesas por iu en via pozicio. Iri al tiuj foraj urboj danĝerigas vian vivon; via vivo ne tute apartenas al vi ĝis vi estos doninta al ni filon, kiu heredos la nomon de la antaŭuloj. Se vi povintus edziĝi unue ...”

Mia frato moviĝis kolere kaj fermis sian ventumilon, kiun li estis tenanta malfermita en la maldekstra mano. Tiam li rapide remalfermis ĝin klake. Li levis la okulojn, kaj el sub la palpebroj elsaltis protesto. Mia patrino levis la manon.

“Ne parolu, mia filo. Mi ankoraŭ ne ordonas. Mi nur admonas. Via vivo ne estas via propra. Zorgu pri ĝi.”

“Ŝi kapklinis kiel signo de lia forpermeso. Mi vidis lin post tio, sed malofte. Li venis hejmen nur dufoje antaŭ mia edziniĝo, kaj ni havis nenion priparolindan, kaj ni neniam estis kune solaj. Preskaŭ ĉiam li eniris la virinan korton nur por formale saluti sian patrinon aŭ por adiaŭi, kaj mi ne povis libere paroli al li dum la ĉeesto de pliaĝulo.

Mi nur vidis, ke lia sinteno fariĝis pli alta kaj rekta, kaj lia vizaĝo perdis iom de ĝia juneca delikateco. Li perdis ankaŭ la sveltan, infanecan, malrigidan graciecon de la korpo, kio

en fruaj jaroj donis al li la aspekton simile al bela knabino. Mi aŭdis lin diri al mia patrino, ke en la fremdlandsimila lernejo li devis ekzerci sian korpon ĉiutage, kaj tial ĝi kreskis, dikiĝis kaj fortiĝis. Lia hararo estis fortranĉita laŭ la modo en la tempo de la unua revolucio, kaj ĝi estis glata kaj nigra kontraŭ lia levita kapo. Mi vidis, ke li estas bela. La virinoj en la kortoj sopiris al li, kaj la dika Dua Sinjorino murmuris:

“Ho, li estas kiel sia patro, kiam ni unue nin amis!”

Tiam mia frato vojaĝis trans la maron, kaj mi ne plu vidis lin. Mi ne povis distingi lin en mia menso, kaj li fariĝis malklara pro ĉiuj strangaĵoj ĉirkaŭ li, tiel ke mi neniam plu klare perceptis lin.

Mi sidis en mia ĉambro kun letero de mia patrino enmane, atendante la hejmvrevenon de mia edzo. Tiam mi komprenis ke mia frato estas stranga viro, kiun mi ne konas.

Kiam mia edzo revenis hejmen je meztago, mi kuris al li plorante kun la letero en miaj entenditaj manoj. Li ricevis min surprizite, kaj demandis:

“Sed kio estas tio? Sed kio estas tio?”

“Legu tion kaj vidu!” mi kriis, kaj mi plorĝemis denove vidante lian mienon dum li legis.

“Stulta knabo malsaĝa, malsaĝa! li grumblis ĉifante la leteron en sia mano. “Kiel li povis fari ion tian? Jes, iru tuj al via honorinda patrino. Vi devas konsoli ŝin.”

Kaj li petis la servanton diri al la rikiŝulo³, ke li rapide finmanĝu, tiel ke mi ne perdu tempon. Kiam la viro estis preta, mi kunvenigis nur la infanon kaj lian vartiston kaj mi urĝe petis la viron kuri rapide.

Kiam mi eniris la pordegon al la domo de mia patrino, mi tuj perceptis ĉie pezan silenton malgajan kiel nuboj kiu malheligas la lunon. La sklavoj okupiĝis pri siaj farenadoj, kaj strabe rigardis frustrante, kaj Ŭang Da Ma, kiu estis reveninta kun mi, ploris dum ni pasis tra la stratoj, ĝis ŝiaj palpebroj estis dikaj pro larmoj.

En la Korto de la Plorsaliko, la Dua kaj la Tria Sinjorinoj sidis kun siaj infanoj. Kiam mi eniris kun mia filo, ili apenaŭ elbuŝigis saluton antaŭ ol entuziasme superŝuti min per demandoj.

“Ho, la bela infano!” kriis la diketa Dua Sinjorino, metante siajn belete dikajn fingrojn kontraŭ la vangoj de mia filo kaj ŝi karese flaris lian etan manon. “Vera frandaĵeto vi estas! Ĉu vi jam aŭdis?” Ŝi turnis al mi kun afektita graveco.

Mi kapjesis kaj demandis: “Kie estas mia patrino?”

“La Honorinda Unua Sinjorino restis en sia ĉambro la lastajn tri tagojn”, ŝi respondis. Ŝi parolas al neniuj. Jen ŝi sidas en sia ĉambro. Dufoje tage ŝi elvenas en la eksteran ĉambron por ordoni la ordigon de la mastrumado kaj por distribui rizon kaj provianton. Tiam ŝi reiros al sia ĉambro. Ŝiaj lipoj estas kunpremitaj kiel la lipoj de ŝtona skulptaĵo, kaj ŝiaj okuloj devigas nin forturniĝi. Ni ne aŭdacas alparoli ŝin. Ni ne scias ŝiajn pensojn.

“Vi rakontos al ni, kion ŝi diros al vi, ĉu ne?” Ŝi kaĵolis per kapkliniĝoj kaj ridetoj, sed

mi skuis la kapon por malinstigi ŝian scivolemon. “Almenaŭ lasu al ni la karuleton, tiel ke ni povas ludi kun li”, ŝi aldonis.

Ŝi etendis la brakojn por preni mian filon, sed mi malpermesis tion.

“Mi prenos lin al mia patrino”, mi diris. “Li gajigos ŝin kaj distros ŝian menson for de ŝia aflikto.”

Trapasinte la gasthalon en la Korton de la Peonioj kaj tiam tra la libertempa ĉambro de la virinoj, mi haltis antaŭ la kvartiro de mia patrino. Kutime nur la ruĝaj satenaj kurtenoj pendis en la pordaperturo, sed nun malantaŭ la kurteno la pordo estis fermita. Tiam mi leĝere frapis ĝin per la manplato. Ne estis respondo. Mi frapis denove. Nur kiam mi vokis, “Estas mi, patrino! Estas mi, via malgranda infano!” kiam mi aŭdis ŝian voĉon kvazaŭ el granda distanco:

“Venu al mi, mia filino.”

Tiam mi eniris. Mi vidis ŝin sidantan apud la nigra skulptita tablo. Incenso bruletis en la bronza urno antaŭ la sankta skribaĵo sur la muro. Ŝi sidis kun klinita kapo, kaj inter la fingroj de unu pendanta mano ŝi tenis libron. Kiam ŝi vidis min eniri ŝi diris:

“Ĉu vi venis? Mi provis legi en la Libro de Ŝanĝoj⁴. Sed mi trovas nenion en ĝiaj paĝoj kiu konsolas min.” Apenaŭ noteble ŝi skuis la kapon dum ŝi parolis, kaj la libro falis sur la plankon. Ŝi lasis ĝin tie.

La manko de celkonscio en tiu ago alarmis min. Mia patrino ĉiam estis sinreganta, sobra kaj certa. Nun mi vidis, ke dum tro longa tempo ŝi estis sola. Mi riproĉis min, ke mi tro amis mian filon, kaj ke la tenereco de lia patro tro profunde kaj tro longe konsolis min. Jam multaj tagoj pasis ekde mia lasta vizito. Kiel mi povus vigligi ŝin kaj distri ŝiajn pensojn? Mi starigis mian filon sur liajn dikajn kruojn; mi faldis liajn manetojn kaj devigis lin riverenci antaŭ ŝi. Mi flustris al li:

“Vi Honorinda Altaĝa Sinjorino, diru tion infano!”

“Altaĝa Sinjorino!” li lispis kun senrideta fiksrigardo.

Mi jam diris al vi, ke ŝi ne vidis lin ekde kiam li aĝis tri monatojn, kaj vi scias Fratinjo, ke li estas tute bela! Kiu povus rezisti lin? Ŝiaj okuloj falis sur lin kaj tie haltadis. Ŝi pene leviĝis. Ŝi iris al la origita ŝranko kaj forprenis ruĝan lakitan skatolon. Ŝi malfermis ĝin, kaj ene estis etaj kuketoj kovritaj de sezamsemoj. Tiujn ŝi donis al li, kio estis por li tuta manpleno. Kiam li vidis tion li laŭte ridis, kaj ŝi ridete rigardis lin bonkore kaj diris:

“Manĝu mia eta lotusguŝo! Manĝu mia eta pastobuleto!”

Vidinte ke ŝi estis dummomente distrita, mi prenis la libron kaj verŝis bovlon da teo el la kruĉo sur la tablo kaj prezentis ĝin al ŝi per ambaŭ manoj.

Ŝi petis min sidi tiam, kaj la infano ludis sur la planko, kaj ni rigardis lin. Mi atendis ke ŝi parolu, ne sciante ĉu ŝi deziris mencii la aferon pri mia frato. Ŝi ne tuj tuŝis la temon. Ŝi diris unue:

“Via filo estas ĉi tie, mia filino.”

Mi memoris la nokton kiam mi rakontis al ŝi pri mia ĉagreno. Nun alvenis la ĝojo de la mateno.

“Jes, mia patrino”, mi respondis ridetante.

“Ĉu vi estas feliĉa?” ŝi demandis ankoraŭ rigardante la infanon.

“Mia sinjoro estas princo pro lia favorkoreco al mi, lia humila edzino”, mi respondis.

“La infano estis koncipita kaj naskita perfekte”, ŝi diris penseme, rigardante lin. “Ĉio pri li, kion mi vidas estas tute perfekta kaj sen mankoj. Pri lia beleco, oni ne povas deziri pli, ah.” Ŝi sopiris kaj moviĝis maltrankvile. “Via frato estis tia infano! Mi deziras, ke li estus mortinta tiam, tiel ke mi memorus lin belan kaj obeeman!”

Mi tial komprenis, ke ŝi volis paroli pri mia frato. Sed mi atendis por percepti pli klare la direkton de ŝiaj pensoj. Post iom da tempo ŝi refoje parolis, levante la okulojn renkonte al miaj.

“Vi ricevis mian leteron, ĉu?”

“La letero de mia patrino atingis min ĉi-matene per la mano de servanto”, mi respondis riverence.

Ŝi sopiris denove, kaj sin leviĝinte iris al la tirkesto de la skribotablo kaj eltiris ankoraŭ plian leteron. Mi staris kaj atendis ŝiajn reirpaŝojn. Kiam ŝi donis al mi la leteron mi ricevis ĝin per ambaŭ manoj. Ŝi diris:

“Legu ĝin.”

Ĝi estis de amiko de mia frato kun la familia nomo Chu, kun kiu li estis vojaĝinta al Usono el Pekino. Laŭ la peto de mia frato, diris la letero, li, Chu Kŭo-ting skribas al la Honorindaj Aĝuloj por diri al ili, ke ilia filo fianĉiĝis laŭ la Okcidenta maniero al la filino de unu el liaj profesoroj en la universitato. Li, ilia filo, sendas sian filan respekton al siaj gepatroj kaj petegas ilin rompi sian fruan fianĉiĝon kun la filino de Li, kio ĉiam malfeliĉigis lin, eĉ nur pensante pri tio. Li rekonas en ĉiuj aferoj la superecan virton de siaj gepatroj kaj ilian senfinan afablecon al li, ilia neinda filo. Ĉiuokaze li volas klare indiki, ke li ne povas edziĝi kun iu, al kiu li estis fianĉigita laŭ la ĉina kutimo, ĉar la tempo jam ŝanĝiĝis; li estas moderna viro, kaj li decidis adopti la modernan sendependan, liberan manieron de geedziĝo.

La letero finiĝis per multaj formalaj esprimoj de fila respekto, amo kaj obeemo. Sed malgraŭ tio la determino en la koro de mia frato klare montriĝis en tiu skribaĵo. Li petis sian amikon verki tion por li, nur ĉar li volis eviti al siaj gepatroj kaj al si mem la embarason de rekta malobeemo. Mia koro brulis kontraŭ li dum mi legis la leteron. Finleginte, mi faldis ĝin kaj redonis ĝin al mia patrino sen ajna vorto.

“Frenezo tute kaptis lin”, diris mia patrino. “Mi sendis al li elektran depeŝon por ordoni lian tujan revenon.”

Tiam mi komprenis kiel granda estis ŝia maltrankvilo. Ĉar mia patrino tute apartenas al la tradicia Ĉinujo. Kiam en la stratoj de nia malnove bela urbo oni starigis fostojn kiuj subtenis dratojn same kiel branĉoj de arbo subtenas araneaĵojn, ŝi ekkriis kontraŭ tiu malsanktigo.

“Niaj prauloj uzis la penikon kaj la inkblokon, kaj kion pli grave dirindan havas ni, iliaj neindaj posteuloj kompare kun iliaj noblaj vortoj, ke ni bezonas tian rapidecon?” ŝi indigne diris.

Kaj kiam ŝi aŭdis, ke vortoj povas vojaĝi eĉ sub la maro, ŝi diris:

“Kaj kion ni deziras komuniki al tiuj barbaroj? Ĉu la dioj saĝe ne metis la maron inter ni por apartigi nin de ili? Estus malpie unuigi tion, kion la dioj en ilia saĝeco apartigis.”

Sed nun eĉ ŝi bezonis tian rapidecon.

“Mi ĉiam pensis,” ŝi diris triste, “ke mi neniam uzos tiujn fremdajn inventaĵojn. Kaj mi ne estus uzinta ilin, se mia filo restus en sia propra lando. Sed kiam oni traktas kun la barbaroj, oni devas jungi la diablon mem al sia muelilo.” Tiam mi parolis por trankviligi ŝin:

“Mia patrino, ne tro ĉagreniĝu. Mia frato estas obeema. Li aŭskultos kaj ĉesos freneze postkuri fremdan virinon.

Sed ŝi skuis la kapon. Ŝi apogis la frunton per la manoj. Subitan angoron ekprenis min pro tiu vidaĵo. Ŝi aspektis vere malsana! Ŝi neniam estis fortika, sed nun ŝi estis malsane magra, kaj la mano subtenante la kapon tremis. Mi kliniĝis antaŭen por pli atente observi ŝin, kiam ŝi komencis malrapide paroli.

“Mi lernis antaŭlonge”, ŝi diris laciĝinte kaj per febliĝanta voĉo, “ke kiam virino rampis en la koron de viro, liaj okuloj, kvazaŭ sub okulŝirmiloj, estas direktitaj nur al ŝi kaj dumtempe estas blinda al ĉio alia.” Ŝi paŭzis por ripozi kaj tiam daŭrigis, kaj ŝiaj vortoj sonis kiel sopiroj. “Ĉu oni ne taksas vian patron kiel honorindan viron? Tamen jam antaŭlonge mi devis akcepti tiun aferon, kiam virina beleco ekprenas lin kaj kaptas lian deziron, li frenezas dum iom da tempo kaj komprenas nenion racian. Kaj li konis dudekon da kantistinoj, kaj krom tiuj senutilaj manĝantinoj li venigis hejmen tri konkubinojn ĝis nun, kaj ni eĉ havus pli, sed lia volupto rilate al la Pekina knabino malardis antaŭ ol la intertraktado estis finita. Kial do la filo povas montri pli grandan saĝecon ol la patro? Viroj!” Ŝi subite vigliĝis. Ŝi kurbigis la lipojn ĝis ŝia buŝo ŝajnis kiel io vivanta pro la malestimo, kiu nun ekvidiĝis. “Iliaj profundaj pensoj estas ĉiam volvitaj

kiel serpentoj ĉirkaŭ la vivanta korpo de ia virino!” Mi hororis pro ŝiaj vortoj. Neniam antaŭe ŝi parolis pri mia patro kaj la konkubinoj. Subite mi povis vidi en la internajn ĉambrojn de ŝia koro. Tiu amaro kaj sufero estis kiel bovloj da fajro en ŝi. Mi havis neniam konsolajn vortojn por ŝi – mi la amato de mia edzo. Mi provis imagi mian edzon prenantan Duan Sinjorinon. Mi ne povis. Mi povis memori nur la horojn de nia amo, kaj tiam miaj okuloj nevolonte falis sur nian filon, kiu ankoraŭ ludis kun la sezamkuketoj. Kion konsolindan mi povus diri al mia patrino?

Tamen mi volis paroli.

“Povas esti ke tiu fremda virino...” mi komencis time.

Sed ŝi frapis sian longan pipon sur la plankon. Ŝi estis ĵus preninta ĝin de la tablo kaj komencis ŝtopi ĝin per tremantaj fingroj.

“Ni ne parolu pri tiu ulo”, ŝi diris akre. “Mi ordonis. Nun restas al mia filo obei. Li devas reveni kaj edzinigi la filinon de Li, lia fianĉino, kaj el ŝia ventro venos lia unua frukto. Tiel lia devo al la prauloj estu plenumita. Tiam li povos preni kiun ajn li volas kiel edzineton⁵! Ĉu mi rajtas atendi, ke la filo estu pli perfekta ol la patro? Sed silentu nun kaj lasu min. Mi estas tre laca. Mi devas ripozi iomete sur mia lito.”

Mi ne povis diri pli. Mi ja vidis, ke ŝi estis tre pala, kaj ke ŝia korpo kurbiĝis kiel velkinta kano. Mi tial prenis mian filon, kaj retiriĝis.

Reveninte hejmen mi larme rakontis al mia edzo, ke mi ne povis moligi la malfeliĉon de mia patrino. Li konsolis min metante sian manon sur mian, kaj petis min pacience atendi la alvenon de mia frato. Kiam li tiel milde parolis al mi, mi ekhavis esperon pri la estonteco. Sed je la sekva mateno kiam li estis ĉe sia laboro, mi rekomencis dubi. Mi ne povas forgesi mian patrinon!

Tra la jaroj de malĝojo en sia vivo, ŝi havis tiun grandan esperon pri la estonteco, la esperon de ĉiuj bonaj virinoj; en ŝia menso la filo de ŝia filo prokrastus ŝian maljunaĝon, kaj reprezentus la plenumon de ŝia devo al la familio. Kiel povas okazi, ke mia frato pli alte taksas sian senpripensitan deziron ol la vivon de sia patrino? Mi riproĉos mian fraton. Mi diros al li ĉion, kion diris mia patrino. Mi igos lin memori, ke li estas la ununura filo de mia patrino. Tiam mi diros:

“Kiel vi povas meti sur la genuojn de nia patrino la infanon de fremdulino?”

◆ (*daŭrigota*)

Notoj:

1. Flavaj Fontoj – referencas la ĉinan “Huángquán” = infero. Vikipedio
2. Siĉŭano (ĉine: 四川; pinjine: Sìchuān; antikvamide: Szechwan) estas provinco de la Ĉina Popola Respubliko.
3. rikiŝo – Orienta veturilo por unu aŭ du personoj, tirata de unu viro per timonetoj. PIV
4. La libro de ŝanĝoj aŭ I Ching (ĉine: 易經) estas orakola libro, sed ankaŭ filozofia kaj kosmologia sistemo, kiu ludas gravan rolon en taoismo. Vikipedio
elektra depeŝo = telegramo
5. Edzineto = kromvirino. En la angla originalo “little wife” estas laŭvorta traduko el la ĉina 小妻子.

La Suno, la Luno, la steloj

Róbert Zsigmond

Sur la ciel' ludadas bele
La Suno, la Luno, la steloj;
Tra tag' kaj nokto, same fere,
Trinkadas ili mian veron.

Ho, kiel bon' estus ripozi,
Forlasi la pasintan tagon,
En lumo de Sun' sin banadi,
Kaj rigardi la stelan vagon.

Malfermus mi la koron mian,
Por trovi lumon en profundo,
Kaj ridu mia animo brila
Al Suno, Luno kaj al la mondo.

Trad.: *Erika Godó*

La suno serĉas
vojon tra la nebulo.
Arbara silent'.
Folifal' ora
sur vojet' en la parko.
Somer', adiaŭ!
Vent' okcidenta
helpas al la Aŭtuno.
Falas folioj.
Vira kap' dormas
sur blanka nub'. Lulilo
kun epistoloj.
Blanka nubeto
super kampo kun floroj.
Provo pri kiso.

Elena Popova

Aŭtoro: *Maksim Bočkarev*

Jaga (8)

*Daŭrigante la enhavon de
numero 005*

elrusigis *Sergei Isakov*

Pri tio, kio estis antaŭ homoj

Juna Jaga pasigis sian unuan vintron en nova por ŝi loko. Kvankam ĝi ne ŝajnis nova al ŝi, ŝi havis la senton, ke ŝi vere estas hejme ĉi tie.

Kaj tiam, kiam degelis la lasta neĝo, Alaj aperis kiel gasto. Jaga estis feliĉa, kiel infano, kiu renkontis sian patron post longa disiĝo. Ŝi simple bombardis lin per demandoj, kaj antaŭ ĉio, kompreneble, pri tio, kion li aŭdis pri ŝiaj familio kaj tribo.

Kaj Alaj diris al ŝi, ke ŝi havas pli junan fratinton, kaj ke por la unua fojo en la historio de sia indiĝena tribo, virino efektive rezignis pri potenco favore al nova edzo, kio estis preskaŭ nekredbla novaĵo por Bajana. Sed la novaĵo, ke ŝia patrino estas feliĉa, trankviligis ŝin kaj kovris la konfuzon, ke la antikvaj tradicioj ŝanĝiĝas. La ĉefa afero estas, ke ŝia tribo prosperis kaj multiĝis.

Sed estis, kompreneble, malĝoje. La rakontoj de Alaj pri ŝia familio tuŝis preskaŭ silentigitajn memorojn pri hejmo. Kaj nun, evidentiĝas, estas pli juna fratino. Kiel Bajana volis en tiu momento esti hejme, almenaŭ por tago. Sed ŝi komprenis ke dum Sur ĉasis ŝin, ŝi devis resti kiel eble plej malproksime de sia familio.

Alaj deziris daŭrigi la konversacion pri Sur en la ĉeesto de Vodjanoj kaj Leŝij. El kio juna Jaga konkludis, ke la situacio estas grava.

Kaj nun ili kvar sidis ne malproksime de la lago en la maldensejo kie Jaga ekloĝis. Tiel naskiĝis la tradicio. Ĉi tiu maldensejo poste fariĝos loko de renkontiĝo kaj decidofarado.

Alaj komencis sian rakonton de homoj. Homa civilizo alproksimiĝis al punkto kie urboj kaj landoj komencos denove aperi, kio signifas, ke antaŭ ili kuŝas serio da senfinaj militoj por tero kaj regado de resursoj.

Vodjanoj kaj Leŝij silentis kaj rememoris kiel pasintaj civilizacioj, kiuj komence de sia vojo ŝajnis tiel inteligentaj, disvolviĝis, kripligis la korpon de la Tero, kaj, ne havante deziron trovi kompromison, forbrulis en siaj propraj militoj.

“Nun ili evoluos kaj komencos, kiel kutime, serĉi respondojn al demandoj. Ili komencos studi la restaĵojn de pasintaj civilizacioj kaj eltiri konkludojn... Sed kiaj konkludoj ili estos? Jen la demando!”

Denove ili determinos la aĝon de trovaĵoj surbaze de la profundo de sia okazo kaj ŝiros reciproke la barbojn, pruvante kiu trovis la pli antikvan indicon.

Ho, kiel foje mi sentas la emon diri al unu el ili la tutan veron. Sed estas neeble. Kiom da eraroj ili tiam evitus!? Aŭ eble inverse, ili farus eĉ pli. Kiu povas kompreni ilin, ĉi tiujn junajn civilizaciojn? Do lasu ilin pensi mem. Mi jam havas du avertojn de la Plejaltulo pri tio!" - emociite rezonis Alaj.

"Filino de Jagg, vi estas la unua persono, kiu aŭdis ĉi tion!" - Alaj rigardis al Jaga.

Tiam la konversacio turniĝis al Sur. Alaj decidis rakonti ĉion detale kaj pli-malpli kompreneble por la juna Jaga.

Li komencis sian rakonton de malproksime. Por Vodjanoj kaj Leŝij tio ne estis novaĵo. Ili mem travivis ĉiujn tempojn kaj eventojn, pri kiuj Alaj parolis.

"Komprenu, filino de Jagg! Ĉiu civilizacio kaj specio de vivantaj estaĵoj lasis kaj lasas sian spuron. Jes, ili malaperis, sed ne senspure. De ĉiu el la civilizacioj restis grajnoj de inteligentaj kaj neraciaj specioj.

Li daŭrigis: "Komence, mi ne volis preni sur sin tiel pezan ŝarĝon kaj respondecon. Kaj delonge, eĉ inter la Superaj Spiritoj, mi estas ia gardisto, kiu ne permesas, ke inteligentaj estaĵoj kaj senraciaj estaĵoj el pasintaj epokoj kaj kulturoj enmiksiĝu en la aferojn de junaj civilizacioj!"

Jaga aŭskultis kvazaŭ sorĉita. Ŝi estis samtempe interesita kaj timigita. Estas interese kompreni kial, sed estas timige, ke ŝi implikiĝis en vere grandaj sekretoj. Kaj ŝi ankaŭ komprenis pli kaj pli klare: ŝi ne havis vojon reen al sia pasinta vivo. Ŝia vojaĝo kiel homo estis finiĝanta. Sed ne estis kompleta kompreno pri kiu ŝi fariĝis aŭ ankoraŭ fariĝos.

Alaj parolis kaj parolis ĉefe por Jaga: "La plej unua civilizo kiu enloĝis nian mondon ne havis la fizikan aspekton konatan al la nunaj loĝantoj, kaj la mondo mem estis alia tiam. Estas malfacile por mi klarigi al vi, kiel ĉio okazis, kaj ni mem ĵus venis en ĉi tiun mondon. Ĉi tiu estis la tempo de nia juneco. Tiu civilizo estis la plej nepriskribebbla. Ne havante karnon, ĝiaj reprezentantoj estis speco de koagulaĵoj de energio. Ili ne konis la timon de morto, ĉar la Kreinto ne intencis, ke ili limigu sian vivdaŭron. Ili vivis tiom longe kiom ili volis. Kaj tial ili komencis laciĝi, ĉar ili vivis dum multaj miloj da jaroj. Ne havante korpojn, ili konis nek malsanon nek korpan laciĝon, sed kun la tempo ili laciĝis pro la ekzisto. Senfina vivo fariĝis puno por ili. Unika formo de vivo kiu ne konas vundojn, kaj fizikajn kaj mensajn, atingis sakstraton en sia evoluo. Ni rigardis ilin kaj ne sciis kiel ni povus helpi ilin. Kaj tiam venis la tempo, kiam ĉi tiuj senmortaj kaj etereaj estaĵoj komencis "frostiĝi". Denove, ĉi tio estas malfacile klarigebla en nuna lingvo. Ili simple frostiĝis, alkroĉiĝante al la surfaco de la tero, kaj tiam ŝajnis esti absorbitaj en la grundon kaj ŝtonon.

Ili estas la sola civilizacio, kiu ne havis timon de morto kaj memvole elektita ĝin. Kaj ili estas ankaŭ la solaj inteligentaj estaĵoj, kiuj ne kaŭzis damaĝon al la Tero mem kaj ne lasis memoron pri si mem: nek bonon nek malbonon!"

Juna Jaga kaptis sin pensante, ke ŝi aŭskultas kun malfermita buŝo. Iom hontante pri tio, ŝi demandis: "Kiel estis iliaj nomoj?"

"En modernaj lingvoj ne ekzistas tiaj vortoj kaj konceptoj por prononci ilian nomon. Kaj, sincere, mi forgesis ilian lingvon antaŭ longe!" - Alaj respondis.

Longa paŭzo pendis super la maldensejo. Leŝij kaj Vodjanoj estis sinkitaj en rememorojn, kaj juna Jaga - en pripensadon. Ŝi estis la unua, kiu rompis la silenton: "Okazis, ke tiuj unuaj ne lasis spuron, ĉar ili faris nenion malbonan, sed ankaŭ nenion bonan ili faris!?"

"Estas, ke estas tiel! Ili havis nenion por detruĵi, ĉar ili kreis nenion. La signifo de ilia vivo estis kompreni la esencon de ekzisto. Kaj kiam ili komprenis ĉion, la fajro de iliaj animoj ekvelkis, kaj ili fariĝis parto de la tero!" - Malgaje klarigis Leŝij.

Kaj Alaj daŭrigis: "Post kiam la unuaj foriris, la Tero estis malplena dum longa tempo. La klimato ŝanĝiĝis. La aero mem ŝanĝiĝis. Kaj la plantoj kaj la malmultaj bestoj kiuj enloĝis la mondon tiam mortis."

Leŝij kaj Vodjanoj, sen diri eĉ vorton, ĝemis laŭte kaj malgaje. Por ili tio estis la unua tragedio de ilia surtera ekzisto.

"Dum longaj miloj da jaroj la bildo de la Tero ŝanĝiĝas. Kaj jen venis la epoko de gigantoj. Unue, la Supera popolis la Teron per grandegaj lacertoj kaj maraj reptilioj, poste aperis inteligentaj estaĵoj. Ekstere ili similis al vi homoj, sed ili estis simple grandegaj kompare kun vi. Ni, la Spiritoj de la Tero, ne prenis ilian aspekton. Intelligentaj gigantoj estis tre malrapidaj. Ilia tuta vivo kaj evoluo iris mezure kaj libere. Kaj ili multiĝis laŭe en la sama maniero. Kaj la epoko de ilia ekzisto estis preskaŭ tiel longa kiel tiu de la Unuaj. Komence de sia vojaĝo, ili, kiel ĉiuj postaj civilizacioj, estis tre sentemaj al la mondo ĉirkaŭ ili, konsiderante sin parto de ĝi. Ilia grandeco, forto kaj terura aspekto permesis al ili ne timi la grandegajn lacertojn kaj aliajn reptiliojn, kiuj loĝis apud ili. La vivdaŭro de la gigantoj estis tre longa. Kaj mi diros al vi, filino de Jagg, ke pluraj reprezentantoj de tiu specio kaŝiĝas en mia domajno. Vere, ili naskiĝis ĉe la fino de sia civilizacio, kaj estas signife malsuperaj en staturato al siaj prapatroj.

Ankaŭ en miaj subteraj labirintoj troviĝas ankaŭ reprezentantoj de la tiamaj lacertoj. Kelkaj el ili povas elsputi venenan gason, kiu povas esti konfuzita kun fajro. Mi endormigis ilin antaŭ multaj miloj da jaroj, kiam ili forlasis la surfacon de la Tero ĉe la turniĝo de la epokoj. Mi ne levis mian manon por mortigi ilin, kaj verŝajne mi baldaŭ bedaŭros..."

Ĉi tiuj liaj vortoj vigligis Leŝijn kaj Vodjanojn-on. Se antaŭ tio ili aŭskultis Alajon, kvazaŭ duondorme en memoroj, tiam lia lasta frazo ĵetis ilin en la realon.

"Kiel restis la lacertoj? Kiel vi dormigis ilin? Por kio? Ĉu vi forgesis, kion ili povas fari? Ĉu vi forgesis, kiel ili aperis?!" - Vodjanoj kaj Leŝij preskaŭ kriis konkurante unu kun la alia.

"Sed kiel ili aperis?" - fascinite balbutis juna Jaga.

"Kiel!? Ho... Tio estas alia historio! Mi nun prenu la parolon!" - ekscitite intervenis Leŝij.

"La gigantoj, kiel Alaj diris, estis tre lantaj en ĉio. Kaj ankaŭ en sia evoluo. Ili ne strebis por la vojo de evoluo. Ili evoluis paralele kun la mondo de bestoj kaj plantoj de tiu epoko. Kaj ilia unua antaŭeniĝo estis, ke ili malsovaĝigis lacertojn kaj reptiliojn. Post multaj, multaj miloj da jaroj, la gigantoj komencis uzi ilin en militoj inter si, sed tio estis nur duone malbona. La gigantoj komencis kruci malsamajn specojn de reptilioj. Kaj ili multon atingis en la studo kaj evoluo de mutacioj. Ĉiu nova specio, kiun ili bredis, estis pli alta laŭ forto, lerteco kaj ruzo ol la antaŭa. La mondo tiam laŭvorte ĝemis pro senfinaj bataloj kaj militoj, en kiuj partoprenis kaj la gigantoj mem kaj la mutaciantaj lacertoj kaj reptilioj kiujn ili bredis. La gigantoj mem reproduktiĝis ege malrapide. Infanoj malofte aperis ĉe ili, kaj ili kreskis longe. Senfinaj militoj postulis iliajn

vivojn. Ilia familio iris al malkresko, sed denove malrapide, kiel ilia tuta ekzisto. La fino de tiu epoko estis kiam unu el la triboj de gigantoj evoluigis specion de lacertoj kiuj elspiris venenajn gasojn kiuj detruis ĉion ĉirkaŭ ili. De ekstere, ilia spirado tre rememoris fajron, kaj tiam okazis la unua ĝenerala katastrofo sur la Tero. La gigantoj eĉ devis forgesi pri siaj kvereloj kaj plendoj unu kontraŭ la alia. Ili unuiĝis kontraŭ komuna malamiko, kiun ili mem naskis. La venena spiro de tiuj lacertoj detruis la mondon en la laŭvorta signifo de la vorto. La malicaj estaĵoj ŝajnis havi la rudimentojn de inteligenteco, estis ruzaj kaj insidaj. Kaj tiam okazis la lasta batalo, kiu ŝokis kaj ŝanĝis la vizaĝon de la mondo. Preskaŭ ĉiuj estas gigantoj unuflanke kaj venenaj reptilioj aliflanke. Preskaŭ ĉiuj vivaĵoj estis detruitaj en tiuj tagoj. La gigantoj malaperis. Kaj ni pensis, ke ankaŭ la reptilioj malaperis. Sed nia amiko Alaj tre surprizis nin nun! Ne ĉiuj, evidentiĝas, mortis!"

Leŝij finis sian fajran paroladon. Kaj ĉiuj rigardis Alajon kun riproĉa demando.

“Ĉu vi memoras kiel duonarboj, duonfantomoj aperis en la tria epoko? Ĉu vi detruis ilin? - Alaj demandis Leŝij kun trankvila rideto.

“Aŭ gigantaj rabofiŝoj, kiuj detruis ĉian vivon en la akvoj. Vi ne ĝenis ilin, Vodjan! Vi kaŝis ilin en la plej profundaj depresioj en la oceanoj. Ĵetante sur ilin sorĉon, kiu malhelpas ilin forlasi la mallumajn abismojn!” - Alaj turnis sin al Vodjanoj.

La malnovaj amikoj silentis. Ili komprenis, ke Alaj pravas. La Spiritoj de la Tero, eĉ la Plej Alta, ne havas la rajton decidi, kiu vivas kaj kiu ne en ĉi tiu mondo.

"Do mi ne povis damaĝi nek la gigantojn mem nek iliajn reptiliojn, kiam ili serĉis rifuĝon en miaj subteraj labirintoj!" - resumis Alaj.

“Do, la dua civilizo malaperis en la venena spiro de la reptilioj breditaj de la gigantoj. La Tero denove estis praktike senhoma kaj senviva. La lacertoj detruis la gigantojn, preskaŭ ĉiujn vivaĵojn, inkluzive de plantoj kaj, kompreneble, sin. Dum multaj milionoj da jaroj, la Tero resaniĝis de la "faroj" de la loĝantoj de la dua civilizacio. Kaj ni, la Spiritoj de la Tero, tiam falis en nian unuan forgeson, simile al vintrodormo. Tia ŝoko ne pasis senspure eĉ por ni. Estis tempo de atendado kaj kolektado de fortoj. La tero estis dezerta kaj senviva. Ni havis neniun prizorgi, do ni dormis.

Je la tagiĝo de la tria civilizacio ni vekigis. La mondo ŝanĝiĝis ĝis nerekonon. Ĉie aperis arbaroj, malklare rememorantaj la nunajn. La akvoj estis loĝataj de novaj formoj de vivo. La aero estis saturita kaj dolĉa. Estas kvazaŭ ni mem estus naskitaj denove. Ankoraŭ ne ekzistis inteligentaj estaĵoj, sed estis grandega nombro da novaj specioj de bestoj, fiŝoj kaj birdoj. Novaj plantoj kaj arboj estis ĉie. Kaj ni vivis esperante, ke la nova civilizacio estos bela, kiel nova mondo, kaj vere inteligenta!” - rememoris Alaj.

Vodjanoj kaj Leŝij mense ridetis, kaj laŭ iliaj vizaĝoj Jaga ekkomprenis ke ili tre ŝatis la tempon pri kiu Alaj parolis.

Kaj li daŭrigis: “En tiu tempo, multaj pli aĝaj kaj pli junaj spiritoj de la Tero aperis sur la Tero. La besta kaj planta mondo estis tiel abunda kaj diversa, ke ni, la Superaj Spiritoj, ne povis elteni ĝian diversecon!”

“Do ŝajnis al mi, ke mi faris la ĝustan aferon permesante al la gigantoj kaj iliaj lacertoj trovi

ŝirmejon en miaj kaŝitaj haloj! Mi sincere ĝojis, ke mi konservis la memoron pri la tempoj de la dua epoko de la Tero, kiu enprofundiĝis en la eternecon. Ĉio ĉirkaŭe floris, kaj la mondo denove ŝajnis juna kaj bela. Kaj ni, la Spiritoj de la Tero, post vekigo el milionoj da jaroj da dormo, sentis sin junaj kaj ripozitaj. Kaj tiam venis la tago, kiam novaj infanoj de la Kreinto aperis sur la Tero. Kaj se en la unuaj du civilizacioj ili estis similaj unu al la alia, tiam en la tria estis pluraj, por tiel diri, tipoj. Estis ankaŭ tiuj, kiuj similis al vi, homoj, kaj laŭ aspekto kaj pro tio, ke ili estis mortemaj. Kvankam ili estis pli altaj, pli fortaj kaj vivis multe pli longe ol via tribo. Oni devas diri, ke la aspekto, kiun ni nun portas, estis iam adoptita de ili.

Estis triboj de nanoj, kiuj preferis vivi en kavernoj sekrete. Ili estis nevideblaj, sed samtempe insidaj kaj venĝemaj. Ankaŭ tiam aperis tribo, simila al homoj, sed iom pli malgranda en alteco, kun iomete verdeta haŭto kaj kun pli longa vivodaŭro. Ili ekloĝis ekskluzive proksime de la maroj kaj aliaj grandaj akvorezervejoj. Vodjan tre amis ilin!” - kapjesis al Vodjan Alaj.

Vodjanoj jese kapmovis kaj prenis la vorton de Alaj: “Tio estis tribo, kiu sentis sin egale hejme surtere kaj en akvo! Ili estis mirindaj estaĵoj! Neniu iam zorgis pri akvorezervejo tiom kiom ili! Kiam ilia civilizacio malaperis, mi neniam plu ŝanĝis la aspekton, kiun mi adoptis de ili! Ili estis mirindaj estaĵoj!” - ripetis Vodjanoj, kaj larmo ruliĝis sur lia glata verdeta vango.

“Ĉu vi memoras la mirindan tribon de sorĉistoj?! Ili vivis ekskluzive en la arbaroj. Kiel ili ŝatis arbojn! Kiel ili estis zorgataj! Dum la glortempo de ilia forto kaj potenco, ili eĉ provis revivigi arbojn enspirante animon en ilin! Tiel aperis la fantomaj arboj, pri kiuj Alaj parolis. Mi tiom ĝojis pro ilia zorgo pri la arbaroj!” - aldonis Leŝij kaj ankaŭ malĝojiĝis.

“Kaj tiam ni lernis la veran esencon de la Supera Spirito de la Tero, Sur! Tio estis la unua fojo, ke la spirito de la Tero enamiĝis al mortemulino. Tio estas malĝoja historio... La jarcento de virino el tribo de arbaraj sorĉistoj estis tre longa laŭ viaj normoj, sed ĝi ankaŭ ruliĝis al sunsubiro. Kaj Sur uzis sian tutan lertecon kaj potencon por doni al sia amatino senmortecon. Sed, ve, eĉ la plej potenca kaj talenta el ni ne povas ŝanĝi la volon de la Plejsupra. Kaj kio estis destinita okazi, okazis. Sur perdis la solan, kiun li amis en sia senfine longa vivo. Tiam lia koro nigriĝis pro malĝojo. Li iĝis amara kontraŭ la tuta mondo. Lia animo mallumiĝis, same kiel liaj pensoj. Kaj dum kelka tempo li ne povis pardoni al iu feliĉon, ĉar li ne havis ĝin mem. La tria civilizo estis plena de magio kaj sorĉo, en la hodiaŭa lingvo. Ĉiu tribo havis siajn proprajn potencajn sorĉistojn kiuj protektis la pacon kaj limojn de siaj popoloj. Kaj ne estis malamikeco inter ili. Male, ili konigis siajn spertojn kaj feliĉe helpis unu la alian. La tria civilizo vivis en plena harmonio kun la naturo.

Sed dum la pacaj jarcentoj kaj jarmiloj, Sur intervenis. Lia animo estis plenigita de envio por la feliĉo kaj harmonio de tiuj, kiuj vivas en la mondo. Ŝajnis al li, ke li estas la sola malfeliĉa, kaj decidis, ke se ĉiuj perdos la feliĉon, tiam estos juste. Tiam li komencis enmiksiĝi en la aferojn de triboj kaj popoloj. Mi volas rimarki, ke antaŭ la alveno de via civilizacio, li ne plu enmiksiĝis en la aferojn de inteligentaj estaĵoj. Kaj eĉ pli, li atentis ilin, kiel homoj atentis insektoj rampantaj en la herbo. Kaj nun vi komprenos kial.

Li kvereligis la tribojn de la tria civilizo. Aperante en malsamaj aspektoj al malsamaj popoloj, sub la alivestiĝo de amikeco kaj zorgo, li "donacis" iliajn sorĉistojn per novaj scioj kaj sorĉoj. Certigante, ke li faras tion nur pro zorgo kaj por ke ili povu protekti sin kontraŭ la atakoj de insida najbaroj. Kaj tiel, de jarcento al jarcento, la potenco de sorĉistoj kreskis. Ĝis la momento, kiam ili regis sciojn kaj potencojn kapablajn detrui tutajn kontinentojn. Rilatoj inter popoloj pli

kaj pli streĉiĝis. Kaj venis la momento, kiam ia fajrero povis ekbruligi la neestingeban flamon de ĉiondetruanta milito. Kaj ĝi ekflamis. Kaj ni, ne kuraĝante rompi la interligojn de la Plejaltulo, rigardis kun terura doloro en niaj koroj, kiel la plej bela el civilizacioj pereis. Sed oni devas diri, ke la amo al la naturo ne forvelkis en la animoj de tiuj, kiuj en tiu tempo enloĝis la mondon. Kaj la ekstermado tuŝis nur inteligentajn estaĵojn. Ne unu tribo kaj eĉ ne unu popolo postvivis tiun furiozan masakron. La mondo de magiistoj falis. Spuroj de ilia vivo ankoraŭ kuŝas profunde en la tero. Kaj en la profundo de la oceanoj restas ankoraŭ tutaj urboj de tiuj tempoj!” - Alaj malgaje finis la rakonton pri la tria civilizacio.

"Sed vi promesis rakonti al mi pri Sur!" - Jaga memorigis. "Jes, mi memoras! Sur aperis antaŭ la tribunalo de la Plejaltulo. Mi ne scias kiel, sed li petis pardonon. Kaj de tiam ĝis li renkontis vian tribon, li ne atentis la loĝantojn de la mondo. Sed kolero ne malaperis el lia esenco, sed, kiel vi jam komprenis, ĝi nur plifortiĝis!" - Alaj respondis.

"Kio do okazis poste?" - scivole ekbalbutis juna Jaga.

"Poste denove estis tempo de sentempeco. La urboj de la tria civilizacio estis malrapide englutitaj de la sovaĝejo. Sovajaĵ bestoj vagis kie estis belaj vilaĝoj. La mondo denove estis sovaĝa.

En tiu momento ni decidis, ke la kreinto ne plu popolos la Teron per inteligentaj estaĵoj. Ni, kiom ajn ni funebri pri la sorto de la forpasinto, komencis al kutimiĝi al tio, ke la mondo estos loĝata nur de sovaĝaj bestoj.

Sed la planoj de la Kreinto estas nekonataj de iu ajn. Perdinte tempon kaj esperon, ni atendis. La unuaj homoj venis en la mondon. La epoko de la kvara civilizacio komenciĝis. Oni devas diri, ke eĉ ne unu civilizacio disvolviĝis kun tia rapideco. De kompleta sovaĝeco ĝis flugadoj ili evoluis kun eksterordinara rapideco. Sed ne tial ili allogis niajn korojn. Homoj sciis vivi kun sentoj kaj emocioj. Grandaj kreaĵoj estis kreitaj de ili en la nomo de amo. Neniu el la antaŭaj civilizacioj vivis per amo antaŭe. Kaj ni, la Spiritoj de la Tero, ni mem sincere enamiĝis al homoj. Ni pardonis al ili, ke ili troe ĉerpis el la naturo ĉion, kion ili bezonis. Ili turnis la okulon al siaj kelkfoje barbaraj kapricoj al la Tero. Ni kredis, ke ĉi tiu civilizacio atingos nekutime altajn spiritajn limojn. Kaj venos la horo, kiam ili lernos anstataŭigi naturajn donacojn per la energio de la suno kaj vento. Kiel la tempo montris, ni pravis. Venis la tempo por ke ilia civilizacio prosperu. Ne plu unu arbo estis dehakita. Eĉ ne unu floro estis plukita por plaĉi al la homaj ambicioj. Ili regis sciojn, kiujn neniu el la antaŭaj civilizacioj atingis. Ni senlace laŭdis la Kreinton pro tio, ke harmonio regis en la mondo. Sed io terura okazis. En unu el la plej grandaj kaj plej potencaj ŝtatoj, viro kun nigra animo venis al potenco. Liaj pensoj estis malhelaj kiel senluna nokto. Kaj li volis regi la tutan mondon sole, kaj eniri en la historion kiel la plej granda el ĉiuj granduloj. Milito komenciĝis inter homoj. Malgrandaj ŝtatoj brulis en ĝia fando, kiel aro da pajlo en la vento. La mondo estis sur la rando de katastrofo. Kaj la katastrofo okazis. En unu nokto, la tuta historio de la kvara civilizacio malaperis. Kaj el la armiloj kiujn homoj uzis tiun nokton, polvo kaj fulgo leviĝis, kovrante la Teron de sunlumo dum multaj jaroj.

Plantoj kaj bestoj mortis. La homoj mem malaperis sen spuro. Neniu el ili plu vivis. Ni provis ĉesigi la toksajn fumojn, kiuj verŝis sur la Teron kune kun la pluvoj, sed vane. La tero estis poluita. Kaj tiam la Kreinto kaŭzis la Grandan Inundon. Kaj preskaŭ la tuta Tero fariĝis la domajno de Vodjanoj..." Alaj diris.

"Jes, estis iom da tempo! Ho, mi estis laca tiam!" - malgaje memoris Vodjanoj.

"Unuflanke, estas bone, kiam estas multe da akvo. Sed mi ne povis rigardi al Leŝij sen larmoj. Ĉiuj

liaj ŝatataj arbaroj estis forlavitaj. Preskaŭ ĉiuj bestoj mortis! Ufff, vi eĉ ne memoros sen tremo!" - aldonis Vodjanoj.

"Sed memoru kiel Sur ĝojis!" - aldonis Leŝij, kunpreminte la dentojn.

"Ho, cetere, pri Sur!" - diris Alaj, frapante sin sur la genuojn.

“Mi eksciis, ke li serĉas tiujn lokojn, kie dormas gigantaj reptilioj el la dua civilizacio. Mi pensas, ke li volas vekigi unu el ili, por ke li povu ekstermi la hodiaŭajn homojn sen malpurigi la manojn...” li diris per unu spiro.

Denove aperis paŭzo. Vodjanoj mire ruliĝis la okulojn kaj aspektis kiel grandega salamandro. Leŝij kunpremis siajn pugnoj ĝis ili krakis. Juna Jaga rigardis ilin ĉiujn laŭvice. Ŝi tre atente aŭskultis ĉion, kio estas dirita hodiaŭ. Ŝi sciis tiri konkludojn, kaj tio sentis ŝin terure. Sed Alaj ankoraŭ ne finis surprizi: “Ĉiuj ĉi sennombraj jaroj, mi sola sciis, kie dormas la bastardoj de longe forgesita epoko. Nun estas tempo malkaŝi ĝin ankaŭ al vi. Nur tri el ili trovis rifuĝon en miaj palacoj. Unu el ili dormas sub la Verdaj Montoj, malproksime oriente de ĉi tie. Kaj tie staras mia plej bona gardistaro. Du el ili dormas ĝuste sub la okcidentaj limoj de via sorĉita arbaro, en tiom grandega profundo, ke vortoj ne povas esprimi ĝin. Ne estas rektaj enirejoj tie. Kaj tiujn, kiuj estis tre profunde subteraj, mi parte inundis kaj parte muris ... ”

Leŝij kaj Vodjanoj surpriziĝis. La okuloj de Leŝij komencis ruĝiĝi. Vodjanoj siblis.

“Kaj vi tiel trankvile parolas pri tio!? Estas kvazaŭ kulo ternis! Ĉe la limoj de la sorĉita arbaro dormas subtere du reptilioj, kiuj iam detruis la mondon! Kaj li sidas kaj trankvile parolas pri tio!” – furiozis Leŝij.

Vodjanoj ankoraŭ ne trovis la vortojn. Li simple ne povis kredi siajn orelojn.

“Amikoj, ni estas la gardantoj de ĉi tiu mondo, kaj mi komprenas vian koleron kaj konfuzon. Sed la reptilioj, same kiel la gigantoj, kiuj dormas en kelkarceroj, estas parto de nia mondo. Ni ne mortigas iun ajn. Se ili komencos fari malbonon en la nuna mondo, tiam, kompreneble, ni intervenos. Intertempe, ni devas daŭrigi la batalon kontraŭ tiuj, kiuj aliĝis al malbono. Jen nia tasko. Mi havas nenion pli por aldoni. Mi nur devis diri ĉi tion al vi!” - diris Alaj per unu spiro kaj eksilentis.

Denove regis silento. Jaga nur nun rimarkis, ke la nokto venis. Ŝi klinis la kapon malantaŭen kaj rigardis la stelojn, kaj pensis, ke same tiel gigantoj kaj malbonaj nanoj iam rigardis ilin, sed en diversaj epokoj de la mondo. Kaj nun ŝi rigardas, la infano de homo kaj la spirito de la Tero. Kaj mi scivolas, kiu poste rigardos ilin?

"Alaj!" - ŝi turnis sin al la instruisto: "Kial denove en la kvina civilizacio estas ni, homoj?"

"Ne scias!" - Alaj honeste respondis: "Verŝajne ĉar vi vere scias ami..."

Kaj denove ekpendis silento super la maldensejo kaj lago.

Kaj ili longe parolis pri la pasinteco, dum ili decidis kion fari en la estonteco.

Kaj Jaga komprenis pli kaj pli la grandecon de sia destino. Ja nur en la kvina civilizacio ŝi estis destinita naskiĝi. Por la unua fojo, du antaŭe malkongruaj genroj estis ligitaj kune. Kaj en tio ŝi vidis esperon por la tuta homa gento.

La sekvan tagon Alaj foriris. Kaj ĉe disiĝo, li provis respondi ĉiujn demandojn, kiuj turmentis Jaga-n.

“Mi scias, pri kio vi volas demandi min, mi diras tion, kion mi scias. La linio de via tribo ne estos interrompita. Ĝi iam fariĝos unu el la plej gravaj en la mondo. Ĉiu espero en la estonteco kuŝos sur ĝi, kaj ĝi plu vivos, ne maltrankviliĝu. Ĉion ĉi vi mem ekscios, mi pensas. Via patro estas el vico de spiritoj, kaj ŝajnas al mi, ke vi heredis senmortecon de li. La tempo ne havos potencon super vi, sed ĉiuj viaj parencoj estas mortemuloj. Kaj vi devos rigardi, vole-nevole, kiel ili venas en ĉi tiun mondon kaj forlasas ĝin. Sed mi scias, ke vi ankaŭ povas akcepti ĉi tion. Vi multe profitos al la homa raso. Ili serĉos vin por helpo, kaj ili trovos ĝin.

Sur provos ekstermi vin plurfoje, sed ni faros ĉion por eviti ke tio okazu! Vi vere havas grandan sorton, filino de Jagg! Kaj via vojo nur komenciĝas!” — li provis kovri ĉion, kio laŭ lia opinio maltrankviligis la junan Jagan. Kaj ŝi ŝajnis esti kontenta pri liaj respondoj.

Do ili adiaŭis. Alaj promesis viziti la lernantinon kiam estos tempo kaj ebleco. Ŝi komprenis ĉion, sed ne povis reteni siajn larmojn. Kun Alaj ŝi sentis sin facila kaj trankvila, sen li ŝi sentis foje maltrankvilon kaj timon.

Jaroj pasis. Juna Jaga daŭre vivis en la Koro de la Sorĉita Arbaro, kiu iĝis ŝia reala hejmo. Novaĵoj el ŝiaj naskiĝlandoj malofte atingis ŝin, sed ŝi ankoraŭ sciis preskaŭ ĉion, kio tie okazas. Ŝia patrino Beljana forpasis antaŭ longe. Ŝi iris al alia mondo, ĉirkaŭante sin per honoro kaj gloro. Dum sia vivo, ŝi sukcesis fari multon, kion ŝi ne sukcesis, faris ŝia plej juna filino Sijana, kiu ankaŭ dediĉis sian tutan vivon al la prospero de sia popolo. Estis post ŝi ke ŝia nura filo heredis la rajton esti la estro de la tribo por la unua fojo. Kaj de tiam, en ilia tribo, potenco transiris al la plej aĝa infano, ĉu ĝi estas filo aŭ filino.

Jaga neniam vidis sian pli junan fratinnon. Ĉi tie oni devas diri, ke homoj kaj la spiritoj de la Tero spertas la flugon de la tempo en malsamaj manieroj. Do la juna Jaga, ju pli da tempo ŝi pasigis en la Koro de la Arbaro inter la spiritoj de la Tero, des pli mallonga la aĝo de homoj ŝajnis al ŝi. Komencis al ŝi ŝajni, ke tre malmulte da tempo pasis, sed pluraj jaroj forflugis en la homa mondo.

La forpaso de ŝia patrino estis malfacila okazaĵo por ŝi. Ŝi spertis la foriron de sia pli juna fratino iel alimaniere. Ŝia menso ankoraŭ ne adaptiĝis al nova tempopercepto, kaj ĉiuj eventoj el la homa mondo ŝajnis al ŝi iel nerealaj, kvazaŭ ĝi estus sonĝo. Timiga, sed ankoraŭ sonĝo. Kaj revoj estas pli facile sperteblaj. La tempo forflugis. Tempo kaj regantoj en la homa mondo ŝanĝiĝis. Jaga ankaŭ ŝanĝiĝis. Ne, ŝi ne maljuniĝis, kaj la tempo ne havis potencon super ŝi, same kiel super ĉiuj Spiritoj de la Tero. Kompreneble, ŝi ne aspektis kiel la dudekjara knabino, kiun ŝi venis al la Sorĉa Arbaro. Kiel absolute ĉiuj spiritoj, ŝi lernis preni ajnan formon, ĉu homo aŭ alia surtera estaĵo. Sed ŝi elektis la bildon de virino inter tridek kaj kvardek jaroj. Kaj ŝi restis tie la tutan tempon. Kvankam foje ŝi alprenis aspekton de antikva kaj kaduka maljunulino, sed pri tio iom poste... ♦ (*daŭrigota*)

Alfrontitaj speguloj

Sándor Weöres

Trad.: *Erika Godó*

Mia ĝojo multobliĝu en via ĝojo.

Mia manko fariĝu bono en vi.

Estas nur unu ordono, la cetero estas nur konsilo:
peni senti, pensi kaj agi tiel, ke vi estu por la bono de ĉio.

Estas nur unu scio, la cetero estas nur aldonajo:
sub vi la tero, super vi la ĉielo, en vi la ŝtupetaro.

La vero ne kuŝas en frazoj, sed en la ne-tordita ekzisto.

La eterneco ne kuŝas en la tempo, sed en la stato de harmonio.

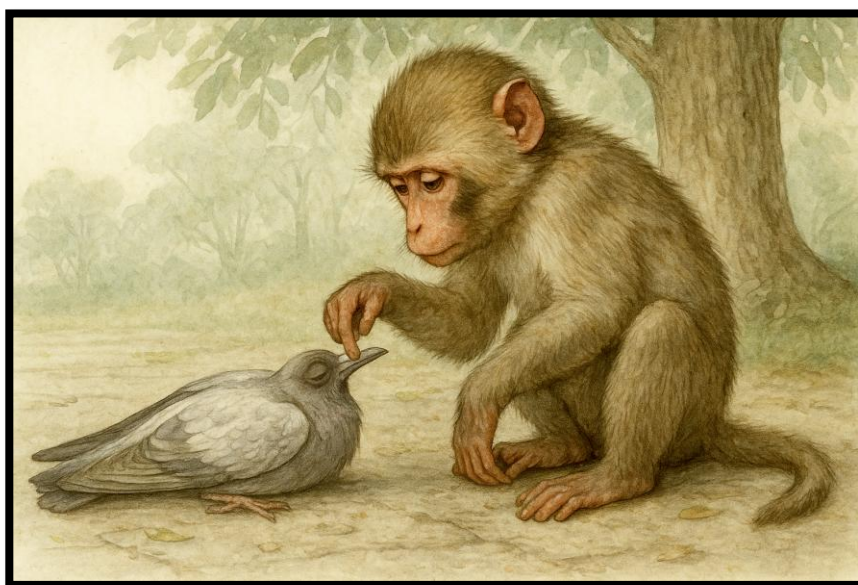
Noâra

Verkis: *Eliau-J Finbert*

Trad. *Roland Platteau*

En sia romano "Sylva" la franca verkisto Vercors imagas kiel vulpino, kiu fariĝis virino, konscias pri sia mortonta stato. Ĝi kompreneble estas terura kaj fundamenta teksto. Sed kie Vercors malpravas, estas kiam li pensas, ke nur homoj povas konscii pri tio. Legu vi la reagon de la smiino Noâra, (kiu ne estas elpenŝaĵo, vere ekzistis ŝi. (kaj vere mortis ...)) En sia libro "Noâra mon amour" (Noâra amo mia) www.ipernity.com/blog/r.platteau/126267 Elian-J Finbert diras al ni, kiel lia simiino Noâra malkovris la morton:

"Mi observadis unu tagon Noâran, kiu estis ĵus ekvidinta mortintan kolombon, etendiĝinta sur unu el la ŝtupoj de la perono. Ŝi alproksimiĝis al ĝi kaj konsideris ĝin kun scivolemo kaj maltrankvilo, samtempe allogata kaj forpuŝata. Tamen, iom post iom kutimiĝinta je la ĉeesto de la birdo, ŝi revenis al ĝi kaj evitante tuŝi siajn plumojn, etendis sian manon kaj tuŝis sian bekon. Tiam kelkajn momentojn poste, decideme, ŝi levis ĝin, sed tuj forjetis ĝin, trafita de timo. Subite ŝi klinis sin super la kadavro, kun ŝia frunto sulkiĝinta, same kiel, kiam ŝi zorge sekvis tion, kion mi faris kaj, sendube, finfine ekkomprenis, ke ĝi ne moviĝas, ŝi reprenis ĝin kaj tenis ĝin preskaŭ kontraŭ ŝiaj okuloj por pli bone ekzameni ĝin kaj trarigardis zorgeme la plumojn, la kruojn, la voston, la etan kranion, dum kunpremante inter siaj du manoj. La vizaĝon trakurata de mimikoj samtempe seriozaj kaj komikaj. Kaj fine, kun ia tremado de sia korpo tuta, ŝi subite forjetis lin for de ŝi kaj, grimpante sur arbon, ŝi setlis tie. De tie alte, ŝi klinis sin super ĝi, eligante malgrandajn kriojn de timo." (ĉ. 21 paĝoj 257-258)

Mallonge jam simioj povas konsciiĝi... ♦

Sylva

Verkis: *Vercors*

Trad. *Roland Platteau*

Inter la sennombraj mirindaj kaj neforgeseblaj programeroj, kiuj antaŭe estis en la radioelsendoj, estis ĉe France 4, malfru-posttagmeze je la kvina horo, programo por virinoj “Rendevuo je la kvina”, kaj ene de ĉi tiu programo ĉiam per epizoda laŭtlegado de libro. Mi malkovris plurajn el ili tiel, kaj estas pluraj, kiujn mi ne forgesis, kaj kiujn mi ankoraŭ kvazaŭ aŭdas. Unu el ili estis *Sylva* de la verkisto Vercors.

Tio estas romano pri la temo, centra por li: determini, kio estas la diferenco inter homoj kaj bestoj, kio faras ke oni estas homo. En ĉi tiu romano li imagas, ke vulpino subite fariĝis, pro neklarigita fenomeno, virino.

Tiu ĉi libro efektive havas incitigajn mankojn: ĝi odoras je socia rasismo, kaj ankaŭ je la rancaj antaŭjuĝoj de ĉi tiu epoko, ankoraŭ ideologie blindigita per la mekanisma ideologio pri bestoj kiel tiu de Descartes/Malbranche, kaj per la vortaj ritoj (ha, tiu fama “instinkto”!) de pluraj jarcentoj da rifuzo vidi.

Sed tamen mi restis ligita al ĝi, ĝis la punkto de tio, ke mi aĉetis la libron tridek jarojn poste intence! (Ĝi estis la originala eldono; ĝi neniam estis reeldonita.) Tio estis, kompreneble, pro la memoro. Kaj ankaŭ pro ĉi tiu paĝo, kiu kompreneble stampis min tiutempe, kvankam ĝi instruis al mi nenion (ĝuste ĉar ĝi nenion instruis al mi!). La teruro de la morto estis la plej grava ombro de mia infanaĝo, kaj mi ankoraŭ ne komprenas — tio estas io, kiu tute konsternas min — kiel povas la homoj “vivi kvazaŭ ili ne scius” (Albert Camus), kaj kial la infanoj ne memmortigas sin pro malespero kiam ili atingas la “aĝon de racio”, t.e. la aĝon de konsciiĝo pri sia mortenda kondiĉo, la momenton kiam *Sylva*, la vulpino kiu iĝis virino, malkovras morton.

Jen do ĝuste, ĉerpita el ĉi tiu eldono de 1961, la koncerna fragmento. Kun interalie ĉi tiu fama kaj tiel klasika “argumento” por trankviligi homojn, la plej klasika, kaj senkompare la plej stulta — sed tiom ofte efika! Ĝi baziĝas sur la senfina malforteco de la homa animo, kaj la eĉ pli senfina obtuziĝo de ĝia sentemo (kiu kaŭzas multajn aliajn aberaciojn kaj senkonsciojn de penso, ne nur ĉi tiun!) por “think positive”, kiel oni diras (“pensu pozitive”), kiu aperas ĉi tie sub ĉi tiuj vortoj:

“Sed jes, ankaŭ Bonny, unu tagon... sed post longa, longa tempo, tiom longe, ke ne indas pensi pri tio!” Do jen:

"Kiam ni rekuniĝis al ŝi iom poste, ŝi ja estis elfosinta la hundon, sed ŝi ne estis tuŝinta ĝin. Post tago pasigita en la tero, ĝi fariĝis sufiĉe abomena: atakita de formikoj, talpoj, entombigantaj skaraboj, ĝi jam aspektis, funde de sia truo, kiel maljuna kaprina haŭto, tute tineomanĝita, eluzita makulita de sangaj likvoj, la odoro komencis esti neeltenebla. *Sylva* rigardis la kadavron en impona kvieto Mi alproksimiĝis al ŝi, ĉirkaŭmetis la brakon, mi diris mallaŭte. Vi vidas, li estas morta. ... *Sylva* ne deprenis la okulojn de sia malfeliĉa amiko. Ŝi komencis tremi, tre iomete, sed konstante. Ĝi estis pli kiel longa, senfina tremo. Mi tre forte premis ŝin kontraŭ mi. Fine ŝi demandis, kun ia malfacileco, kvazaŭ ŝi havus penon uzi vortojn:

- Ne plu... ludi...? Mi diris kiel eble plej milde:

- Ne, mia eta Sylva. Kompatinda Barono, ne plu ludi.

Sylva tremis kun kreskanta intenseco. Kaj tiam ŝi deŝiris sian rigardon de la malĝojaj restaĵoj, kaj tiam ŝi fiksitis ĝin sur min. Ĝi ne estis demanda rigardo. Estis pli ia akuta, strange akuta ekzameno de mia vizaĝo. Kiel profunda meditado pri la signifo de homa figuro. Mi lasis ŝin fari, sen diri ion, aŭdacante nek tute rideti, nek tute montri vizaĝon tro seriozan, tro malĝojan. Mi rerigardis ŝin kun tenero sed ne estis miaj okuloj kiujn ŝi rigardis. Estis mia nazo, miaj lipoj, mia mentono. Kaj fine ŝi demandis, sed ŝia voĉo estis plata kaj senvoĉa:

- Ankaŭ Bonny, ĉu ne plu ludi? Mi eksplodis per diskreta rido, pli malalta ol laŭta, rido eligita nur por trankviligi tiun ĉi eksterordinaran timon.

- Sed jes, Bonny ankoraŭ ludos. Li ne mortis, Bonny! Li fartas tre bone... Ŝi ripetis, per ordonema tono:

- Ankaŭ Bonny, ĉu ne plu ludi? ... - Sed jes, ankaŭ Bonny, unu tagon... sed post longa, longa tempo, tiom longe ke ne indas pensi pri tio! ... Kaj kiam ŝi finfine trovis sian spiron, mi pensis, ke – kiel novnaskita bebo – ŝi ekkriis. Kaj fakte ŝi ekkriis, sed ŝi kriis vortojn:

"Ne volas!" Ne volas! ..."

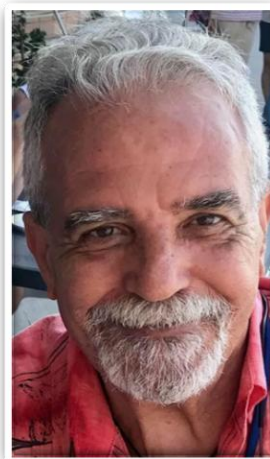
senfine kun grimacoj tiel doloraj, ke ŝia freŝa kaj ĉarma triangula vizaĝo iĝas simila al simieca malbeleco, tute sulkigita kaj tute purpura. ... Ŝi flustris:

- "Kaj Sylva?... " kaj mi ne kuraĝis respondi. Cetere, ĉu ŝi atendis respondon? Ĉu tio ne estis unu el liaj demandoj? Ŝi ree diris "Kaj Sylva?... " kaj rigardis la Infanistinon. Kaj rigardante ŝin prefere ol min, ŝi sentis, ŝi divenis, ke ŝi renkontos pli malfortan defendon. Kaj fakte, sub ĉi tiu rigardo, la kompatinda Infanistino malfortiĝis, ŝi ne povis kaŝi sian emocion aŭ sian doloron. Ŝi etendis ambaŭ siajn brakojn al Sylva kun esprimo de konsternita kompato kaj amo. Sed male de alrapidi, la juna knabino saltis reen. Ŝi rigardis nin unu post la alia, kun ega malamo. Ŝia buŝo malfermiĝis, sed ŝi ignoris la insultojn. Tiam ŝi turnis sin kaj forkuris.

VERCORS "Sylva" - 1961 – p.222◆

La perdita revo

Angel Arquillos

Mi ne volas rekuperi
mian foririntan revon.
Ĝi foriris sen averto,
kaj ĝi certe bone scias
pri mia granda sufero.
De kiam ĝi min forlasis,
mia viv' ne havas sencon,
kaj mi ne sentas estimon
al la jam perdita revo,
ĉar falis en letargion
mi forviŝinte la celojn.
Mi ne volas ĝin repreni,
ĝi min lasis kun kruelo,
kaj mi ne volas diveni,
kiu vokis mian revon.
Mi certas ke la paseo
kun novaj sentoj revenos,
kaj mi ĝuos poreterne
kun trankvilo kaj sereno.

Ario de juneco

Yin Jiaxin

Daŭrigante la enhavon de numero 005

Ĉapitro 7 Hu Zenzi rakontas

Finfine, Fanhua estis bone aranĝita, kaj solviĝis mia kora zorgo. Mi havis kvindek ok jarojn. Laŭregule, mi povis retiriĝi aŭ daŭrigi laboron dum pliaj du jaroj. Do mi petis transposteniĝon al mezlernejo de la urbo Sijan, kies direktoro estis iama lernanto de Olda Zan. Mi estis difinita por administro de instruado. Laŭ mia kvalifiko la lernejo distribuis al mi apartamenton kun tri dormoĉambroj. Kial mi sola bezonis tiom grandan loĝejon? Mi rifuzis la distribuon kaj ekloĝis en ĉambro de la lerneja pensiono, en kiu loĝas gefraŭloj.

Najbare de la viglaj junuloj mi sentis min multe pli juna. La junulo, kiu loĝas apud mia ĉambro aspektis kiel mia Lan'e. Liaj fizionomio, staturto, eĉ gestoj similis al tiuj de mia Lan'e. Estante lia najbaro mi ne sciis, ĉu mi devas esti ĝoja aŭ malĝoja. Li nomiĝis Gen Men kaj estis instruisto de la angla lingvo. Ĉi tiu junulo estis vivema kaj lernema. En lia ĉambro, krom lito kaj skribotablo, estis diversaj libroj plenigitaj en kvar altaj librobretoj. Li laboris diligente. En li mi kvazaŭ vidis la ombron de Olda Zan. Li tre plaĉis al mi. Mi rimarkis, ke li vivas regulan kaj plenan vivon. Li frue leviĝis por fizika ekzercado kaj poste voĉlegis fremdlingvaĵojn. Ĉiutage li siestis tagmeze kaj vespere legis aŭ verkis ion ĝis malfrue. Dimanĉe kelkaj junuloj venis al li por sin distri: kanti, babiladi aŭ interparoli en fremda lingvo. Li estis sudulo kaj ne al kutimas manĝi mantoon. Bedaŭrinde matene mantoo estis la ĉefa manĝaĵo en la kantino. Dum festoj li ne havis parencon por viziti, kaj mi invitis lin por festi kune. Komence li estis iom singena. Li donis al mi grandan helpon: ne nur purigi mian ĉambron kaj porti botelon de likvigita gaso, sed ankaŭ forigi mian solecon. Ĉiufoje kiam mi vidis lin, mi sentas min feliĉa kvazaŭ vidante mian Lan'e kaj Olda Zan.

Ekde tiam, mi havis plian zorgon en mia koro. Mi ĝojis kiam li akiris atingon en sia laboro. Post kiam li eliris vespere, mi ĉiam maltrankvilis, kaj nur kiam li revenis, mi sentis min trankvila. Kia sento estis ĉi tiu? Neniu komprenis, eĉ ne Gen Men mem. En liaj okuloj, mi estis zorgema kaj afabla pliaĝulino. Li ne komprenis la veran senton en mia koro. Li malsaniĝis pro akuta apendicito, kaj mi tute panikis. Li ne havis parencojn ĉe li, do kompreneble mi prizorgis lin. Ĉiutage mi portis al li liajn preferatajn manĝaĵojn en la malsanulejon, kaj li ĉiam estis ĝentila, dirante dankajn vortojn. Li neniel konsciis, kiom mi volas lin servi!

Mi diris al li: “Instruisto Gen, vi ne komprenas mian koron. Ĉu vi scias, kial mi tiel ŝatas vin?” Fine mi ne povis reteni la vortojn en mia koro: “Vi memorigas min pri miaj du familianoj. Vi aspektas simila al mia Lan'e. Ĉiufoje kiam vi finmanĝas en mia ĉambro kaj foriras, vi ĉiam diras ‘Instruistino Hu, mi foriras.’ Tio memorigas min pri la voĉo de mia Lan'e. Ĉiufoje kiam li eliris, li ĉiam diris ‘Panjo, mi eliras.’ Via karaktero kaj lernemo similas al mia edzo, Olda Zan. Li havis vastajn sciojn, scipovis pentri kaj bone kanti. Ni estas najbaroj jam preskaŭ unu jaron, ĉu vi ne konas mian historion?”

“Mi aŭdis, ke vi perdis du karulojn. Mi ne informiĝis pri la detaloj.”

“Mi volas rakonti al vi pri miaj du familianoj.” Unue mi rakontis pri mia Lan'e, pri la katastrofa vintro. Mi ne povis reteni miajn larmojn, mi ekploris. Gen Men ankaŭ eklarmis. Se la larmoj ekfluis, mi lasis ilin elflui libere. Sekve mi rakontis pri Olda Zan.

En 1947, post mia mezlerneja diplomiĝo, mi venis ĉi tien kun la armeo. Tiutempe la urbo Sijan estis tre malgranda urbeto. En la urbeto estis nur unu elementa lernejo. Olda Zan, tiam 23-jara, estis konata intelektulo en la urbeto. Kvankam li estis membro de Guomindango, tamen li estis tre progresema kaj ne forkuris kiel aliaj membroj. La Komunista Partio sukcesis allogi lin kaj petis lin establi mezlernejon en la urbeto. La superaj instancoj ordonis al mi labori en la ĵus establita lernejo. La lernejo estis tre malgranda, eĉ ne havis loĝejojn por geinstruistoj. Ni estis lokitaj en granda kaduka templo tri kilometrojn for de la urbeto. Olda Zan estis la direktoro kaj la vicdirektoro estis membro de la Komunista Partio. Ili ambaŭ ĉiutage portante pafilojn akompanis geinstruistojn al kaj de laboro, ĉar en la regiono ofte aperis banditoj. Olda Zan estis bonkora, sincera kaj diverstalenta. Mi profunde admiris lin. Mi neniel imagis, ke li enamiĝis al mi, kiu estas ordinara junulino. Mi sentis, ke mi ne indas lin laŭ kiu ajn aspekto, do mi rifuzis lin. Dum tiuj tagoj li estis deprimita kaj mi evitis lin intence, klopodante malofte vidi lin. Iun matenon, li venis al mi kaj diris nenion. Mi demandis al li, kio okazis. Li zumis: “Mi ŝatas vin.” Dirinte, li elprenis tranĉileton, severe pikis sian maldekstran manon kaj foriris. Mia koro ekbategis kaj maltrankviliĝis. Tagmeze li donis al mi ruleton da blanka tolo. Tio estis amletero skribita per sango. Kion mi povis diri? Do mi donis al li mian manon kaj baldaŭ ni geedziĝis. La sekvan jaron mi naskis Lan'e.

En 1959, Olda Zan kaj mi respondis al la alvoko de la superuloj kaj memvole laboris en la fora arbara regiono. Tia situacio estis malsama ol ni imagis. La loĝantaro estis malabunda kaj ties kultura nivelo estis malalta. La superuloj ordonis nin fondi elementan lernejon. Post funkciigi de la lernejo, Olda Zan estis transpostenigita al la urbeto mezlernejo kiel vicdirektoro. Kompare kun la urbeto Sijan, la vivo en la arbara regiono estis multe malfacila. Ni povis elteni la malfacilan vivon, sed la perdo de Lan'e estis neeltenebla por mi. Pasis pluraj jaroj, en la gubernia urbo Jun oni konstruis novan mezlernejon. Tiam mi kaj Olda Zan estis transpostenigitaj tien.

Olda Zan kun pionira spirito lertis en administrado de lernejo. Tial, en la urbo Jun, lia laboro iris glate, kaj la lernejo rapide atingis bonan ordon. Sed tamen, post kiam komenciĝis la politika movado “Kultura Revolucio”, pro sia identeco de iama Guomindanga membro li estis forpelita de la podio kaj ekzilita al la kamparo por deviga laboro sub kontrolo de la kamparanoj. Tiutage mi speciale kuiris kelkajn bongustajn pladojn por adiaŭmanĝo. Li ridetante diris al mi: “Ne ĉagreniĝu. Kvankam mi ne scias, kiom longe mi laboros en la kamparo, tamen mi kredas, ke mi nepre revenu. Sed vi estos sola sen akompananto, kaj mi sentas min kulpa. Bonvolu bone prizorgi vin mem!”

Mi kun ŝajngite facila tono diris al li: “Mi prizorgos min bone, sed vi devas atenti vian sanon. Vi estas senkulpa. La Revolucia Komitato atingos plenan klarecon pri via historio.” Dirante, mi ankaoraŭfoje verŝis al li tason da vino, kaj en la koro aperis la antikvaj versoj: “*Ankoraŭ unu tason malplenigu, mi vin petas, Trans Yangguan okcidente ne troiĝos jam amikoj!*”

Olda Zan, kiu ĉiam estis sana, iel ne povis elteni la kamparan vivon ĉifoje kaj ofte malsaniĝis. Por prizorgi lin, mi plurfoje petis la Revolucia Komitato sendi min al la kamparo. Dum pasintaj tri monatoj, Olda Zan fariĝis multe malpli dika kaj iom pli malhela. Vidante lin tiel, mi sentis kordoloron, sed li ridetante diris: “Kara edzino, ĉu mi ne estas tute bone?”

Lia loĝejo estis apud la tenejo de la produkta brigado. La ĉambro estis malgranda kaj simple meblita, sed pure ordigita. La malgranda tablo servis kiel manĝotablo kaj skribotablo. Sur la muro pendis la de li pentrita bildo de umefloroj.

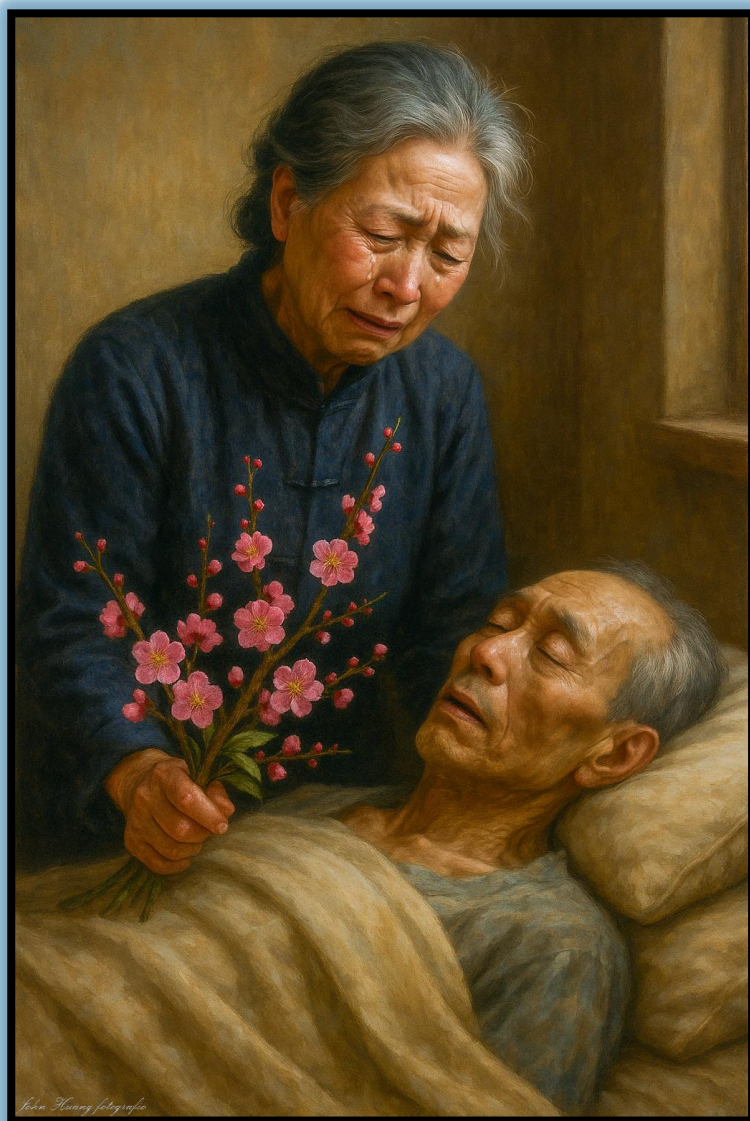
La loko estis la plej malproksima kaj izolita en la tuta gubernio. Eble pro la malproksimeco kaj izoliteco, la politika movado tie iris malpli intense ol en aliaj lokoj kaj Olda Zan ne ofte suferis turmentojn. Ni laboris sur la kampo kune kun la kamparanoj. Dum interlaborhora paŭzo ili petis al Olda Zan rakonti historiojn. Li rakontis al ili «Pilgrimon al la Okcidento». La kamparanoj ricevis la kutimon aŭskulti la rakontojn. Ĉiutage ili postulis, ke Olda Zan daŭrigu la rakonton. Poste, ili liberigis Olda Zan de peza laboro. Lia tasko estis gardi la tenejon kaj forpeli paserojn sur la draŝejo. Dum la ripozo, li devis rakonti historiojn al la kamparanoj. Tiel, Olda Zan fariĝis rakontisto. Fininte «Pilgrimon al la Okcidento» li rakontis aliajn romanojn. La tagoj pasis tiel, tamen, mi kaj Olda Zan ambaŭ komprenis, ke nia kariero ne estas tie. Ni ĉiam atendis la tagon reiri sur la podion. Kiu povus imagi, ke la atendo daŭros eĉ dek unu jarojn!

Kiam ni refoje surpaŝis la teron de la urbo Jun, Olda Zan fariĝis tre emociiĝinta, dirante “Mi antaŭasertis, ke mi revenos. Ve! La perdita tempo tro multas.” La mezlernejo en paralizo jam iĝis kaduka kun malgaja sceno. Ĝi ne reakiris sian forton. Malgraŭe, Olda Zan ne perdis fidon. Li firme diris: “Ni ankoraŭ ne estas maljunaj, ni povas labori kelkajn jarojn plue. *‘Longa, longa estas la vojo, kiu etendiĝas senfine antaŭen; irante supren kaj malsupren, mi serĉados...’* Ĉi tie eble estas la lasta haltejo de nia homvivo, ni devas klopodi fari kiel eble plej multe je ĉi tiu haltejo.”

Neatendite, ĉi tiu haltejo estos tiel mallonga por li? Li malsaniĝis je galŝtonoj kaj eniris la malsanulejon. Ĝuste kiam li resaniĝis de la galŝtona malsano, lia maldekstra mano iĝis sensenta. Li insistis forlasi la malsanulejon kaj daŭrigi laboradon. La malsano estas senkompata. Baldaŭ li fariĝis duonparalizita kun ofta abdomena kramfo. En la malsanulejo de la urbo Jun oni ne kapablis kuraci lin, do mi translokigis lin al la centra malsanulejo en la urbo Sijan. Tie la kuracistoj ankaŭ ne eltrovis la kaŭzon de la abdomena kramfo. Evidente lia malsano estis severa. Vidante lin maldikiĝi ĉiutage, mi sentis grandan tristecon. Ĉiufoje kiam la ventro doloris al li, ŝvitaj pluve fluis sur lia vizaĝo kaj li povis fari nenion alian ol ĝemadi mallaŭte. Lia plorinda suferstato afliktis min, tiel ke mi dezirus, ke mi tuj mortu. Sed mi ne povis morti, ĉar se mi mortus, kiu prizorgus lin? Pensante pri lia malsano kaj pri morto, mi estis tre timigita, kaj ne povis elteni pensi pri la estonteco. Komence, Olda Zan povis etendi unu manon por preni libron, sed poste la mano ankaŭ paralizigis. Mi vartadis lin tage kaj nokte. Malgraŭ ke la vartado estis laciga, mi pensis, ke tiel longe, kiel li estas vivanta, lia resaniĝo estas esperebla.

Olda Zan restis optimisma. Li faris planon pri kion li plenumos post resaniĝo. Li ĝoje rememoris la pasintaĵojn kun la parencoj kaj la amikoj, kiuj vizitis lin. Iun tagon, li subite prenis mian manon kaj intermite blezis: “Edzino! Ŝajnas, ke mi ne resaniĝos... Mi iros unu paŝon antaŭ vi... Post mia morto, vi ne malĝoju... Naskiĝo, maljuniĝo, malsano kaj morto estas naturaj. Sed pensante, ke vi vivos sola... mi sentas iom maltrankvila... Vi sekvis min dum tiom da jaroj... suferante multe da malfacilaĵoj... Mi vere bedaŭras... Ĉi tie vi ne havas parencojn... via fratino estas en la urbo Ŝan... Mi scias,.. ke vi ŝatas Ŝan... Vi iru tien kaj serĉu kunulon... por eviti soleco...”

Liaj vortoj ekŝiris mian koron. Mi malpermesis al li daŭrigi, la larmoj elfluis. Li daŭrigis lispadon, petante min atente aŭskulti. Eble Olda Zan antaŭsentis ion, ke li aranĝis siajn postvivajn aferojn. Ankaŭ mi antaŭsentis, ke okazos sinistraĵo. Posttagmeze mi iris al la strato por aĉeti umeflorojn, kiujn Olda Zan ŝatas. Kiam mi revenis, mi trovis, ke li jam perdis konscion. Post urĝa savo, li rekonsciigis kaj malfermis siajn malhelajn okulojn. Vidinte la umeflorojn ĉe la litkapo, liaj okuloj ekbrilis, kaj li murmuris tra la dentoj: “Ho, umefloroj, pimpaj floroj! Ardaj, elegantaj... ĉarmaj...Edzino, ĉu vi memoras? Mi diris... ke ni ne estas maljunaj... sed mi ne povos...”

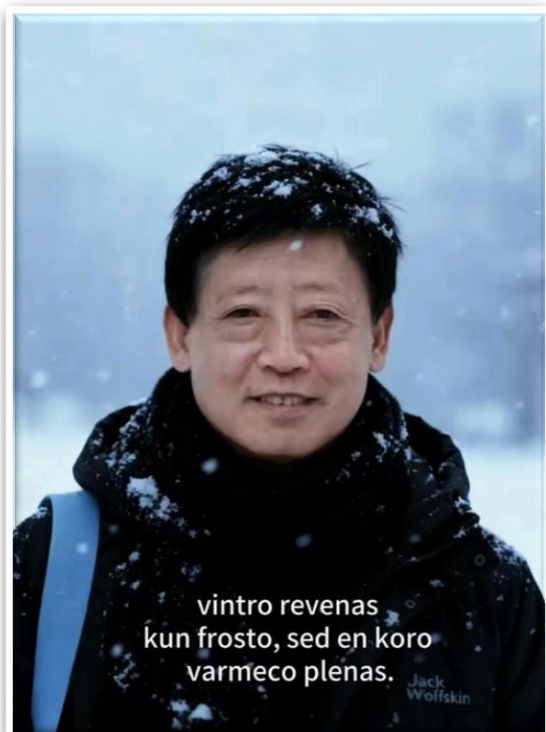

La sekvan tagon li forlasis min kaj foriris por eterne. Mi preskaŭ deziris foriri kun li. Ho, kiel malĝojiga vintro estis!

Komprenoble mi devintus translokiĝi al la urbo Ŝan, sed ne. La urbo Sijan estas la loko, kie mi konatiĝis kun Olda Zan kaj li adiaŭis tiun ĉi mondon. Mi volas vivi ĉi tie pliajn jarojn. Loĝante ĉi tie, mi sentas, ke Olda Zan ankoraŭ vivas ĉe mi. Mi povas rememori tiujn ĝojajn pasintaĵojn. ♦ (*daŭrigota*)

hajkoj

Ardo

vintro revenas
kun frosto, sed en koro
varmeco plenas.

*foli' de sakur'
flaviĝas, verdaj flagoj
flirtas en susur'.*

bela floreto
en val'senhoma pompas,
jen kor-kvieto.

*for la hirundo,
sed printempo ne estas
for de korfundo.*

En frosta vintro
jen ĉarmaj belaj floroj
velkis en cindro.

Regulado de la Internacia Traduk-Konkurso “Vejdo” (2026)

Sub aŭspicio de **UEA**
kaj organizata kunlabore de la **redakcio de *Literatura Vivo***

1. Celo de la konkurso

La internacia traduk-konkurso “**Vejdo**” celas honori la memoron de la eminenta ĉina esperantisto kaj tradukisto **prof. Vejdo (Wei Yida)**, kaj samtempe stimuli la disvolvadon de atkvalita tradukarto en Esperanto.

2. Organizo

La konkurso estas oficiale **rajtigita de UEA** kaj **kunorganizata de la redakcio de *Literatura Vivo***, kiu respondecas pri la praktika realigo, kolektado kaj unua kontrolado de la verkoj.

3. Partoprenantoj

La konkurso estas **malferma al ĉiuj esperantistoj** tra la mondo, sendepende de nacieco, aĝo aŭ denaska lingvo.

4. Tipoj de akceptataj verkoj

La traduko povas esti farita **el iu ajn nacia lingvo en Esperanton**.

Akcepteblaj ĝenroj inkluzivas:

- poezion,
- mallongan prozon,
- rakonton aŭ mikro-novelon,
- kantotekston,
- artikolon aŭ eseon.

Ĉiu verko devas esti **propra traduko de la partoprenanto**.

5. Kondiĉoj de partopreno

- La **maksimuma longo** de ĉiu verko estas **1500 vortoj**.

- Nur **manfaritaj tradukoj** estas akceptataj; tradukoj faritaj tute aŭ parte per **artefarita inteligenteco (AI)** ne estos konsiderataj.
- Ĉiu partoprenanto rajtas sendi **maksimume du verkoj**.

6. Sendado de verkoj

La konkurso **malfermiĝas ekde la nuna tago**, kaj la **lasta dato por sendo estas la 1-a de aprilo 2026**.

La verkoj devas esti senditaj al la redakcio de *Literatura Vivo* per retadreso info@literaturavivo.com indikota en la oficiala anonco de la konkurso.

7. Ĵurio

La juĝkomisiono konsistos el **spertaj esperantistoj** kies denaskaj lingvoj apartenas inter aliaj al:

angla, franca, hispana, rusa, ĉina, portugala, itala, hungara kaj pola.

La juĝantoj estos elektitaj laŭ ilia kompetento en literaturo kaj tradukarto.

Membroj de la ĵurio **ne rajtas mem partopreni** en la konkurso.

8. Premioj

La premioj estos dividitaj jene:

- **Unua premio:** 1 gajninto
- **Dua premio:** 3 gajnintoj
- **Tria premio:** 10 gajnintoj

La **konkretaj premioj** estos provizitaj de **UEA** (mono, libroj aŭ aliaj kulturaj donacoj).

9. Rezultoj kaj anonco

La fina rezulto estos **publikigita dum la 111-a Universala Kongreso de Esperanto**, kiu okazos en **Graz, Aŭstrio, en julio 2026**.

Krome, **kelkaj elstaraj verkoj** povos esti elektitaj por publikigo en la revuo *Literatura Vivo*.

10. Rajtoj

La organizantoj rajtas publikigi la premiitajn aŭ elektitajn verkoj kun plena mencio de la aŭtoroj kaj tradukintoj.

En nomo de la redakcio de *Literatura Vivo*

kaj kunlabore kun **UEA**,

ni kore invitas ĉiujn esperantistojn de la mondo partopreni en ĉi tiu honora konkurso por literaturo kaj tradukarto.

info@literaturavivo.com ◆

Literatura Konkurso Kálmán Kalocsay

Erika Godó

Kalman Kalocsay estis ne nur talentita verkisto, sed ankaŭ grandinflua verkisto, kies verkoj daŭre inspiradas multajn. Lia verko kaj tradukado ludis gravan rolon en la disvastigo de la esperanta kulturo, kaj li restas ikono en la komunumo. Mi loĝas en Miskolc, la urbo, kie Kalocsay finis siajn studojn, kaj mi eĉ iris al la sama mezlernejo kiel li. Tial ĉi tiu konkurso havas specialan signifon por mi.

Ni volas honori lian vivon kaj verkadon, rememorante lian unikan kontribuon al la Esperanta literaturo.

Ni esperas, ke la konkurso instigos pli da esperantistoj lerni pri liaj verkoj kaj apliki siajn tradukajn kapablojn.

Ni invitas ĉiujn esperantistojn, sendepende de ilia nivelo, partopreni en ĉi tiu konkurso!

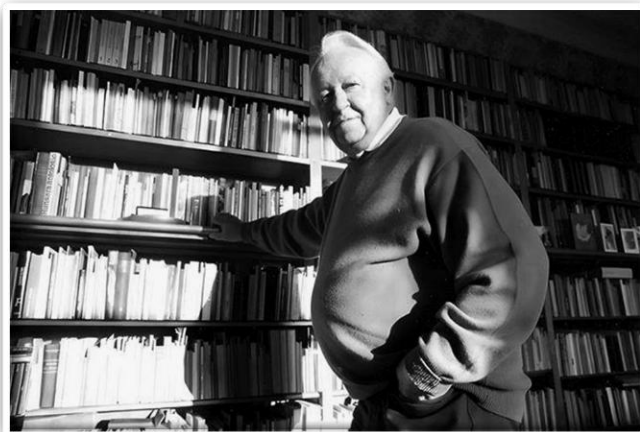
Se vi volas partopreni en la konkurso, sendu viajn verkojn al kalocsayliteraturakurso@gmail.com retadreso ĝis la 31-a de Marto 2026.

Por pli da informoj, vizitu nian retejon <https://www.literaturavivo.com> ♦

**LITERATURA
KONKURSO
KÁLMÁN KALOCSAY**

Estis la 101a datreveno de la naskiĝo de William Auld en 06.11.2025, la famekonata verkisto en Esperanto, por memori kun lia bela poemo:

Vi estas maro

William Auld

Vi estas maro, kiun mi navigas
sen kompasnadlo, sed kun gvidaj steloj;
sur via sino hula min kavigas
ventegoj aŭ min lulas zefirpeloj ...

Kaj malgraŭ fridoj, spite al la tromboj,
animo mia ĝojas sur l' ondaro:
mi volas veli plu sur viaj ondoj,
kaj fine droni, droni en la maro ..

Flava rozo...

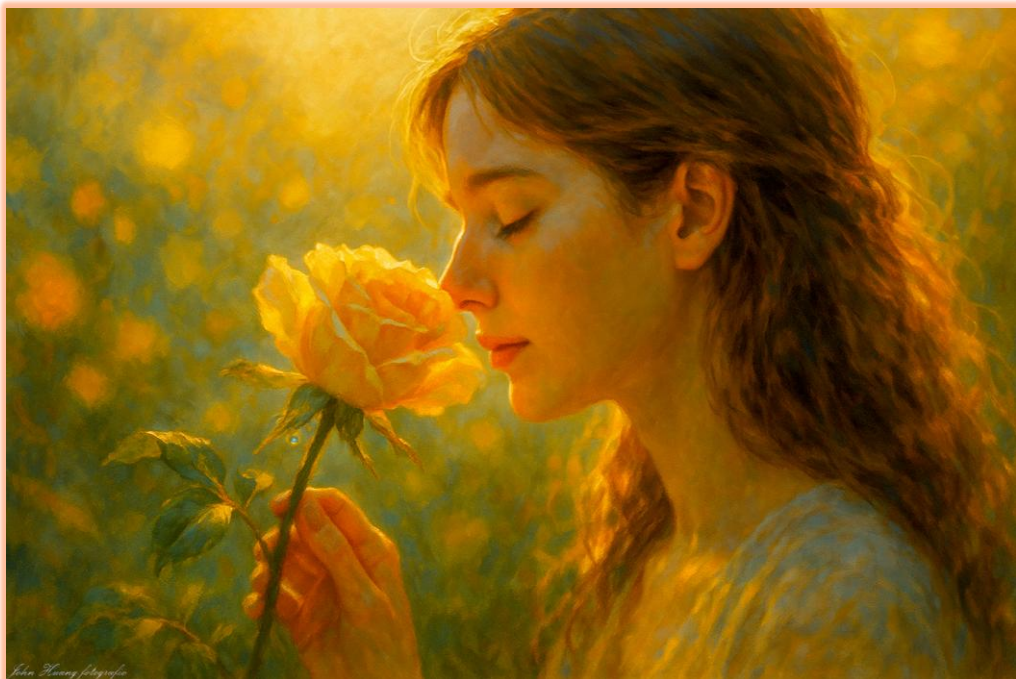
Flava rozo tremas en la vento
sub la suno, dolĉe kaj trankvile,
ĝi flustras amon en la silento
al la koro mia, tiel milde.

Ĉe ĝia tigo time mi haltas nun,
spiras milde ĝian oran fajron,
en miaj okuloj naskiĝas lum'
de eterna dezirata amo.

Ho flava rozo, mia sopiro!
en via brilo dormetas revoj,
vi estas signo de la deziro
kaj gardas min tra ĉiu tempo.

Lilaketo

Leonor Montagnini

En aŭtuna posttagmezo

Trad.: *Erika Godó*

En aŭtuna posttagmezo, sen bruo,
viaj okuloj renkontis mian perditan vojon.
Mi nenion serĉis, nek vi intencis,
sed la aero tremis... kaj la animoj kuniĝis.
La vento ludis kun folioj kaj haŭto,
mia dormanta pulso fariĝis laŭro.
Viaj lipoj parolis en lingvo sen voĉo,
kaj la mondo turniĝis malsame pro vi.
Ne estis demandoj, nek tempo por paroli,
nur la momento... kaj lasi nin forporti.
Viaj fingroj, sen mapo, trovis mian varmon,
kvazaŭ via korpo jam estus mia hejmo.
Estis malrapide, estis fajro, silenta rito,
malnova danco, preskaŭ ĉiela spirito.
Ne estis nur karno, ne estis nur haŭto,
estis rekoni vin... sen scii kial.
Mia vesto cedis sub densa brizo,
via spiro skribis sur mia certeco.
La aŭtuno, atestanto de ĉiu tremo,
fermis la fenestrojn... kaj malfermis la varmecon.
Ni ne diris “ĉiam”, nek faris ĵurojn,
sed je la mateniĝo... vi restis sama.

La lito estis nesto, la haŭto mateniĝo,
kaj la kafo gustis je nova komenco.
Ekde tiu tago, ne estis sezono,
kiu ne rememorigus tiun fajron.
Kio estis hazardo, fariĝis destino:
kvankam niaj vivoj estas tiel malsamaj.
Kaj tiel, sen serĉi, sen logiko aŭ leĝo,
mi restis en viaj brakoj... kaj vi sur mia sino.
Estis aŭtuna posttagmezo, kiu decidis,
ke amo, foje... simple okazas. Kaj restas.
Kaj tiel mi sentis... , ke vi por ĉiam estus por mi,
sed hodiaŭ mi vidis, ke ne ekzistas feliĉa fino.
Kaj larmoj malsekigis mian kusenon,
silenta atestanto de la doloro el mia animo.

Ruĝaj beroj

Ruĝas beroj
sur aŭtuna arbo
kiel en tiu jaro,
en tiu fora,
tre fora aŭtuno.

Ne eblas vin renkonti,
Ne eblas vin retrovi,
beroj ruĝas
super via tombo.

Ruĝas beroj sur arbo -
Ho, nia lasta amo
por ĉiam estas for.

Lenke Szász

Ŝtormo

Faligis ventego
neston de birdeto,
mortis la idoj.
Detruis ŝtormo
domon de homo,
milito furiozas

Lenke Szász

Sopiro en profunda aŭtuno

— Sonetfaris dum la sanktulara festo

Yi Qiao

— Longing in late autumn 深秋的思念 Sehnsucht im Spätherbst

Fridas vento de profund-aŭtuno,
mi ascendas holmon jam denove.
Jen nebul' kun pala lum' de suno,
frujn spurojn sekvas mi nun prove.
Ni ankoraŭ estis junaj tiam,
sur la holm' prosperis verdgazono.
Via bel' senilis ja neniam,
ekfloronta estis l' am-burĝono.
Kvindek jaroj pasis tuj jam glite,
mi suspiras feble al ĉielo.
Jen aperas vi sur nub' subite,
kun rideto kiel de anĝelo.
Al vi gapas mi kun arda larmo,
en la koron ŝprucas iel varmo.

La malfeliĉa aktorino

Erika Godó

En la brila mondo de Holivudo, vivis fama aktorino, Isabella, kiu havis multe da riĉaj edzoj. Ŝiaj geedzecoj malsukcesis unu post alia. Ĉe la fino de ĉiu rilato, ŝi restis kun doloro kaj soleco, dum la spotlumo ĉiam prezentis al ŝi novajn defiojn.

Ĉe la kulmino de ŝia kariero, kiam ŝi aktoritis en la plej grandaj filmoj, Isabella renkontis junan viron, Alex, kiu iĝis ŝia amanto. Sed, post kelkaj monatoj, ŝi komprenis, ke Alex estis en ŝia vivo pro sia altiro al sukceso kaj mono.

Post la komenca periodo de romantiko, Isabella sentis sin sola. Dum la festoj kaj ruĝtapiŝaj eventoj brilis, malpleno plenigis ŝian koron. Alex alvenis ĉiunokte en sia luksa aŭto kaj prenis ŝin al la plej multekostaj restoracioj, sed la konversacioj estis malplenaj. Malantaŭ la ridoj kaj la ĝojo, ŝi sentis profundan doloron.

Decidinte, ke ĝi sufiĉu, Isabella disiĝis kun Alex. Ŝi klarigis, ke ŝi ne plu volis daŭrigi la rilaton, se ne estas vera amo inter ili. Ŝi komprenis, ke la tempo venis por serĉi ion pli valoran ol riĉeco — la veran amon, kiu povus plenigi la malplenan spacon en ŝia koro.

Malgraŭ la doloro de la disiĝo, Isabella sentis liberigon. Ŝi decidis, ke ŝia estonteco ne estu difinita de la riĉeco anstataŭ trovi feliĉon en la vivo. ♦

Leontodoj

Leontodoj, gutoj de la suno,
Falis teren fine de aprilo.
En kronetoj oraj princoj junaj,
Brilaj notoj de viv-ĝoja trilo.

Bravaj heroldetoj de somero.
Leonidoj en ĝangal' herbara.
Floro senkaprica kaj tenera,
Por la koro mia la plej kara.

Ili grizhariĝas senĉagrene.
Mort' bombastu, ili scias veron -
Blovo delikata, flug' senĝena
Por ĉiele trovi novan teron.

Tatjana (Татяна Терехова)

Mi memoras...

Poemo de *Beáta Izing*

Trad.: *Erika Godó*

Mi memoras vian vizaĝon.

Mi memoras vian voĉon.

Viajn karajn vortojn.

Viajn saĝajn pensojn.

Mi memoras la rideton.

Kiun lumo alportis al mia tago.

Mi memoras vian manon.

Ĝi glitis sur mia vizaĝo.

Mi memoras, ĝis mi vivos.

Pri la pasinteco kaj amo.

Mi memoras kaj mi memoras.

Mi gardas vin en mia koro.

Se stelo falos en la ĉielon.

Mi levas la okulojn al la nokto.

Kvazaŭ vi signalus.

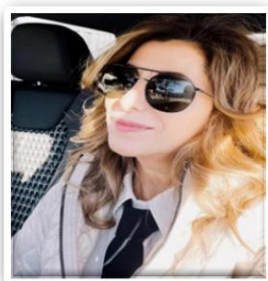
Ke via lumo ne malaperis.

Se la mondo fariĝos silenta.

Mi sentas vian ĉeeston.

Mi memoras kaj mi memoras.

Mi gardas vin en mia koro.

MI MENTUS

Rudina Muharremi Beja

Tradukis: *Bardhyl Adem Selimi*

Albana poetino

Mi mentus, se mi dirus, ke ĉi tiu aŭtuno estus malsama,
ke la folioj ne kapitulacis sub la suspiro de la vento,
kaj la hirundoj ne dissolviĝis en la horizonto kiel malnovaj memoroj,
ke la pluvoj ne vekis la malĝojon, kiu dormas en mi
kiel forgesita infano ĉe la pordo de la vintro.

Mi mentus, se mi dirus, ke la kuro al nenie ĉesis,
ke la vojoj de l'animo ne plu estas nebulaj,
ke la sopiro ne atendas min ĉiun vesperon ĉe la kurbo de la rememoroj,
kaj ke la hezitoj ĉiam trovas la vojon
kiel ombroj, kiuj radikiĝas en la perdita lumo.

Mi mentus, se mi dirus, ke la ĉieloj trankviliĝis,
ke ĉielarkoj brilas super la vundoj de la hieraŭo,
kaj ke al mi mem mi ne aldonis vantajn promesojn
pri la senbezonaĵaj aferoj,
pri tio, kio ne nutras la spiriton,
sed nur malriĉigas ĝin ĉe la randoj de la perdo,
en la kuro al nenie,
en la nevideblaj defioj kontraŭ la mueliloj de la vento.

Mi mentus, jes, jes.

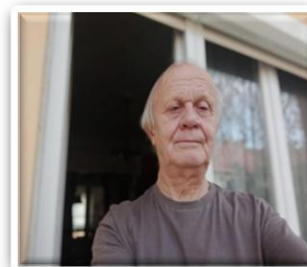
Mi mentus, se mi dirus, ke mi ne sopiras la kanton de la ondoj,
la magion de la sunsubiroj,
la ŝtonojn de la pavimoj,
la malpezajn paŝojn de mia patrino,
kiu, dank' al Dio, ankoraŭ migras kiel papilio super memoroj,
kaj la ridetojn, la sincerajn brakumojn,
kiuj iom post iom malmultiĝas,
lasante sian silentan fajron en la korpo.

Eble tiel estas la vivo;
silenta fasko,
enigma, labirinto, kie la homo vagas kun la lumo en la manplato,
rebuso, kiu solviĝas nur
kiam nia horo finiĝas,
kaj la animon ni devas transdoni al la Kreinto
kun la lasta larmo kiel silenta doloro,
kiel neevitebla pento.

Kinga Fabó

Abstraktaĵoj

Tradukis: *Blazio Vaha*

Io inter ni difektiĝis,
io mankinta dekomence.
Tamen tro kaŝe kaj subfose.
Kiam mi eĉ ne ĉeestadis
Okazas ĉiam samo, same,..
li estas bona kaj ne vundas
alian. Kaj ŝi, la alia
ŝin propra lumo mem frostigas.

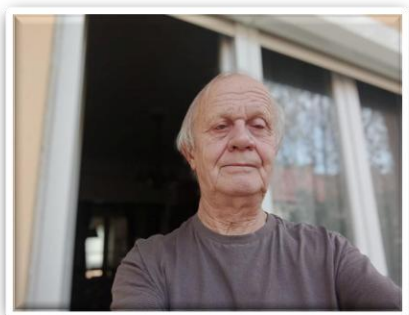
Malic-puntaĉa kol', gotika
poz', sobre nudiĝonta
Senfrukta in'! Kiom banale!!
Valora tro kaj malsufiĉe.

Abstraktaĵetoj! Vin mi elformis
Ne tro gajigas onin tia
ecaĵ'-formado. Ŝajnas troigo
troiga tio, kiel amo.

Du idoj, ekster min plantitaj -
ili min tuŝis tre profunde,
Mi kaŝis ĉion kaj preferis
penroli kiel ino bela.

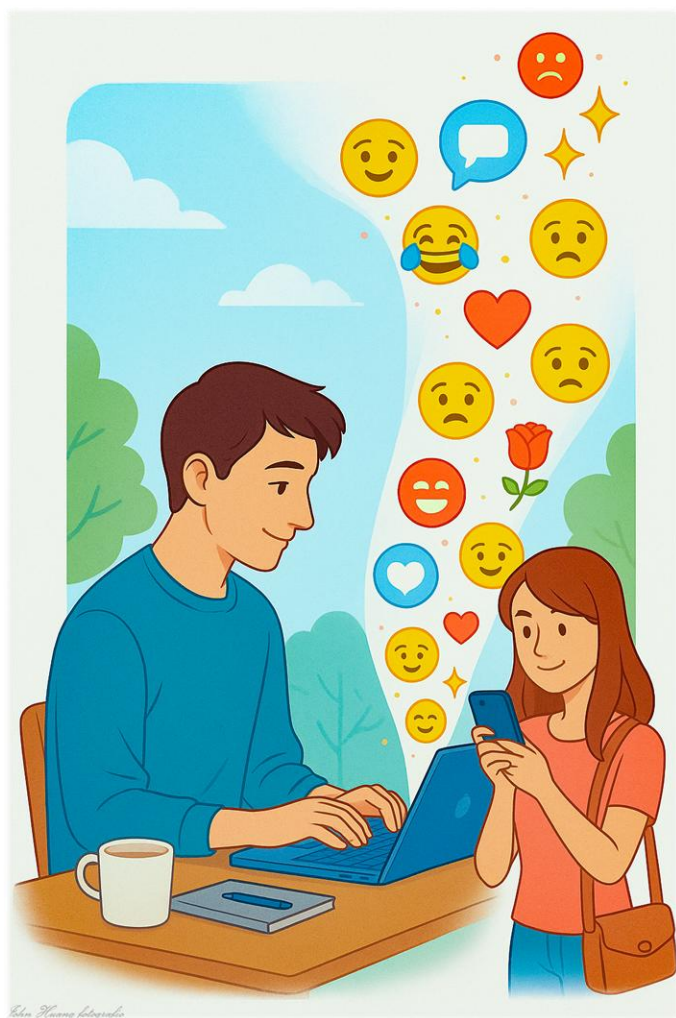

Abstraktaĵoj

Miensimboloj

Blazio Vaha

John Hanning photograph

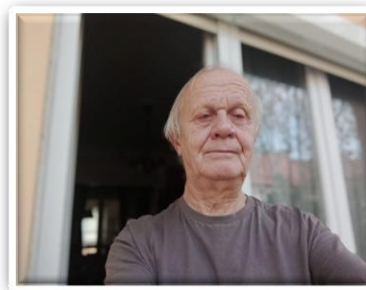
Se ci dirus ion al mi,
se mi dirus ion al ci,
kaj kun tre klara emoci',
tio estus: konversaci'!

Se dirus ion pluraj vi,
eĉ plurfoje al mi kaj ni,
pervorte, ne per emoĝi',
tio estus ja sensaci'!

Iel ajn vi emocias,
Vi, amikoj, emoĝias 😊,
Miensimboloj svarmas nun
pro pigrec' kaŭ oportun'.

Iam min ja emocias,
se knabino emoĝias,
Tamen dezirus vortojn mi,
do ne sufiĉas emoĝi'!

Vivresumo de WACHA Balázs

WACHA Balázs, ankaŭ konata en Esperanto kiel Blazio VAHA (naskiĝis 1948) estas hungara Esperantisto. Wacha naskiĝis en urbo Győr. Aŭtoro de grava originala romano Adolesko.

Vivo

Balázs Wacha studis filologiojn hungaran, rusan, Esperantan (1968-1973), poste li doktoriĝis en la universitato en 1978. Ĝis 1981 instruadis la rusan, ekde 1981 esploras historion de la hungara lingvo. La romanon Adolesko li finverkis en 1976, por la konkurso R. Schwartz. Ĝi aperis en 1987. Verkis artikolojn pri tempo kaj aspekto en Esperanto, pri vortospecoj, pri lingvopolitiko. Li kandidatiĝis en 1995 antaŭ la Hungara Scienca Akademio. Kun la edzino Judit Schiller li havas tri infanojn denaske Esperanto-parolantajn. En la jaro 2008 li emeritiĝis.

Verkoj

Antaŭ-sosurumo: Fragmentoj el verkata studo pri René de Saussure

Selekto-principoj de terminoj kaj metaterminoj

Pri la Esperanta verbo

Language interaction in dialogues of Esperanto speakers

Lingva interefiko en dialogoj de esperantlingvanoj

Pri la radikkaraktero

Zweisprachigkeit in einer rein ungarischen Familie

Faktoroj de lingvoevoluo tra la historio de lingvoj, planlingvoj, Esperanto

La ag-aspekto en Esperanto

Adolesko (originala romano)

Vzájomné jazykové ovplyvňovanie v dialógoch osôb hovoriacich esperantom

Pri redundo kaj ensociiĝo de planlingvo

Dulingveco en familio unuetna

Tradukoj

Moldova, György: Arrivederci, Budapest! (En: Hungara antologio) ♦

La vundo de l'olivarbo (al la geinfanoj por Palestino)

Sub la ombro de l' olivarbo sankta,
Kie la tero ploras de l' sanga pluvo,
Vivas eterne la infana honto,
Kaj la sonĝo de paco, tiel forŝovita.

Palestino estas nomo, sed ankaŭ vundo,
Sur la mapo de l' mondo, subĉiela krimo.
Malgrandaj manoj, kiuj tenis ludilon,
Nun tenas neniom, krom polvo kaj timo.

Ilij ridetoj, fragilaj kiel vitro,
Frakasis pro bomboj en la brua nokto.
Kiu respondos al la muta demando
De la orfo, rigardanta la stelojn sen patro?

Mondpaco, vi estas vorto tiel facila
Por eldiri sur tero, kie ne falas obuso.
Sed por ili, kiuj spertis la tutan doloron,
Vi estas deklamo de hipokrita puso.

Ni konstruu pontojn, ne nur fortikaĵojn,
Inter la koroj, ne inter la bordoj.
Ĉar ĉiu infano, ĉie sur la Tero,
Meritas nur ludon, ne militajn mordojn.

Venu la tago, kiam ne estos limo,
Nek muro de malamo, nek voĉo de venĝo.
Kiam la palestina infano dormos trankvile,
Kaj vekigôs al mateno de nura violetto.

Ho, Paca Dio, se vi ja ekzistas,
Kisu la vizaĝon de l' lasta senkulpa viktimo.
Kaj forigu el la homa raso
La malbenon de milito, la grizan abismon.

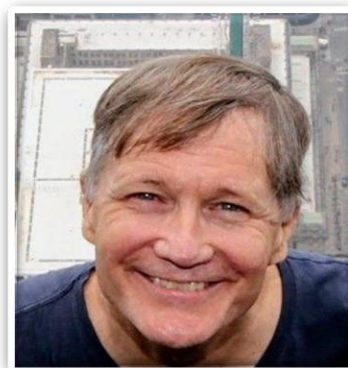

Sirik Slagmu

Portreto de Du Marioj

Karlo Germany

Mario kun sunokulvitroj

Fek! Rigardu min! Rigardu min tre bone! Vidu mian vestaĵon, miajn juvelojn. Mi estas riĉa kaj potenca virino. Mi estas laborinta kaj luktigita dum mia tuta vivo por havi respekton. Ne kverelu kun mi! Vi vidos tion, kio sukcesos al vi, se vi ne donas al mi tiun meritan respekton.

Mi scias, kion vi pensas. Mi nur edziĝis al riĉa viro, kaj nur tiel mi havas mian riĉaĵon kaj potencon. Ne gravas al mi, kion vi pensas, pri kie kaj kiel mi gajnis tiun monon. Mi faris multege por atingi mian nunan pozicion en la vivo.

Kiel knabino mia familio estis tre malriĉa. Mi scias, kiel estas suferi malsaton. Mia patrino ne havis apenaŭ sufiĉe da mono por nutri min kaj miajn fratinojn. Vivi tiel dum mia junaĝo donis al mi grandajn nekontrolatajn ambiciojn. Mi ne volis suferi malsaton plu, kiam mi grandiĝis. Kaj kiam mi spektis la filmon, “Forigita per la Vento”, kiam Scarlett O'Hara prenas la karoton, manĝas ĝin kaj diris, “Mi neniam suferos denove malsaton!” ŝi fariĝis mia heroino.

Ekde vidado de tiu filmo, mi komencas vivi kiel ŝi. Esti riĉega kaj potenca certe solvos ĉiujn miajn problemojn...

Jes, jes, jes! Mi edziĝis june kun narkotrafikanto. Mi estis la plej bela de mia urbeto. Kun tiom da ambicioj, mi rapide malkovris, ke mia sola valora komercaĵo en ĉi tiu vivo estis mia beleco. Kaj mi decidis, ke nur la plej potenca kaj riĉa povis gajni mian amon.

La tago, kiam mi edziniĝis, mi sentis min tiel fiera. Mia koramiko donis al mi la plej belajn juvelojn kaj veston, kiun mi neniam vidis. Kaj la festo poste!!!! Li luis la plej belan kaj plej multekostan festhalon en tiu regiono de Meksiko. Nun mi povis helpi tiom mian panjon kaj miajn fratinojn. Mi sciis, ke mi neniam suferos pro manko de mono denove.

Atentu kaj aŭskultu! Ne estis tiel facile. Mi neniam estis Cindrulino. Mi suferas kriojn, minacojn, perforton kaj malfidelecon de mia edzo. Kun mia ambicia spirito kaj por esti la patrino de liaj gefiloj, malantaŭ la scenoj de la drogtrafika komerco, mi povis gajni potencon en la organizaĵo de mia edzo.

Nun ses monatojn post la morto de mia edzo, mi estas la unua ina estro de drografikanta organizaĵo.

Kiel mi unue diris, NE kverelu kun mi!

Mario sen sunokulvitroj

Ekstere ĝi ege mallumas nek brilas la lunon. Ŝi trovas sin sola en sia dormoĉambro sidante en seĝo. Ŝi ankoraŭ portas sian sunokulvitrojn. Ili estas ŝia protekto, ŝia masko kaj ŝi timas demeti ilin. Rigardante la spegulon ŝi malrapide demetas siajn sunokulvitrojn. La mieno de ŝia vizaĝo montras grandan doloron kiel kelka persono rompas sian brakoston.

Finfine ŝi metas la sunokulvitrojn sur la tablon fronte la spegulon . Ŝi rigardas sin okulen en la spegulo. Ŝi vidas la grandajn ruĝajn vejnojn en siaj okuloj. Subite la ruĝo mikso kun larmoj, kaj baldaŭ la sono de singulto eĥas inter la muroj de la ĉambro.

“Ho mia kor'...!!!”, diras ŝi. “Mi ne povas plori tiel, se mi ne volas perdi ĉion.” Ŝi scias, ke la unua regulo de sia laboro estas ne montri malfortecon. Ŝi bonege lernis tion june. Ĉu ŝi jam perdis sian animon?

Sed ŝi scias, kiam ŝi rigardas siajn okulojn, ke ili malkaŝas ŝian tristecon, la malplanecon de ŝia animo. Mankas la vortoj en ŝia vortprovizo por esprimi tion. Tial lerni ambicie atingi monon, ŝi neniam oportuniĝis lerni la gravecon atingi amon.

Ĉu estas malfrue trovi ŝian animon? ♦

Aprezu

Aprezu

ĉiun morgaŭon,
eĉ se ĝi alvenas,
kun malklara revo en via poŝo,
kaj aĉetlisto anstataŭ preĝo,
ĉar ĝi povas esti pli kvieta ol hieraŭ,
aŭ tute ne veni.

Aprezu

ĉiun, kiu staras sur via vojo,
kaj tiun, kiu preterpasas vin kiel vento,
kaj tiun, kiu restas en vi,
kiel eĥo, kiun oni ne povas silentigi.

Ne ĉiu, kiu venas,
restas longe,
sed ĉiu portas lumon en si,
eĉ se ili rigardas tra vi,
kvazaŭ tra busfenestro.

Aprezu

tiun, kiu ne memoras,
ĉar eble vi estis,
por momento, espero,
kaj ili estis nur pasanto,
kiuj distrite,
perdis sian memoron,
kaj memoro, kiel akvo, ne ĉiam prenas la formon de vaso.

Aprezu

ne pro merito,
ne pro redonita rideto,
sed pro ilia ĉeesto.

Autorka wiersza:

Wioletta Kinal

Tradukis:

Ryszarda Kwiatkowska

Danku
pro rigardo kiu daŭris precize tiel longe,
kiel necesas por vidi homon,
ĉar ĉio okazas unufoje,
renkonto,
silento,
palpebrumo de ekzisto.
Tiam restas la sola demando,
ĉu ĝi sufiĉis?

doceniaj kaŭde jutro
nawet jeŝli przychodzi
z rozmazanym snem w kieszeni
i listą zakupów zamiast modlitwy
bo moŝe być cichsze niŝ wczoraj
albo nie nadejść
doceniaj kaŭdego na ŝwojej drodze
tego kto mija cię jak wiatr
i tego kto zostaje w tobie
jak echo nie do wyciszenia
nie kaŭdy spotykany
przychodzi z zamiarem zostania
ale kaŭdy niesie w sobie światło
nawet jeŝli patrzy przez ciebie
jak przez szybę autobusu
doceniaj tego co nie pamięta
bo moŝe to ty byleś przez chwilę nadzieją
a on jest tylko przechodniem
który w roztargnieniu zapomniał
pamięć to woda
nie zawsze trzyma kształt naczynia
doceniaj
nie za zasługi
nie za uśmiech odwzajemniony
lecz za obecność
doceniaj
za spojrzenie, co trwało
dokładnie tyle
ile trzeba
by zobaczyć człowieka
bo wszystko zdarza się raz:
spotkanie
milczenie
mrugnięcie istnienia
potem zostaje tylko pytanie
czy to wystarczyło

John Huang fotografie

Laŭreato Nova

Ĉielismo

Nova Zaharieva estas bulgara sinjorino maljuna apenaŭ 70-jara, kaj de sia knabineco ŝi havas revon fariĝi poeto, sed la vivo malnutris la revon, kiu estas nerealigebla jaron post jaroj jam ĝis la maljunineco. Malgraŭ tio la vivo daŭras kiel la longa rivero Danubo neniam ĉesas flui al la vasta maro Nigra, kaj ŝi neniam forgesas sian revon, ankoraŭ kiel kutime antaŭ la maten-manĝo kaj noktodormo ŝi legas iom da poemoj el la revuo *Poeta* mendita multjare por sia ŝatokupo aŭ knabineta revu.

Ĉimatene kiel kutime ŝi prenas sian matenmanĝon, kafon kaj revuon *Poeta*, kaj antaŭ ol manĝi ŝi mal-fermis la revuon, foliumante kelkajn paĝojn. Subite ŝin interesas titolo Poemo-konkurso de Esperanto, kaj ŝi tuj legis suban version pri Esperanto Universala lingvo artfarita de L.L.Zamenhof kun la konciza gramatiko kaj mallonga poemo de ĝia kreinto. Ŝajne ĝi simple konsistas el A-O, A-O, O-A, O-A... kaj plej partaj vortoj el la latina lingvo, kiun ŝi iam studis en mezlernejo. Kaj plej mirinde estas ke ĝia strukturo estas libera kaj la vorto estas kunmetebla. Ah, ŝi krias: Esperanto estas poema lingvo! Ĝia regula finaĵo donas al la poeto facilecon je la rimo kaj ritmo! Mi volas provi poemigon en Esperanto, kial ne?

Ŝi plu legas sekvajn frazojn... kontribuan daton ĝis... kaj adreson... Ah, hodiaŭ estas la fina tago, ŝi murmuris, mi devas kapti la finan ŝancon, kial ne? Ŝajnas ke ŝi sentas poetan inspiron, kiu jam longe ne naskiĝis ĉe ŝia cerbo, kvankam ŝi senlace skribis multe da ampoemoj sopirante al vera amo, kiun ŝi neniam renkontas dum la longa vivo. Pro tio ĝis nun ŝi ankoraŭ estas fraŭlino maljuna. Ŝi haste maten-manĝis eĉ forgesis trinki la pretan kafon, kiu jam malvarmiĝis dum ŝia legado kaj pripensado. Kion fari?

Ŝi jam estas tiom maljuna. Ŝi memoras ke antaŭ 60 jaroj kiam ŝi legis poemojn de Ĥristo Botev, bulgara poeto kaj revoluciulo, ŝi sentis sin kortuŝita ankaŭ kun poeta impulso. Ŝi volas lerni de Ĥristo Botev vekti sian popolon, eĉ ŝi revis fariĝi poeto brilanta sur la Balkana ĉielo. Sed post multaj skriboj kaj kontribuoj al literaturaj revuoj kaj konkursoj ŝi neniam ricevis atenton kaj famon, finfine ŝi fariĝas fidela leganto multjara de la revuo *Poeta*. Malgraŭ ĉio la poemo donis al ŝi scion, ĝuon kaj revon eĉ kiel hodiaŭ inspiron por partopreni poeman konkurson. Ŝi parolis al si mem, mi devas provi poemon en Esperanto!

Kion skribi? Amon al mia patrujo kiel Ĥristo Botev skribis? Ŝajnas ke tia temo jam malmodas hodiaŭ, ĉar la naciismo tro ĝenas la pacan mondon. Ĉu la plej sankta amo estus al la patrujo? ŝi ne scias. Ŝi vidas ke lastajn dekjarojn multaj bulgaroj forlasis sian landon kaj migris en Okcidentajn ŝtatojn tute ne kaŭze de iom politika premo kiel Ĥristo Botev suferis migrante eksterlanden, sed tute volonte kiel junaj virinoj sin ĵetas al maljunaj riĉuloj pretende sian rajton por veramo, libereco kaj homofeliĉa vivo. Ŝi ne ŝatas hipokritan amon. Pro tio ŝi neniam havas amon, eĉ ŝi dubas ĉu monde ekzistas la amo, ekz. ŝi tutavive amas la poemarton, sed ĝi neniam amas ŝin.

Ŝi jam estas maljuna sopirante ian amon, kian ŝi ricevas neniam. Ĉu Esperanto povos doni al mi la amon? Ŝi demandas sin. Esperanto? Kio estas Esperanto? Estas peranto aŭ espera anto? Ŝi ĉiam ŝatas vortumi versojn kiel poetoj ŝatas krei kuriozajn versojn. Ŝi ankoraŭ ne konas la lingvon Esperanto. Ŝi ne opinias ke ĝi estas konkurento kontraŭ tiom da potencaj lingvoj en la mondo. Ŝi opinias ke Esperanto estas peranto por literaturo, ĉar la literaturistoj ŝatas vortumi versojn kaj Esperanto kiel artefaritaĵo povos doni al ŝi inspiron vortumi versojn. Ŝi haste finis sian matenmanĝojn forgesante ordigi manĝilojn uzitajn sur la tablo. Ŝi falis en verkan pasion.

Kiam ŝi komencas vortumi Esperanton, ŝi sentas sin fluanta en la poema maro kun la granda homaramo, kaj ŝiaj pasintaj ampoemoj malĝojaj sen kialo senvaloriĝas antaŭ ŝiaj okuloj. La homaro bezonas la senliman pacon tra la mondo, la homaro bezonas grandan amon super la nacieco. Kosciante la amon grandan al la tuta homaro, ŝia poemumo kiel fontano akvopafas sen ĉeso tute ne depende de iom da verka plano, kaj senrompe elskribis sian kontribuadon. Post la finskribo ŝi jam estas tute ŝvita, sed ankoraŭ en ekscitado. Senriproze ŝi retpoŝtis al organizo de Poema konkurso de Esperanto sian kontribuon. Nur post tio ŝi sentis sin tre laca, ankoraŭ ne vole forprenante la manĝilojn for de la tablo. Ŝi eĉ kapmetas sin sur la tablo senkonscie dormiĝanta...

Kiom da horoj dormadi ŝi ne scias, tamen kiam ŝi vekigis, jam noktigas kun steloj. Ŝi ĉirkaŭrigardis sian ĉambron sama, la komputilo ankoraŭ funkcias kun la brilanta ekrano state ke ŝi forgesis fermi ĝin. Kiel kutime ŝi kontrolis sian retpoŝton, kelkaj mesaĝoj saltis antaŭ ŝiaj okuloj, kaj unu el la konkursa organizanto. Senpacience ŝi malfermis la mesaĝon: Estimata sinjorino Nova Zaharieva, Via kontribuo atingis apenaŭ finan momenton de nia konkurso. Kompare kun tiom da kontribuantoj vi estas ekster-ordinara je la vortumo kaj artismo for de tradicia kateniĝo de Esperanta gramatiko. Ni gratulas al vi gajni Unuan laŭreaton de la konkurso, ricevonte la dek mil eŭrojn... Ah, ŝi emocie ekploris kun singulta rido, ...Mi estas ekster-ordinara je la vortumo kaj artismo for de tradicia kateniĝo de Esperanta gramatiko. Dio! Fakte mi ne konas Esperanton! Sed mi gajnis la unuan laŭreaton de la konkurso...

Ŝi ĉesis plori kun singulta rido, kaj revenas en normala konscio. Ŝi volas deklari al la mondo: Esperanto estas vere facila lingvo. Esperanto estas poeta lingvo. Esperanto estas peranto de la amo kaj espero de la homaro! ♦

La Sorto de Aina

Ranja Zafinifotsy

Daŭrigante la enhavon de numero 004

La matenmanĝo finiĝis, mi pretis iri al la renkontiĝo kun Fitia. Panjo iom miris, sed mi klarigis ĉion al ŝi.

Mi marŝis dum horoj. La suno estis tiel varma, ke mi ne povis rapidigi miajn paŝojn. Kiam mi alvenis al la urbo, mi estis elĉerpita.

Mi atendis Fitia ĉe la pordego, kaj la tutan tempon mi nur revadis. Mi rigardis, jen panjoj tenantaj siajn infanojn dum ili piediris sur la trotuaro, jen patroj veturantaj por venigi siajn infanojn al lernejo. Kie estas miaj gepatroj, mi scivolis? Ĉu ili foje pensas pri mi?

Fine, la portalo malfermiĝis, juna knabino ĉirkaŭ 17-jara eliris, akompanata de du viroj, elegante vestitaj per malhelaj okulvitroj ... Mi rapide kaŝis min, sed la fraŭlino vidis min. Ŝi gestis, ke mi proksimiĝu, sed mi ankoraŭ suspektis.

„Saluton fraŭlino“, ŝi diris ridetante.

„Saluton.“

„Vi estas Aina, mi supozas?“

„Jes. Ĉu Fitia estas ĉi tie?“

„Jes, ŝi venos post minuto.“

„Bone, dankon.“

Ĉi tiu knabino estis tiel bela, same kiel Fitia. Eble ili estis fratinoj. Mi ĉiam estis fascinita de la grandeco de ilia domo kaj la brilo de ilia ĝardeno. Mi scivolis, ĉu nia vivo povus iam ŝanĝiĝi. Mi ankoraŭ havis iom da espero, ĉar neniu celas esti malriĉa por ĉiam; mi nur devos pene labori kaj ĉio ŝanĝiĝos.

„He, Aina!“, Fitia vokis min.

„Ho“, mi suspiris, „ĉu vi alvenis?“

„Jes, jam delonge, sed vi estis tiel envolvita en viaj pensoj, ke mi ne volis interrompi vin.“

„Mi bedaŭras, Fitia.“

„Ne gravas!“

„Sed vi parolas mian lingvon?“

„Jes, iomete. Kiel fartas via familio?“

„Estas bone! La mono, kiun vi donis al ni hieraŭ, permesis al ni bone manĝi hodiaŭ matene.“

„Mi ĝojas aŭdi tion. Sed aŭskultu, ni ne povas resti ĉi tie, ni iru al pli trankvila loko.“

„Kiel vi deziras.“

Estis la unua fojo, ke mi renkontis riĉan, belan, elegantan junulinon, kiu estis tiel afabla kaj kompatema al knabino malriĉa kaj malbone vestita kiel mi.

Ŝi bone komprenis la suferojn de aliaj. Kontraŭe, en mia vilaĝo la riĉuloj estas netuŝeblaj. Se vi rigardas ilin, ili fortunas siajn okulojn kaj palpebrumas. Kiam vi alproksimiĝas al ili, ili iras metron for, kvazaŭ vi havas infektan malsanon.

Fitia estis eksterordinara juna virino, ŝi eĉ prenis mian manon, kvazaŭ ni konus unu la alian jam de ĉiam. Ne estis distanco inter ni du; ŝi eĉ laŭte ridis, kiam mi rakontis al ŝi amuzajn aferojn.

Ŝi estis tre lerta, kaj ŝia vizaĝo estis sufiĉe amuza: iomete akra nazo, ruĝa kiel pajaco, adorindaj vangoj, tufoj de blondaj haroj super la okuloj. Ŝiaj desegnitaj vestaĵoj montris ŝian korpon, kaj ŝiaj ŝuoj estis tiel belaj. Homoj rigardis nin atente sur la stratoj; ili verŝajne scivolis kial riĉa knabino kiel Fitia promenas kun malpli ol nenio, kia estis mi. Sed ili ambaŭ ne zorgis. Ni ŝajngis, kvazaŭ ni estus solaj en la mondo. Ni nur feliĉis.

„Ĉu vi ne pensas, ke ĉi tie estas pli bone?“

„Jes, estas mirinde kaj trankvile tie ĉi.“

„Jes.“

„Do pri kio ni parolas nun?“ mi demandis, senpacienca scii, kion Fitia povus fari por helpi min. Ŝi diris nenion, sed senespere serĉis ion en sia sako. Fine ŝi elprenis foton.

„Vi vidas tiun ĉi bildon, jen mia panjo kaj mia fratineto Fifaliana (kio signifas ĝojo). Miaj gepatroj disiĝis, kiam ŝi naskiĝis.“

„Estas malĝoje“, mi respondis.

„Jes, kaj kiam ili ekседziĝis, Fifaliana loĝis kun panjo kaj mi kun paĉjo. Kiam ŝi estis 8-jara, paĉjo venigis ŝin al nia domo, ĉar ŝi tre suferis pro la malriĉeco de mia panjo.“

„Kiel virino, kiu havis riĉan viron kiel edzon, povus esti malriĉa?“ mi demandis al mi mem. Sed mi ne diris tion al Fitia, ĉar ĉiu havas sian historion, kaj ĉiuj aferoj okazas pro iu kialo.

„Ĉar mia fratineto estis malsana kaj tiel maldika, mi devis prizorgi ŝin persone, kvankam ni havis plurajn servistojn. Vi eble demandas vin, kial mi diras al vi ĉion ĉi?“

„Ne, mi tre bone komprenas kial. Kelkfoje ni ne bezonas koni unu la alian por dividi niajn sekretojn, nur fremdulo aperas, kaj ni elpakas nian tutan suferon.“

„Jes, vi pravus. Sciu, la unuan fojon, kiam mi renkontis vin, mi tuj sentis korinklinon al vi, kaj vi jam inspiris min kun konfido.“

„Dankon, Fitia, bonas aŭdi tian aferon de iu kiel vi. Bonvolu daŭrigi.“

„En ordo. Iun tagon paĉjo sendis nin al la domo de nia onklino por iom da tempo. Tio ŝajnis stranga al mi, ĉar li neniam lasis nin iri ien krom al lernejo, kaj jam ĉio. Li ĉiam enfermis nin hejme, kvazaŭ ni estus liaj malliberuloj.“

„Estas kruele, vi tamen estas liaj infanoj. Kiel li povas fari tian aferon?“

„Vi ne scias ĉion, mia kara! Estas io pli malbona ol tio. Sed atendu! Li sendis nin al onklino, ĉar li havis gravan laboron kaj ne povis bone gardi nin.“

„Ŝi estis afabla al vi, mi supozas?“

„Male, ŝi estis la diablo mem. Ŝi insultis nin la tutan tempon, ŝi ne amis nin, ĉar ni estis filinoj de nia patrino ...“

„Ŝi ne ŝatas vian patrinon?“

„Tute ne! Iun vesperon, antaŭ ol dormi, mi kaptis mian fratineton plorantan, mi demandis ŝin kial, kaj ŝi diris al mi: ‘Kial la gepatroj disiĝas? Tuj kiam io misfunkcias, ili ne havas tempon por pardonpeti kaj ripari aferojn, sed ĉiam rapide disiĝas.’“

„Kaj vi respondis kion?“

„Mi diris al ŝi, ke tio estas nur portempa, kaj ke poste ĉio estos bona. Mi diris tion al ŝi nur por konsoli ŝin, sed mi jam sciiis, ke la situacio neniam pliboniĝos.“

„Kaj via fratineto, kie ŝi estas nun?“

„Ŝi mortis, ili murdis ŝin.“

Aŭdante tiun vorton, mi subite kapturniĝis. Ni sidis en la ombro, sed al mi estis varme, mia ŝvito falis kvazaŭ pluvo. Mia koro batetis rapide kaj mia spirado iĝis forta.

Mi estis tiel surprizita kaj mi ankaŭ timis, timis ion, kion mi ankoraŭ ne sciis. Fitia, vidante mian subitan ŝanĝiĝon, proponis al mi botelon da akvo kaj donis al mi kelkajn pilolojn. Mi glutis ilin same rapide, eĉ ne demandante, kion aŭ kial. Kvazaŭ magie, mi sentis min bona kaj trankviligita.

„Kio okazis al vi?“, Fitia demandis ameme.

„Mi pensas, ke estis sunfrapo.“

„Kaj nun, kiel vi fartas?“

„Bone. Pardonu, sed mi interrompis vin en via rakonto. Nun vi povas daŭrigi. Kiel ili murdis vian fratiron, kaj kial?“

„Promesu al mi unue, ke vi ne rakontos al iu ajn, kion mi diros al vi.“

„Fidu min, mi estas silentema kiel tombo.“

„La tempoj pasis tiel rapide, la komenco de la lerneja jaro alproksimiĝis, do ni devis iri hejmen. Ni havis duonpatriron, ŝi kaj mia patro jam havis du infanojn. Ili feris antaŭ mi, kaj Fifaliana iris al la domo de nia onklino. Sed kiam ili alvenis, ili jam revenis de siaj ferioj. Mi ne ŝatis ilin, ĉar ankaŭ ili ne ŝatis min.“

„Kia rakonto!“, mi flustris.

„Kiam ni venis hejmen, mia duonpatrino preparis aĵojn, por ke ni manĝu. Ŝi neniam antaŭe faris tion. Ĉar mi ne malsatis, mi donis mian parton al Fifaliana. Ve, post tiu ĉi manĝo, mia fratineto endormiĝis por ĉiam.“

„Ĉu tio signifas, ke ŝi venis vian fratiron?“

„Jes. Ŝi fakte volis mortigi min kaj ne Fifaliana. Sed mi ne tuŝis la manĝon, kaj do Fifaliana manĝis la venenon. Post la entombigo de mia fratino, mia duonfrato Sarobidy diris al mi, ke lia patrino planis ĉion antaŭ longe, ŝi puŝis mian patron mortigi min, sed ĉar patro rifuzis, ŝi mem faris tion.“

„Kia teruraĵo! Fakte ŝi estas la diablo persone.“

„Tio estas vera. Ĝis nun mi amare pentas, ke mi ne mem prenis ĉi tiun manĝon. Se mi estus preninta ĝin, mia Fifaliana ankoraŭ vivus nun.“

„Ne kulpigu vin mem, Fitia. Vi ne povis scii, kaj ne estis via kulpo.“

„Mi scias, sed mi ne povas. Mi ankoraŭ sentas min kulpa.“

„Sed kial ŝi volis mortigi vin?“

Fitia ne povis respondi mian demandon, ĉar ŝia telefono sonoris, do ŝi akceptis la vokon. Mi iom foriris por ne aŭdi ŝian konversacion, kaj ankaŭ por iom streĉi miajn gambojn. La vetero estis tiel bona en tiu tago, ke mi volis resti en tiu loko. La milda vento estis tiel bela, ke ĝi milde karesis mian vizaĝon kaj flirtigis miajn harojn.

Birdoj kantis super mi, ili estis tiel feliĉaj.

Pasis kelkaj minutoj. Fitia mansvingis al mi, ŝia telefona konversacio finiĝis.

Mi rapide alproksimiĝis kaj sidiĝis sur la saman lokon.

„Pardonu, estis Sarobidy, mia duonfrato, kiu vokis min.“

„Ne, ne gravas.“

„Vi demandis min, kial mia bopatrino volis mortigi min?“

„Jes.“

„Estas simple“, ŝi diris, plorante. „Ŝi volas havi la riĉaĵojn de paĉjo sole por si mem kaj ŝiaj infanoj. Por ŝi, mi estas malhelpo al ŝia feliĉo.“

„Sed, ĉu oni povas tiel ami monon?“

„Jes, mia karulino. Kiam vi amas monon tiom, vi povas fari ĉion ajn.“

„Sed estas via rajto kiel filino de via patro ricevi vian parton de la heredaĵo, se li iam mortos.“

„Eĉ vivanta li ne lasas min tuŝi liajn eŭrojn kaj dolarojn, precipe kiam lia edzino estas hejme, kaj imagu, kion ŝi farus, se paĉjo mortus.“

Mi klarigis, ke esti riĉa ne sufiĉas por esti feliĉa, kaj esti malriĉa ankaŭ ne. Sed kie estas la vera feliĉo, mi diris? Kie estas feliĉo? Ni vivas en tiu ĉi mondo, ni laboras, ni oferas multajn aferojn, nur por havi tiun ĉi damnan feliĉon. Sed ĉio estas vana. Eble feliĉo ne ekzistas, eble ĝi estas nur legendo kreita por trankviligi doloron. Mi komprenas nenion pri la vivo.

Tiam homoj laboras, nur por pluvivi. Do mi faros same, mi laboros por mia familio kaj mi, por pluvivi. Feliĉo, forgesu ĝin. Aŭ ni simple atendu paradizon, jes, paradizon, eble tie ni trovos veran feliĉon.

La okuloj de Fitia larĝiĝis, provante reteni ŝiajn larmojn. Sed mi prenis ŝin tuj, senhezite, ŝi brakumis min tiel forte, ke mi ne povis spiri. Mi ne plendis, male mi estis tiel feliĉa profunde interne, ĉar finfine mi utilis al iu sur tiu ĉi planedo. Ŝi ploris sur miaj ŝultroj. Ĉu ŝi ne flaris mian odoron? Ĉu ŝi ne rimarkis, ke miaj vestaĵoj tiel longe odoras je ŝvito? Aŭ ĉu ŝia funebro estis tiel forta, ke eĉ ŝia nazo povis flari ion ajn? Aŭ ĉu ŝi estis tiel humila, ke ŝi ne zorgis pri tiaj aferoj? Subite grandaj nuboj kovris la ĉielon. Ĉiuj birdoj forflugis, formante belajn bildojn sur la ĉielo, por atingi sian neston. Pluvis tagmeze, estis strange. Eĉ la vetero estis malĝoja. Eĉ la naturo komprenis nian doloron.

„Pardonu“, Fitia suspiris. „Mi certe vundis vin.“

„Sed tute ne!“

„Sciu, hieraŭ vi tre bonŝancis ne renkonti mian patron kaj mian bopatrinon.“

„Kial vi diras tion?“

„Fakte, hejme, ni ne serĉas purigistinon. Estas paĉjo, kiu bezonas homojn por ĉerpi sangon de ili aŭ eĉ forigi organojn.“

Mi miregis. Miaj manoj tremis kaj mia buŝo frostiĝis. Ŝia paĉjo okupiĝis pri komerco de organoj. Sed kia malico! Kun la mortiganta duonpatrino kaj la ŝakristo kiel patro, mi ne plu havis vorton por priskribi tiun ĉi familion.

„Se ili estus ĉeestintaj hieraŭ, mi ne estus en tiu ĉi mondo hodiaŭ“, mi diris al mi.

„Vi devas esti ŝokita, aŭdante ĉion ĉi“, diris Fitia post minuto da silento.

„Ŝokita ne sufiĉas por esprimi mian emocion“, mi respondis seke. „Via familio tiam estas familio de ...“

Mi eksilentis, por ne vundi ŝin.

„Vi pravas, ke mia familio konsistas el murdistoj.“

„Sed kial vi restas kun ili?“

„Mi foriros. Ĝuste hodiaŭ. Mi iras al mia patrino.“

Mi perdis ĉiun esperon pri la laboro. Mi pensis, ke Fitia vere helpos min trovi iujn, sed ĉar ŝi iros al sia patrino, ĉio estas perdita por mi.

„Vi scias, ke mia patrino, post rompo kun paĉjo, fariĝis prostituitino.“

„Kio?“, mi diris surprizite. „Sed, ĉu ŝi ne laboris?“

„Ne, fakte ŝi ankoraŭ estis en mezlernejo, kiam ŝi renkontis paĉjon. Enamiĝinte, ŝi blinde sekvis ĉion, kion paĉjo diris al ŝi, do ŝi forlasis siajn studojn kaj forkuris kun li.“

„Kaj nun?“

„Nun ŝi havas alian laboron. Ŝi kompatas min, vi scias.“

„Jes, mi komprenas.“

Guto da pluvo falis de la ĉielo. Jen ĝi, estis tempo forlasi tiun ĉi lokon. Nigra aŭto kun kirasaj fenestroj ekiris rekte antaŭ ni du. Estis la ŝoforo de Fitia, kiu venis por preni ŝin. Mi iom hezitis sidiĝi sur la malantaŭan seĝon de la aŭto, ĉar ĝi estis tiel pura. Mi timis, ke miaj ĉifonoj malpurigos ĝin.

„Venu“, diris Fitia, trenante min per la brakoj.

„Ne“, mi diras. „Mi iros hejmen piede.“

„Vi venu kun mi, ni iros al la domo de mia patrino, mi donos al vi iom da mono, vi ne perdos la tutan tempon por nenio.“

„Ne gravas. Vi havas pli gravajn zorgojn. Ne zorgu pri mi.“

„Aina, mi insistas. Necesas, ke vi venu. Mia patrino scias, ke mi vizitos ŝin kun vi, ŝi seniluziiĝus, se vi ne venus.“

„Ĉu vi certas, ke estas en ordo, se via aŭto estas malpura pro miaj vestaĵoj kaj ŝuoj?“

„Ne, ne, ni ĉiam povas purigi ĝin, ĉu ne?“ • ♦ (*daŭrigota*)

Unukora Ĉielmaro

Shu Nan

Guto de akvo, guto post guto falas,
Est' sala — jen la larmoj de emocio.
Lago tiel profunda, trasidebla ja restas,
Spegulas ĉielmaron kaj la koron.

Fandiĝas kun vi; en kompren' ni sonas.
Traside brakumas, teksante unu revon.
Kunfandiĝas ni, dum bluaj ondoj vastas;
Traside kunfluas — fariĝas unu koro.

Duonluno glitas trans nubojn multajn;
Lumigas la vojon iam kune venkitan.
Plenluno fora, tamen tiel proksima.
Brakumante — vi sentebles najbara.

Trad.: *John Huang*

天海一心

一滴水，一滴一滴一滴一滴的水
是咸的，那是感动的眼泪
一汪水，再深再深再深也看得清
清澈的，照见海天人心

随你融入大海，相知和鸣
拥抱彼此透明，编织一个梦境
一起融入大海，碧波万顷
拥抱彼此透明，汇聚成一颗心

一弯月，浮过一朵一朵一朵的云
映照着，你我曾经奋斗的路
一轮月，再远再远再远也那么近
拥抱着，天涯若比邻

Finfina sukceso

Miao Hui

Iam en nia najbara vilaĝo vivis maljunulo tiel avida, ke li ĉiam pensis nenion ol kiel sin profitigi de la aliaj. Foje li informiĝis, ke okazis trafika akcidento kaj la ŝoforo pagis grandan sumon al la viktimo kiel kompenson. Tio tuj lumigis lian avidecon kaj li decidis fariĝi viktimo por postlasi grandan riĉaĵon al siaj infanoj. Ekde tiam li ĉiam atendis ĉe la vojo en sia vilaĝo por fali antaŭ la veturiloj. Sed la ŝoforoj de ĉiuj veturiloj estis tro singardemaj kaj li neniam sukcesis trovi pretekston dum pli ol duonjaro. Kaj krome, Li kontraŭvole fariĝis la plej granda famulo por la ŝoforoj en nia regiono. Sed la maljunulo persiste ripetis la aktivadon kaj faladis sur la teron ĉiufoje kiam li trovis bonan oportunecon. Foje, li sukcese falis ĵus antaŭ la antaŭaj radoj de traktoro. Lin regis granda ĝojo en la menso, sed tion rompis kriego: "Kion vi faraĉas, Onklo!" La tondrosimila voĉo estis tiel konata, ke li pretervole levis sian kapon kaj vidis, ke lia nevo fiksas sian koleran rigardon al li sidante en la stirejo. ◆

Anektodo de Mia Patro pri Aŭtobuso

Miao Hui

Ordinaraj ŝoforoj timas la trafikajn policanojn, el kiuj la malicaj ĉiam monpunas kaprice al la zorgemaj kaj obeemaj ŝoforoj. Foje, dum sia veturo sur iu aŭtobuso, mia patro pretervole fariĝis protektanto de la ŝoforo.

Kiam li revenis hejmen vizitinte parencon en Urbo Taiyuan, li veturis per aŭtobuso. Dum la veturado la aŭtobuso estis haltigita de trafika policano, kiu kontrolas funkciojn de la aŭtobuso. Se vere estas eraroj, la ŝoforo devas pagi grandan sumon kiel punon. Kalkulinte la pasaĝerojn, la policano trovis nenian pretekston por monpuni pro la homa sumo. Li do ĉirkaŭrigardis la aŭtobuson. La policano diris rigore al la ŝoforo: "Estas problemo en viaj bremsoj, do vi ricevos monpunon!" "Atendu!", mia patro haltigis la ŝoforon ĵus kiam li pretis elpreni monon, "Funkciigu viajn bremsojn". La ŝoforo agis laŭ la propono de mia patro, kaj oni certis, ke la bremsoj funkcias bone. La policano diris: "Estas problemo en via antaŭa maldekstra lampo." Proponite de mia patro, la ŝoforo lumigis la antaŭan maldekstran lampon, kaj ĝi funkcias bonorde. "Estas problemo en viaj postaj lampoj," asertis la policano. Mia patro proponis al la ŝoforo lumigi la postajn lampojn, kaj tio montris la bonordecon de la postaj lampoj.

La policano fiksrigardis la kampanecan maljunulon dum minutoj, kaj demandis, "Kio vi estas?" "Nenio krom emeritiĝinta riparisto de aŭtoj." Aŭdinte la respondon de mia patro, la kompatinda policano povis fari nenion ol sin turni kaj foriri ĉagrene. Kun la longa elspiro de la ŝoforo, ĉiuj pasaĝeroj eksplodis de ridego.◆

Milda Pluvo

Jeroubbesheth Banyanga

Pluvas trankvile, fajne kaj leĝere,
Sur tegmentoj, tero, kaj riveroj vere,
Vi kantas per gutetoj dolĉan refrenon,
Balancas la korojn, lavas la vojon.

En via griza vualo, la mondo kvietas,
Vi portas la vivon, vian animon vi verŝas,
Kaj kiam vi ĉesas, l'ĉielo lumiĝas,
Aperas ĉielarko — promeso leviĝas

La peno estas la ŝlosilo

Jerubbesheth Banyanga

Per miaj du manoj mi laboras,
Eĉ se la suno bruligas kaj ŝvito fluas.
Tagon post tago, paŝon post paŝo,
Mi konstruas miajn revojn sen laciĝo.

La peno estas semo, kiun mi plantas,
Kaj kun fiero mi rikoltos ĝiajn fruktojn.
Nenio venas sen penado,
Per vera laboro venas sukceso.

Mi ne timas la obstaklojn survoje,
Ĉar mia koro estas forta kaj decidema.
Kun diligenteco kaj sincera preĝo,
Mia estonteco estos pli bona — ne plu nur revo.

Jeroubbesheth Banyanga

La Birdo

En ĉiela vasto li flugas fore,
Fora de muroj, sen kateno nek doloro,
Liajflugiloj kantas liberecon,
Mesaĝon de lumo, de espero, de rezono.

Li glitas tra vento, tra matena brilo
Sen mapo, sen timo, sen ia limsilo
Li tuŝas la tagiĝon silente,
Donante al la ĉielo sian senton plej senteme.

Atesta de militoj, de sezonoj ŝanĝantaj,
Li fuĝas la bruon de homoj kriantaj.
Sed revenas, fidela, kvieta,
Kiam la arbo burĝonas diskreta.

La birdo ne posedas oran tronon
Sed ĝia kanto valoras milion'.

En ĉiu trilo li al ni diras:

“Paco en simpla kaj lumo spiradas.”

Kaj se foje li ripozas en arbo,
Estas por revii pri mondo pli arta,
Kie la hom fine supren rigardas.
Kaj la birdo al libereco lin gardas.

Mia lernejo

Nasandratra Nasah

Mia lernejo estas plena je bildoj.

Plena je floroj kaj bestoj.

Mia lernejo estas plena je vortoj.

Plena je aviadiloj, pejzaĝoj.

Mia klaso estas plena je problemoj.

Bonaj aŭ malbonaj, kion mi vidas.

Plena je poemoj.

Kies dolĉan voĉon oni ŝatas.

Mia lernejo estas plena je literoj.

Plena je afiŝoj.

Kaj plenaj je personoj.

Kaj poste ili forflugas tra la fenestro.

Jeande Dieu Kikako

Mi estas **Jean de Dieu Kikako** el **Demokratia Respubliko Kongo**, mi loĝas precize en **Goma**.

Estis grandega honoro por mi esti unu el la gajnintoj de la **Belartaj Konkursoj**.

Mi interesiĝis pri literaturo ĉar, kiam mi vidas la maljustecon, kiun travivas **kongolandanoj** pro la militoj, mi juĝis bone disvastigi tiun mesaĝon en la tuta mondo per literaturo.

Due, Esperanto estas vasta kampo, en kiu bezoniĝas kontribuo de ĉiuj esperantistoj por antaŭenigi ĝian uzadon; per literaturo mi alportas mian ŝtoneton.

Per literaturo oni klare esprimas tion, kion oni sentas, kial oni sin sentas tiel, kaj la legantoj ofte facile komprenas viajn sentojn.

Mi unue ofte legis la poemojn de **Julio Baghy**, kiu por mi estis kiel modelo en la poezia kampo.

La poemoj verkitaj de li estis tre allogaj kaj ŝatindaj. ◆

Okazaĵo en la noktomezo

Yin Jiaxin

Li estas taksia ŝoforo. En frua somera vespero, li ĝuis freŝan aeron kun la fenestro malfermita, dum li malrapide direktis la aŭton serĉante pasaĝeron. Subite, lia telefono sonoris, kaj la vokanto estis najbaro de lia supra etaĝo. “Ha lo, amiko. Jam estas profunda nokto, vi geedzoj ne tumultu. Se vi volas vin distri, almenaŭ faru trankvilan bruon. Bonvolu diri al via edzino, ke ŝi ne kriu tiel laŭte. Mi povas klare aŭdi ĉion, kaj sentas tre embarase.”

Liaj manoj ekremis sur la stirrado. La varmo forlasis lian vizaĝon. Evidente la edzino kokris lin dum li laboris. Li povis preskaŭ vidi la du fiombrojn interplektiĝantajn sur sia propra litotuko. Li volis tuj hejmeniri, sed bedaŭrinde lia aŭto estis tro malproksime de lia loĝejo. Li sciis, ke kiam li alvenos hejmen, tiu fiparo estos jam fininta la adulton.

Amara gusto plenigis lian buŝon. La vento en la momento sentiĝis malvarma kontraŭ lia vizaĝo.

Post la tagiĝo, la aŭto glitis tra stratoj, portante lin al hejmo kiun li ne plu konsideris hejmo. Vidinte la edzinon li ŝajnis, ke ĉio estas en ordo. En la dormoĉambro li kaŝe instalas mikrokameraon direktitan al la lito. De tiam, dum siaj noktaj deĵoroj, li foje observis la dormoĉambron per la poŝtelefono.

lun noktomezon li parkumis la aŭton ĉe la fervoja stacidomo kaj atendis pasaĝeron. Li kutime ŝaltis la poŝtelefonon por observo. Kun miro li vidis, ke lia edzino kaj viro, tute nudaj, estas amorantaj surlite, dum la senpudora virino ĝemadis gaje kaj plezure. Sango abrupte supreniĝis al lia kapo. Li gapis je la ekrano tiom kolere, ke li eĉ ne perceptis, ke virina pasaĝero malfermis la aŭtopordon kaj eniris. La virino diris surprize kaj honteme: “Sinjoro, ĉu vi pasigas atendan tempon per spekti pornan videon?”

La voĉo de la virino renormaligis lin el la ĉagrenita stato. Kun tristo kaj angoro li diris: “Tio ĉi estis rekta dissendo el la kamerao en mia loĝejo!”

“Ho,” la virino miris konfuzite. Ŝi vole-nevole ĵetis la duan rigardon al lia telefona ekrano kaj ekstuporis.

Li malŝaltis la telefonon kaj startigis la aŭton, demandante la virinon: “Kien vi iras?”

“Al via loĝejo,” respondis la virino decideme.

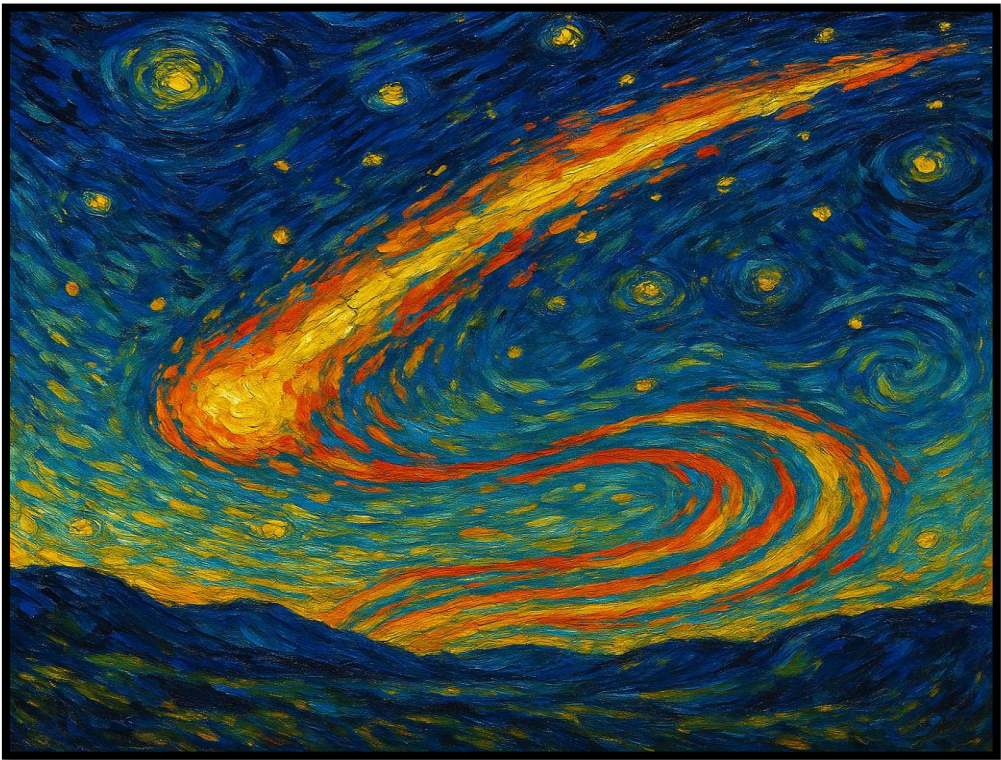
“Al mia loĝejo?” Li aspektis konfuza.

“Jes,” la virino laŭtigis sian voĉon.

“Por kio?” Li estis ankoraŭ perpleksa.

La vizaĝo de la virino ruĝiĝis de indigno, kaj ŝi elpremis vortojn tra siaj dentoj: “Tiu fia viro estas mia edzo!” ◆

Falstelo

Mi vidis
ĉielan falstelon.
Mi adoras falstelon.

Mi scias
ĝi iam sur sia vojo
en la vasta kosma spaco
ĉirkaŭiris, lumis.

Eĉ en tiu
flugo al neniĝo
ĝi sin bruligis,
eldonante sian plej helan lumon.

Per sia plej hela lumo
sur la senlima nokta ĉielo
pentris la plej belan
koloran rubandon, dancantan en aero,

dancantan kun
sia lasta splendo.

Gajo

La Papilioj

Arbsemo

"La Papilioj" (Liang Shanbo kaj Zhu Yingtai) estas tragedia tamen bela kaj populara amrakonto en Ĉinio.

Bela knabino Zhu Yingtai vestis sin kiel knabo por studi en la urbo Hangzhou. Survoje ŝi renkontis knabon Liang Shanbo, ankaŭ li iris tien por studi. Ili do kune vojaĝis.

Dum longtempa kunlernado, ili fariĝis intimaj amikoj. Tamen Liang Shanbo tute ne konsciis, ke Zhu Yingtai estis knabino. Tri jaroj pasis, Zhu Yingtai devis reveni hejmen, ŝi vizitis la edzinon de sia instruisto, malkaŝis al ŝi sian sekreton, kaj petis ŝin transdoni jadan pendaĵon al sia kunlernanto Liang Shanbo .

Je ilia adiaŭo, Zhu Yingtai alude esprimis al Liang Shanbo, sian koron edziniĝi kun li. Tamen, bedaŭrinde Liang Shanbo ne povis kompreni la aludon.

Poste la edzino de ilia instruisto alvokis la lernanton Liang Shanbon kaj transdonis al li la pendaĵon kaj malkovris al li la sekreton de Zhu Yingtai. Nur tiam la junulo tuj komprenis la aludon, kaj ĝojegis.

Li tuj iris al la hejmo de Zhu Yingtai por edziĝi kun ŝi , ĉar ankaŭ li tutkore amis sian kunlernantinon. Atinginte la vilaĝon de Zhu Yingtai, la junulo ricevis la informon, ke Zhu Yingtai jam estis devigite fianĉigita al familio Ma pro la familia interveno. Kaj pro tio , Liang Shanbo sentis sin profunde deprimita kaj dolorplena, kaj fine mortis pro ĉagreno.

Antaŭ nupta ceremonio, survoje al la familio Ma, Zhu Yingtai insistis viziti la tombon de sia kunlernanto Liang Shanbo. Subite ekblovis ventego, fulmoj ekbrilis kaj pluvegis. Kaj tiam ŝi kuris kaj koliziis kontraŭ la tomboŝtono kaj ankaŭ mortis.

Post la pluvo, sunbrilis. El la tombo elflugis paro da belaj papilioj , kiuj dancis kaj libere flugis al la ĉielo. ♦

Fenestro

Verkis:
Lingzis (Tang Danling)

Trad. *Orpaco*

Ĉi fenestron
Mi rigardis tre longe.

Antaŭ longe,
Ŝi estis hele malfermita,
Poste iutagon,
Malrapide fermita.

Homoj diras,
Ke l' okulo estas fenestro de l' koro.

Ĉu tra l' fenestro
Mi ankaŭ povas vidi l' animon en domo?

Mi larĝe malfermas l' okulojn,
Mian bruston kovras,
Kaj mian kapon etendas
Por ekrigardi refoje l' fenestron.

Mi vere vidis unu animon!
Sur ĝi estas plena je multaj visterioj,
Kaj sur kiuj ne floras.

Du animoj interrigardas,
Kaj ne parolas.

Koro-Disŝira Kanto de Ĉuan-rivero

Verkis: *He Weijia*

Tradukis: *Batalanto*

ŜIPKRIO-PRELUDO

Jo... ro... ho... je...
Jo... ro... ho... je...
Hej-zho! Hej-zho!
Kor-tamburo! Kor-tamburo! Ondoj batadas!

VIĈA KANTO (Fera tondro)

1.
Ho, mia amantino! Ho, mia kara!
Penso pri ŝi — kvazaŭ glavo en la brusto.
Ĉuan-rivero — mil li fore,
Luno — nur unu lampo, duonronda,
Kiel ŝia palmo sur mia vango.
Rigardu — rigardu:
Malplena lito, mateno sen kiso,
Vespero sen salo, koro sen dolĉo.
Koro — ŝtono sur la fundo,
Kaj akvo — tempo sen returno.

2.
Ho, mia amantino! Ho, mia kara!
Sojle restas hundobastono —
Ĝi forpelas nokton,
Ĝi forpelas lupokulojn.
Mi ne estas hejme —
Mi estas ĉi tie,
Inter remilo kaj ŝipkrio,
Inter ŝaŭmo kaj sortobato.
Koro — tamburo de soleco:
Bum... bum...
Ĝis ostoj resonas.

3.
Ho, mia amantino! Ho, mia kara!
Sen vi —
Kiel sablo sen ombr',
Lango sen sal'.
Ĉemizo disŝirita — mi mem kudras,

Vento malsata — mi mem flutas al kaldrono.
Sed dekstra man' — ankoraŭ memoras la kurbon de
via talio,
Maldekstra man' — ankoraŭ scias vojon al viaj
lipoj.

4.
Ho, mia amantino! Ho, mia kara!
Nur via nomo —
Eĉ nur en nomo —
Eĉ nur en songo —
Rivero eĉ returnas,
Luno pleniĝas ronda.
Kiam mi revenos — ni ne parolos,
Ni nur rigardos,
Ĝis larmoj nin kreskigos —
Ĝis ni refariĝos:
Duon-animo frato,
Duon-korpo fratino.

VIRINA KANTO (Arĝenta pluvo)

1.
Ho, mia amanto! Ho, mia kara!
Amora fabo — longa,
Longa kiel senfina nokto.
Ĝi jam grimpis al mia okcident-fenestro,
Ĝi jam lavis la lunon hela.
Hundo bojas — mi kuras,
Malfermas fenestron —
Duona luno, duona lito,
Duona koro en brusto.

2.
Ho, mia amanto! Ho, mia kara!
Tiu forirotago — luno estis plena.
Nun ĝi malsaniĝas —
Malsana kiel mia talio
Premata de vakaj tagoj.
Fabo grimpas,
Fabo skribas vian nomon —
Per verdaj literoj
Sur griza ŝtonmuro.

3.

Ho, mia amanto! Ho, mia kara!
 Ne malĝoju! —
 Luno falas,
 Steloj pli brile brilas.
 Rosoj sur paŭlovnio —
 Ĉiel-larmojn mi kolektas,
 Sur kusenon de sopiro mi verŝas,
 En sonĝon de renkonto mi verŝas,
 Sur buŝon — ĉiam memorantan mi verŝas.

ŜIRA KO-KANTO (Koro disŝirata)

Viro: Jo — ro — ho! Koro disŝiriĝas en ondojn!
 Virino: Ha — jo — ho! Larmoj riveriĝas!
 Kune: Ĉuan-rivero atestu —
 Fajro de sopiro
 En brusto brulas —
 Brulas ĝis ondoj flamiĝas!
 Viro: Mia amantino — via nomo sur mia langoj!
 Virino: Mia amanto — mia animo flue serĉas
 vin!
 Kune: Amo sufera — tranĉilo de apartigo,
 Sed per ĵuro ni ligiĝis al flugiloj —
 Ili fendas montan muron,
 Ili revenas —
 ĉi nokte,
 morgaŭ vespere,
 ĉiu nokto dum la tero ankoraŭ portas la lunon.

PONTO DE REKONIĜO

Virino: Luno velkas,
 Ĉielo tuj plantas novan sunon.
 Viro: Ŝipo alhavenas,
 Remiloj fariĝas rozoj.
 Virino: Kiam niaj ombroj denove kuniĝas unu
 homon,
 Tempo per kareso
 Glatigas la sulkojn.
 Viro: Kiam niaj lipoj denove renkontiĝas,
 La nokto tuta gravediĝas —
 Fabo eklosos,
 Luno refariĝos plena,
 Sala larmo
 Dolĉigos la teron.

FINO

Viro: Mia amantino...
 Virino: Mia amanto...
 Kune: Jo... ro... ho... je...
 Hej — zho! Hej — zho!
 Korŝlosilo — eterne!
 Riverlarmo — flamo!
 Kaj kanto —
 Kiel akvo,
 Kiel amo,
 Kiel unua kiso —
 Ĉiam fluanta.

Luno al la Zenito

Verkis: *Li Ŝangĉao*

Trad.: *Batalanto*

Antaŭ noktomez', orlampoĵ forvelkas
mi staras, kie flamo ne tuŝas;
ĉe la mezo de la ĉielo
mi levas la rigardon —
la sankta nokto fluas,
kiel glacio, kiel laktofluo.

Luno, trankvilo jam transiris monton;
la fora mallumo retiriĝas,
la lumo — vero, orakolo —
frapas mian vizaĝon,
plenumas kaŝitajn tegmentojn;
sub la kornico kantas himno —
ĉu iu tie trovas eĉ unu ombron de doloro?

La vasta lunlum' ne kaŝas semon de muziko;
tial mi kantas sen sono —
sur plumaro da steloj
mia kanto ĵetadas ĉien:
ĝi estas la omaĝo de subulo al la sankta rego,
la okulo de amanto, kiu serĉas sian stelon.

Belulinoj alfluas,
mi staras sur la bordo;
malmola mia brusto,
la rivereto ĝin kisadas —
jes, mia kanto estas la plej trankvila spiro de la homaro;
el la vundo de aŭtuno fluas ne sango — lakto.

Luno, vi sur la homa tuŝpunkto
viŝas ĉiujn barilojn de tragedio;
nun mi, kune kun la dormantaj fratoj,
aŭskultas vian benon ekster la polvo;
via etera rivero
forlavas la vundojn,
forigas la maskojn.

Sur la tegmentoj, muzika polvo flirtas;
nokta rivero, la norda vento —
la septembra krizantemo parfumas.
Mi vidas la saĝulon:
manoj plenaj de rido, okuloj plenaj de patrina varmo;
li donas grenon al la plugisto,
libron al la scivola kapo,
sagujon al la ido de lupo, al la nesta aglo;
la pafilo de la ĉasisto frostiĝas,
la ringo de la fiancino tintas en la vento,
la blanka vualo haltas ĝuste sur la mezo de la feliĉo.

Luno, luno, sincereco kovras la teron;
foraj ĉevaloj revenis al la senpolva vojo;
sur pli fora monto
la birdoj jam forlasis la morton;
nur la laca kantisto,
palpebroj duonfermitaj,
sia nobla vizaĝo tremigas mian koron —
kiel vino trairas la soifan korpon,
kiel pluvo fekundas la unuan homidon.

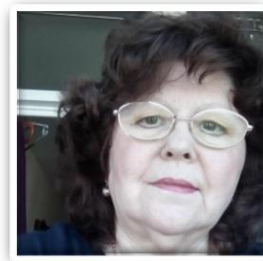
Ho — tio devas esti la volo de la Plejalta:
lasu la plej mildan lumon frenezi sur la tero;
mian sekan haŭton trairas, denove kaj denove,
la antikva amkanto ridetas en la koro de la floro;

luno, ebria, jam malfortigas la konturojn de la montoj;
mia infana kanto reviblas —
la ligna klaviceno ankoraŭ dolĉe tremas.

Lunaflugilo frapas mian frunton —
subite mi scias:
lumo sola estas la supra idealo;
vera homo ne havas malĝojon,
kiel printempa floro ne havas neĝon.

Al la hungaroj

Verkis de *Milán Füst* (1888-1967). Ĉi tiuj du versioj de la poemo estis tradukitaj en la Esperanton de *Éva Tófalvy* per Al.

Ho, bone atentu, ĉar la jarcentoj konfidis al vi la lingvon de via patrino,
Kaj tion vi devas defendi. Aŭskultu min. Nevidea flamo
Kreis ĉi tiun grandan mondon, kaj en ĝi ĝi brulas. Ĉar ankaŭ vi havas flamon:
Sankta estas tiu lingvo! Kaj vi ne havas pli grandan trezoron!
Mirinda lingvo estas la hungara. Ekscitiĝo kaptas min, kiam mi pensas pri ĝi.
Do ne lasu ĝin malaperi, reenprofundiĝi en la nebulo el kiu ĝi devenis,
Tiu nobla, bela formo... Malbonaj tempoj preterkuris super vi,
La vintra zorgo vin disigis, detruon alportis, vin tretis,
Vian kredon skuis, vian menson konfuzis, per inundo da vortoj kovris vian mondon,
Per la ŝlimo de la ondoj superverŝis viajn ĝardenojn, sovaĝaj akvomonstroj manĝis
viajn florojn – poste la sovaĝa kreskado
Ĉion superkovris – tia estis la frukto sur la ebenaĵoj, ho homoj!
Ke ĉio fariĝis cindro, kio devus kreski alte...
Sed estu pacienca – mi parolas al vi – prenu la cedron
De Libano, tiun trimiljaran virgulon – mi referencas al ŝi, ĉar de tie mi iam migris tien
ĉi.
Rigardu ŝin – kun sia pacienca krono ŝi klinas sin en la vento, ne ĝemas,
Sed saĝe silentas kaj atendas, ĝis en la kvara granda jarmilo
Ŝi povos malfermi sian frukton antaŭ la granda mondo. Kaj eble tio estas via destino ĉi
tie.
Vi, kiu per lumo forigas mallumon, faligas morton kaj levas vivon,
En via malhelo iam rigardos ŝin. Aŭdu mian voĉon!
Mi devenas de profetoj.

Al la Hungaroj

Ho, gardu vin! – ĉar tra jarcentoj
La lingvon de patrino oni konfidis al vi,

Kaj tion vi devas gardi sankte.
Aŭskultu min: nevidebla flamo
Kreis la mondon, kaj en ĝi ĝi brulas.
Ankaŭ en vi fajro loĝas –
Sankta estas la lingvo! Ne pluajn trezorojn vi posedas.
Mirinda estas la hungara! –
Eĉ pensi pri ĝi eksaltigas min.
Ne lasu ĝin droni, reen fali
En la nebulo, el kiu ĝi naskiĝis –
Tiu formo nobla, bela, klara!
Malbonaj tempoj vin preterflugis,
Vintra zorgo vin disigis,
Humiligis vin, vin tretis,
Vian kredon skuetis, vian penson konfuzis.
Per ondo da vortoj ili kovris la mondon,
Per ŝlima torento viajn ĝardenojn dronis,
Monstroj de akvo manĝis viajn florojn –
Kaj sovaĝa kreskado ĉion sufokis.
Tia estis la rikolto, homoj, sur la ebenaĵoj:
Ĉio fariĝis cindro,
Kio devus kreski rekte al la ĉielo...
Sed – estu pacienca! – mi diras al vi:
Prenu la cedron de Libano,
Tiu tri-miljara virgulino staras tie.
Mi mem el tie migris iam.
Rigardu ŝin – ŝi klinas sin en la vento,
Ne ĝemas, sed saĝe silentas,
Kaj atendas ĝis, en la kvara jarmilo,
Ŝi montros sian frukton al la mondo.
Kaj eble – jen via sorto.
Vi, kiu per lumo forpelas mallumon,
Morton faligas, vivon levas –
Iam, el via malhelo,
Vi rigardos ŝin.
Aŭdu mian voĉon –
Ĉar el profetoj mi devenas.

Momenteto

Luo Shuigen

Daŭrigante la enhavon de numero 005

En 1959, pro naturaj katastrofoj kaj homfaritaj eraroj, la kampara rikolto draste malkreskis. Sen grenfontoj, la kolektivaj manĝejoj ĉesis funkcii, kaj la lando eniris trijarperiodon de ekstremaj malfacilaĵoj. Ĉiu familio ricevis kuponojn laŭ la nombro de familianoj. Ĉio - de bazaj nutraĵoj ĝis ĉiutagaj varoj kiel greno, ŝtofoj, karbo, oleo, alumetoj, sojproduktoj, viando, dolĉaĵoj ktp - estis aĉetebla nur per limigitaj kuponoj.

En nia familio estis ok infanoj kaj du plenkreskuloj - dek buŝoj entute - kaj ni subite troviĝis en stato de malsato kaj malvarmo. Ĉar la infanoj kreskis, la rizkaĉo kiun ni manĝis fariĝis ĉiam pli akva, kun aldono de legomfolioj kaj foje eĉ de brano. Por ŝpari brulaĵon, mia patro faris energieffektan forneton el forĵetita gudro-sitelo, kiu ŝparis 50% da karbo. Mia patrino, kiu antaŭ kelkaj jaroj estis honorita kiel 'Glorpatrino' kun granda ruĝa floro, nun portis grandegan ŝarĝon. Vidante siajn infanojn maldikajn, flavvizaĝajn kaj konstante malsatajn, ŝi ofte kaŝploris. Ni vendis ĉion vendeblan, kaj fine, sen alia elekto, ni prenis altprocentan prunton por aĉeti grenon en la nigra merkato, kie la prezoj estis pli ol 20-oblo de tiuj en ŝtataj vendejoj - la monata salajro de mia patro povis aĉeti nur 15-20 kg da nigramerkata greno.

La pruntedonanto, kiun ĉiuj nomis Onklo Yan, loĝis en la strateto Guang'an malantaŭ nia domo. Kvindekjaraĝa, malalta kun iom ĝiba dorso, li havis malhelajn okulojn, flavajn dentojn kaj purpurnigran vizaĝon kiel delonge fumita viando, simila al aŭstralia koalo. Lia edzino mortis frue, kaj li mem neniam laboris, vivtenante sin per pruntedonado. Lia monata procento estis 10%, kaj ni devis regule pagi la interesojn. Antaŭ ol pasis jaro, la monataj interesoj jam superis la monatan salajron de mia patro. Kiam mia patrino troviĝis en senelirejo kaj ne plu povis repagi, ŝi fine ekploreĝis. Iel tio aŭdiĝis en la policejo. La loĝantaro-policisto, kamarado Yao, kiu bone konis nian situacion kaj havis fortan justecosenton, vizitis Onklon Yan kaj severe informis lin, ke en la nova socio altprocenta pruntedonado estas krimo punebla per malliberigo. Timiginte, Onklo Yan tuj konfesis sian eraron kaj faris profundan memkritikon. Policisto Yao ordonis, ke la restanta ĉefsumo estu repagita dum tri jaroj sen intereso, kaj Onklo Yan obeeme konsentis. En tiu kritika momento, kamarado Yao savis nian familion - ĝis hodiaŭ ni dankas lin.

Dum someraj kaj aŭtunaj lerneaj ferioj, mia dua pli aĝa fratino A-Feng ofte kunprenis min al kamparo por elterigi "brasik-radikojn". Post rikolto de blanka brasiko, la kamparanoj forlasis la enterigitajn radikojn. Ni uzis ferajn fosilojn por elĉerpi tiujn radikojn, portis ilin hejmen, purigis, kuiris kaj manĝis - vere bongustaj! Dum duona tago ni povis kolekti plenan korbon.

Blank-brasikaj radikoj havas malvarman naturon kaj estas riĉaj je nutraĵoj kiel karbonhidratoj, vitaminoj, kalcio, kalio ktp. Ili posedas efikojn forigi varmon kaj ĝenon, fortigi la lienon, elimini humidecon kaj antaŭenigi digeston.

Tiam mia patro, por gajni iom pli da krompaga mono, kutime eĉ ne ripozis dum festotagoj. Mia patrino laboris la plej penige. Por la infanoj, ŝi kolektis 30 juanojn kiel kapitalon kaj komencis malgrandan komercon. Tage ŝi prizorgis hejmajn taskojn, kaj nokte antaŭ la 12-a horo rapidis al la Fiŝvenda Ponto, ĉar post noktomezo ne plu funkciis tramoj. Tiutempe ĉe Fiŝvenda Ponto ekzistis akva bazaro, kie kamparanoj el najbaraj vilaĝoj sekrete vendis siajn agrikulturajn produktojn per boatoj - tio estis konsiderata kontraŭleĝa spekulado laŭ tiamaj politikoj.

Mia patrino ĉiam aĉetis terpomojn, maizon kaj similajn produktojn. Kvankam tiuj nun estas kromnutraĵoj, dum la trijara natura katastrofo ili estis ĉefaj nutraĵoj. Ŝi devis rapidi hejmen ĉirkaŭ la 4-a matene, lavi kaj kuiri ilin. Tiutempe la kontraŭa La Urba Dio-Templo estis ŝanĝita al te-trinkejo, kaj kutime ĉirkaŭ la 5-a matene klientoj komencis veni aĉeti matenmanĝon. Ĉio estis vendita ĝis la 6-a aŭ 7-a horo. Tuj kiam ŝi reatingis la investon, mia patrino ĉesis vendi kaj donis la reston al ni. Mi komprenis, ke ŝi laboris tiel malfrue kaj frue nur por ke ni ne tro malsatu kaj havu ion por manĝi.

Verŝajne pro troa laceco, kelkfoje mia patrino petis min akompani ŝin por helpi porti ĉirkaŭ 15 kilogramojn. Tiam mi estis juna kaj malgranda - kvankam 15 kg ne estis tro peza, longa distanco faris ĝin malfacila. Ofte mi ne povis daŭrigi meze de la vojo, kaj mia patrino devis mem reporti la ŝarĝon. Poste ŝi ĉesis preni min kun si.

Por helpi la familion, mia plej aĝa fratino Amin forlasis la mezlernejon en Hangĝoŭo kaj fariĝis provizora instruistino en proksima urbo Linping. Mia dua fratino Afeng, ankoraŭ ne 14-jara kaj ne fininta bazlernejon, spite al sia maldikeco estis sufiĉe alta kaj hazarde sukcesis eniri la novan Hangĝoŭan Rullagan Fabrikon kiel laboristino. Ambaŭ fratinoj loĝis ĉe siaj laborejoj, revenante hejmen unufoje semajne, ofte kun saketoj da karotoj. Tiel la familio gajnis du pliajn enspezojn kaj malpli du buŝoj por nutri. Krome, kiam la ŝtata ekonomia politiko fine adaptiĝis kaj la tuta lando streĉis siajn zonojn, ni kiel plejmultaj familioj sukcese travivis la malfacilaĵojn de la trijara natura katastrofo kaj iom post iom eliris el la vivaj malfacilaĵoj. Tamen pro tiuj jaroj pro la troa laborado kaj penado, miaj gepatroj akiris nekuraceblajn malsanojn, kaj ilia fizika stato multe malboniĝis kompare kun antaŭe.

Kvankam antaŭe ofte oni diris "por la plej aĝa filo novaĵoj, por la dua filo malnovaĵoj, kaj por la tria filo flikaĵoj", aŭ "tri jarojn nova, tri jarojn malnova, kaj post flikado ankoraŭ tri jaroj", en mia familio ni ĉiuj estis egalaj - ĉio estis flikita por pluraj jaroj. Mia patrino estis tre lerta pri kudrado, kaj ŝiaj flikaĵoj ofte ricevis laŭdojn de najbaraj maljunulinoj. Tiutempe ne estis hontinde porti flikitajn vestojn, ĉefa afero estis ke ĝi varmigas.

Iun jaron antaŭ la Novjara Festo, kiam estis tre malvarme, mia dua pli aĝa fratino Afeng revenis hejmen por ferioj kaj vidis ke mi, ŝia granda frato, portas nur flikitajn jakojn. Ŝiaj okuloj montris iom da kortuŝo kaj senhelpeco, sed ŝi nenion diris. Silente ŝi turnis sin kaj eliris el la domo, transiris la novan ponton kaj iris al la granda magazeno en Dongjie-strato (poste nomita Jianguo Norda Strato), kie ŝi aĉetis kottonan jakon por mi. Ĝi estis malhelblua el kaki-tolo kun velura kolumo, laŭ la tiamamoda. Porti tiun novan jakon estis la plej feliĉa Novjara Festo por mi.

Mia plej juna fratino Aying naskiĝis en 1960, dum la malfacilaj tempoj. Tiutempe la registaro provizis al ĉiu naskintino 500 gramojn da bruna sukero, 1 kilogramon da meduzokapoj kaj 1,5 kilogramojn da sekaj nudeloj (tublaj nudeloj) per kuponoj, kiujn oni devis mem pagi. La tasko kuiri nudelojn por mia patrino falis sur min. Kutime naskintinoj manĝas tri intermanĝojn tage (matene, posttagmeze kaj vespere), sed pro manko de manĝaĵoj, precipe nutraĵoj taŭgaj por naskintinoj, mia patrino povis manĝi nur dufoje tage - ĉirkaŭ la 3-a aŭ 4-a posttagmeze kaj denove ĉirkaŭ la 8-a aŭ 9-a vespere. El 500 gramoj da nudeloj ŝi preparis dek fojojn, ĉiufoje uzante ĉirkaŭ 50 gramojn da sekaj

nudeloj. Unue mi boligis akvon, aldonis la nudelojn kaj senĉese miksis per bastonetoj por eviti ke ili algluiĝu al la fundo. Kiam la nudeloj ekbolis, mi aldonis iom da malvarma akvo por preventi superboladon. Post tri tiaj aldonaĵoj kaj ĉirkaŭ kvin minutoj, la nudeloj estis pretaj. Mia patrino manĝis ilin kun granda plezuro, sed ĉiam lasis unu lastan buŝplenon, dirante ke ŝi ne povas manĝi pli kaj donis ĝin al mi. Pro manko de nutraĵoj kaj nutraĵoj, mia patrino ne havis sufiĉe da lakto, kaj mia fratino Aying ofte ploris pro malsato ĝis ŝi lacigis kaj endormiĝis, sed post vekiĝo ŝi daŭrigis plori.

Mia plej juna frato Afu, tiam nur kelkjaraĝa, subite havis altan febron unu nokton. Mia patro portis lin urĝe al la plej proksima Ren'ai Hospitalo (poste nomita Ruĝgardista Hospitalo). Kiel la plej aĝa filo, mi sekvis mian patron. Tiutempe ĉirkaŭ la Ruĝgardista Hospitalo estis kampoj kaj laĝetoj, en la antaŭurboj, kun malrekta vojeto kaj preskaŭ neniuj stratlumoj - tre malsama ol hodiaŭ. En la hospitalo la diagnozo estis pjelonefrito. Laŭ la hospitalaj reguloj, oni devis unue pagi antaŭ ol ricevi traktadon. Sed mia patro ne havis monon, kaj en la hejmo ankaŭ ne estis mono. Rigardante sian senkonscian filon, mia patro, tiel forta viro, ekploris pro amo kaj senhelpeco. Fine li donis al la hospitalo sian kreditan noton. Tiutempe laboristoj povis uzi siajn laborejajn kreditnotojn en specialaj hospitaloj sen pago - ĉiuj kostoj estis kalkulitaj al la laboreja konto, kio vere montris la avantaĝojn de la socialisma sistemo. Kvankam la vivo de mia frato Afu estis savita, mia patro estis kritikata en sia laborejo, ricevis punon kaj monpunon.

Post la incendio en la Xiaĉeng Tria Elementa Lernejo, plena riparado postulis almenaŭ kelkajn monatojn, sed la lernejo malfermiĝis laŭ la horaro, kun plejparto de la klasoj provizore lokitaj en eksterlernejaj konstruaĵoj. Estis kvar unuajaraj klasoj: A, B, C kaj D, kun ĉirkaŭ kvardek lernantoj en ĉiu. Mia klaso D estis en iama manĝejo en la proksima loĝkvartalo. Niaj klasĉefinstruistoj por la unua kaj dua jaroj estis s-ro Rao Bingqi, kiu loĝis en alta enireja pordego en la Suocxiang-merkato, proksime al la lernejo. Mi vizitis lin kelkfoje - en la pordego loĝis sep aŭ ok familioj, ĉiu kun nur unu ĉambro, kunigita kuirejo kaj sen necesejoj. Somere estis tre

varme kaj sufoke - tiutempe ne estis klimatiziloj aŭ fridujoj, oni dependis nur de ventumiloj. Vintre estis tre malvarme kun trablovoj, kaj dum fortaj pluvoj la tegmento likis. Instruisto Rao havis kelkmonatan infanon, kiun li ofte metis en pupegon, puŝante ĝin per sia piedo dum li korektis niajn taskojn. Tiam la salajro de instruistoj en bazlernejo ne estis alta, kaj ili ne povis permesi al si hejman servanton. Ekde la tria grado ĝis la fino de la lernado, nia klasestrino nomiĝis Qu Weijun. S-ino Qu loĝis en la loĝejo por familianoj de aerarmeaj soldatoj en Zhejiang, kaj ĉiutage veturis al laboro per malnova, kaduka biciklo, kio estis tre peniga. Pro la longa distanco kaj la fakto, ke ĝi situis en la antaŭurbo, neniu el ni iam vizitis ŝian hejmon. Oni diris, ke S-ino Qu devenis el klerula familio, estis altstatura, bela kaj gracia. En mia memoro, ŝi ĉiam ŝatis porti purpuran robon.

Mi estis la unua knabo en la familio. Miaj gepatroj timis, ke mi ne vekos granda, do laŭ tradicio ili kunplektis al mi malgrandan harplektaĵon por simbole "reteni mian vivon". La najbaroj - kaj plenkreskuloj kaj infanoj - ne alnomis min laŭ mia vera nomo, sed kutime nomis min per mia kromnomo "Harplektaĵeto". Ili diris tion nature, kaj mi respondis same nature. En mia infanaĝo mi kutimis al tio kaj ne sentis ion strangan. Sed kiam mi komencis lernejon, subite mi rimarkis, ke mi malsimilas al aliaj knaboj - mia hararanĝo similis al tiu de knabinoj. Krome, miaj kunlernantoj ankaŭ nomis min "Harplektaĵeto", kaj mi miris kiel ili eĉ sciis pri mia kromnomo. En mi ekestis honto. Post lernejo mi kolere postulis, ke mia patrino tondetu mian harplektaĵon. Komence ŝi ne konsentis, dirante ke ni atendu kelkajn jarojn ĉar mi estas ankoraŭ tro juna. Mi tute ne akceptis ŝian argumenton kaj en impulso prenis tondilon por mem forigi la harplektaĵon. Fine mia patrino cedis kaj petis la barbiston Wenlong Bo forigi mian harplektaĵon kaj tondi mian hararon en "flankan okcidentan stilon". Tuj mi sentis kvazaŭ pezo falis de miaj ŝultroj kaj mi fariĝis vera knabo.

De la unua ĝis la kvara lernojaroj mi restis ludema kiel antaŭe. En klaso mi ofte babiladis, faris malatentajn movojn, ne koncentriĝis, desegnis limlinion kun mia vicina knabino, kaj foje eĉ preterlasis lernejon por vagi surstrate. Dum la instruisto prelegis, mi legis diversajn eksterlernejajn librojn kiel "La Generalo de Yang", "La Dia Nomaro", "Kanto de Juneco", "Kiel Hardiĝis Ŝtalo" ktp. Mi ofte fasciniĝis pri la belaj kaj bonkoraj feinoj kaj vulpofantoj en "Strangaj Rakontoj", kredante ke ili estas veraj. Mi havis ĉiujn malvirtojn de maldiligenta lernanto. Mia ĉina nivelo estis relative malalta - ĉiujn literaturajn verkojn mi legis dum la bazlerneja periodo. Poste en mezlernejo kaj poste mi neniam serioze legis literaturajn klasikaĵojn, sed nur sciencajn librojn. Mi adoris famajn sciencistojn kiel la "Tri Qian-oj kaj unu Hua". Pro familiaj financaj malfacilaĵoj ni ofte prokrastis lernokotizon, kaj ĉiufoje mia patrino devis prunti monon de amikoj por fine pagi. Tamen mi neniam komprenis kial la instruistoj toleris min - ĉe hejma vizito ili ĉiam diris al mia patrino pli da bonaĵoj ol malbonaĵoj pri mi. La plej ĝojaj estis la ekskursoj ĉiusemestraj. Mi memoras unu ekskurson al Ses-Parka Areo - mia patrino preparis por mi du batatojn kaj sukerkanon, kiujn mi manĝis antaŭ tagmezo. La instruisto Qu ankaŭ havis batatojn, kaj vidante ke mi jam nenion havis por manĝi, ŝi donis al mi siajn batatojn. Verŝajne mi estis vere malsata, ĉar mi tute ne hezitis akcepti kaj manĝi ilin, eĉ ne danke dirinte.

Dum la primlernejaj jaroj, la postlernaj horoj finiĝis relative frue. Laŭ aranĝo de la instruisto, grupo de sep aŭ ok lernantoj formis memstaran studgrupon, ĉefe por kompletigi hejmtaskojn. Nia grupo studis ĉe la hejmo de Wang Pingyu. Lia domo estis sufiĉe granda, kun vitra lumtruo sur la tegmento, kiu donis bonan lumon. Lia patro estis tre afabla, kio faris profundan impreson al mi. La plej juna frato de Wang Pingyu tiam frekventis mezlernejon kaj ofte proponis al ni matematikajn enigmojn, kio aldonis multe da intereso kaj amuzo. Ekzemple, planti dek arbojn en kvin vicoj, kun po kvar arboj en ĉiu vico, ktp.

Tiutempe mi partoprenis eksterlernejajn interesgrupojn en la Tria Primlernejo de Xiacheng – la

ŝipmodelan grupon kaj la radian grupon. La grupestro estis instruisto Chen, kiu instruis naturan sciencon. Dum unu radia konkurso, la kristala ricevilo, kiun mi konstruis, havis magnetan antenon kaj montris sufiĉe altan sentemon, gajnante la duan lokon. La ĉefa diferenco kun la unua-loka ricevilo estis ĝia aspekto: mia skatolo estis krude farita el lignaj tabuloj, dum tiu de la unua-loka partoprenanto estis delikate farita de lia patro, kiu estis lignaĵisto. Ankaŭ okazis konkurso pri ŝipmodeloj. Mia velŝipa modelo estis tro malpeza – kontraste al la radia skatolo – belaspekta sed nepraktika: ĝi renversiĝis tuj kiam blovis vento. Tiutempe mi ne sciis la diraĵon "Por stabile navigi, ŝipo bezonas balaston". Vere, la vivo estas same. Mi memoras, ke Wang Lin gajnis la unuan lokon en la ŝipmodela konkurso; lia velŝipa modelo sentiĝis peza en la mano.

Wang Pingyu kaj mi tre bone akordiĝis kaj ofte kune revenis hejmen post lernejo. Por pasigi pli da tempo kune, li volontire faris iomete pli longan vojon, akompanante min ĝis la Nova Ponto, kie ni disiĝis: li turniĝis dekstren, dum mi rekte transiris la ponton. Sur la hejmenvojo, ni ofte diskutis diversajn temojn, esprimante niajn opiniojn kun kelkaj debatoj, sed neniam tro viglaj. Tiutempe mi jam sciis pri la unua, dua kaj tria kosmaj rapidecoj, plena de junaj revoj kaj fantazioj pri la kosmo. Iun tagon, dum la hejmeniro, ni iel ekparolis pri la luno. Mi demandis Wang Pingyu – kaj ankaŭ min mem – kiel aspektas la malantaŭo de la luno? Kiel bone estus, se homoj povus viziti ĝin. Mia voĉo ĉiam estis laŭta, kaj mi parolis senatente al ĉirkaŭantoj, altirante strangajn rigardojn de pasantoj. Pro mia laŭta voĉo, instruistino Ye, kiu instruis muzikon, malplej ŝatis min. Dum kantado, mi ne kantis el la koro, sed kriis per ĉiuj fortoj, kaj ankaŭ malĝustis la tonojn. Ĉiu muzika ekzameno ricevis "3" el "5" (ekvivalento al 60/100), apenaŭ sufiĉe, la lasta en la klaso – eble en la tuta lernejo.

Dum unu lerneja kajtkonkuro, Wang Pingyu ne povis fari katon, do mi donacis al li mian zorgeme faritan kajton, kiu gajnis la duan lokon kaj laŭdire ricevis premion.

En la klaso estis du fratinoj, Da Hui kaj Xiao Hui, kiuj aspektis kiel ĝemeloj sed havis pli ol jaron da aĝodiferenco. Ambaŭ estis delikataj, sed iliaj karakteroj tre malsamis: Xiao Hui estis varma kaj vivema, dum Da Hui estis trankvila kaj ĝentila, vera modelo de junulino, amata de ĉiuj. En la klaso estis knabo kromnomita "Ŝerculo", kiu ofte senkaŭze ĉikanis knabinojn – sed neniam Da Hui aŭ Xiao Hui, montrante la respekton, kiun la knaboj havis por la fratinoj. Ilia familia nomo estis Yin. Iliaj tri onkloj estis veteranoj en la Hangzhou-a silkindustrio, veraj patriaj entreprenistoj kaj progresemluloj. Sed kiel kapitalistoj, ili suferis dum la "Kultura Revolucio", travivante terurajn suferojn, kiuj ankaŭ tuŝis iliajn infanojn. Tamen, dum tiu dekjara tragedio, ĉiu familio suferis, kaj ĉiu vivis en konstanta timo. La "Kultura Revolucio" kaŭzis mortojn de multaj maljunaj kadroj kaj returnebligis la ekonomion je tridek jaroj, lasante popolanojn en mizero.

Laŭ familia generacia ordo, Da Hui kaj Xiao Hui apartenis al la "Zhu"-generacio. Ilia kuzino Baozhu estis mia kamarado en la Heilongjiang-a produktada kaj gardarmeado unuo. Ŝi estis tre bela, kaj eĉ en la norda landlimo, ŝi konservis sian naturan dignon kaj elegantecon. Ne estis troigo diri, ke la familio Yin havis multajn belulinojn, sed bedaŭrinde, sorto ofte envias talentulojn – ŝi mortis tro frue. Ilia plej aĝa frato poste fariĝis mia faka estro en la laborejo.

De la unua ĝis la kvara lernjaro en la elementa lernejo, miaj lernrezultoj estis meznivelaj. Ekde la kvina lernjaro, subite, eble pro tio ke mi konsciis la gravecon de lernado aŭ komprenis ke sen bona lernado, kiel infano el malriĉa familio, mi ne havus bonan estontecon, mia lernado ekfloris. Mi vere adoptis la moton "diligente lernu, ĉiutage progresu" kiel mian ĉiutagan devizon.

Miaj gepatroj, precipe mia patrino, ĉiam instruis al mi vivajn lecionojn. Kvankam ŝi neniam iris al lernejo, ŝi havis saĝan komprenon pri vivo. Tamen pri konkreta lernado, ŝi neniam kontrolis min, lasante min mem aranĝi, ĉar estis multaj gefratoj kaj ŝi ne povis prizorgi ĉiujn. Mi ankaŭ ŝanĝis miajn malbonajn kutimojn, komencis atenti dum lecionoj, kaj zorge notis ĉiun lecionon. Antaŭ ekzamenoj, kunlernantoj ofte prunteprenis miajn notojn por referenco.

Mi ĉefe aplikis du metodojn en lernado:

Ripetado - "Ripetante malnovon, oni lernas novon"

Antaŭpreparado - Mi antaŭlegis lecionojn por la sekvantaj tagoj, markante nekomprenitajn partojn por speciala atento dum lecionoj, kaj demandis instruiston rekte se mi ankoraŭ ne komprenis.

Mi planis mian lernadon kaj aranĝis eksterlernejan studtempon, klopodante ne noktumi sed frue leviĝi. Mi memorigis formulojn, difinojn kaj konceptojn matene - "La jaro havas sian bonon en la mateno", kaj efektive matenaj memorigoj estis pli efikaj kaj malpli forgeseblaj.

Diligento ĉiam donas rezultojn. Miaj lernrezultoj laŭgrade pliboniĝis kaj eniris rapidan vojon. Antaŭ la mezlerneja ekzameno, la lernejo postulis ke ĉiu kandidato listigu preferatajn lernejojn. Laŭ reguloj oni povis listigi dek lernejojn, sed mi nur elektis miajn kvar preferatajn laŭ ordo: Hangzhou Unua Mezlernejo, Hangzhou Dua Mezlernejo, Hangzhou Kvara Mezlernejo, kaj Hangzhou Dekaj Mezlernejo. Kiam la rezultoj anonciĝis, mi ricevis akceptleteron de Hangzhou Unua Mezlernejo. Mi sentis trankvilon, kvazaŭ atendite, sed miaj gepatroj estis tre ĝojaj. Mia onklo, kiu tiam estis en la lasta jaro de Hangzhou Dua Mezlernejo kun elstaraj lernrezultoj (inter la plej bonaj en sia klaso), speciale venis al nia domo por gratuli min. Lia universitata aspiranto estis Ĉinghua Universitato.

Eniri Hangzhou Unuan Mezlernejon estis rekono kaj rekompenco por mia elementlerneja lernado, kaj ankaŭ mia unua grava ekzameno en vivo. Post ricevo de la akceptletero, mi ĉiutage sopiris al la komenco de la nova lernjaro.

Hangzhou Unua Mezlernejo situas antaŭ la iama Imperiestra Ekzamenadejo, nune ĉe Fengqi Road 238 en Gongshu Distrikto. En la malfrua Qing-dinastio, ĝi servis kiel ekzamenadejo por imperiestraj ekzamenoj. La ekzamenaj budoj estis konstruitaj el tri ĉirkaŭ du metrojn altaj kaj unu metron larĝaj grejsoŝtonoj aranĝitaj en U-formo subĉiele, kie ekzamenatoj solvis paperojn en unuopaj budoj por preventi trompadon. Kiam mi eniris la lernejon en 1965, malgranda parto de tiaj ekzamenaj budoj ankoraŭ restis en la "Lerneja Fermo" en la malantaŭa parto de la lernejo.

La antaŭuloj de Hangzhou Unua Mezlernejo estis la "Yangzheng Privata Lernejo" fondita en 1899 kaj la "Zhejiang Oficiala Du-nivela Pedagogia Lernejo" establita en 1906. En 1923, la du lernejoj unuiĝis kiel "Zhejiang Provinca Unua Mezlernejo". En 1928, ĝi renomiĝis al "Zhejiang Provinca Unua Mezlernejo". En 1929, estis establita la "Zhejiang Provinca Supera Mezlernejo". En 1933, ĝi renomiĝis al "Zhejiang Provinca Hangzhou Supera Mezlernejo". En 1951, la Hangzhou Urba Mezlernejo kunfandiĝis kaj la nomo ŝanĝiĝis al "Zhejiang Hangzhou Unua Mezlernejo". En 1988, ĝi rericervis la nomon "Zhejiang Hangzhou Supera Mezlernejo". Famaj alumnoj inkluzivas Li Linsi, Xu Zhimo, Yu Dafu kaj Jin Yong. ♦ (*daŭrigota*)

Vojaĝnotoj en Jiangnan

Viktoria

La trajno malrapide enveturis en la stacion de Tonglu.

Fine alveninte, mi sentis kaj ĝojon kaj maltrankvilon — ĝojon, ĉar mi fine atingis la celokon, kaj maltrankvilon, ĉar en tiu nekonata loko, kiu povus veni renkonti min?

Elirinte el la kajo, mi puŝis la pakaĵon kaj descendis per la rulŝtuparo. Malproksime, mi ekvidis altan homon ekstere de la stacio, kiu fikse rigardis al mi. En tiu momento, mia maltrankvila koro trankviliĝis, kaj poste ekscitiĝis freneze. Mi mansvingis al li, ĉar mi sciis, ke li estas ja la persono, kiu venis renkonti min — s-ro Bao Lin, la prezidanto de la Esperanto-Asocio de Tonglu!

S-ro Bao surhavis verdan T-ĉemizon — la koloro de Esperanto, simbolante esperon, pacon kaj amikecon. Altkreska kaj eleganta, kun varma kaj sincera rideto, li prenis miajn pakaĵojn kaj zorge akompanis min al sia aŭto...

La varmega gastamo de s-ro Bao kaj la lokaj esperantistoj en Tonglu ĉirkaŭis nin kiel printempa akvo. La hotelo estis bela kaj komforta, kaj la manĝoj surprize abundaj. Ĉiu plado similis al pentraĵo pri la pejzaĝoj sude de la rivero — perfekta kiel aspekta kaj aroma, ankaŭ profunda en gusto. La rafiniteco de la tonglua kuirarto sin montris en ĉiu telerplado, kaj nia apetito leviĝis kune kun ĝi.

En Tonglu, mi renkontis multajn malnovajn amikojn, kun kiuj mi longe interkonatiĝis rete sed neniam vidis vizaĝ-kontraŭ-vizaĝe. Inter ili, s-ro Arbsemo estas respektinda pliaĝulo, kiun mi ĉiam alte estimis. Aŭdinte, ke li ankaŭ alvenis, ni tuj serĉis lin. Kiam li ekvidis nin, surprizo ekbrilis en liaj okuloj kaj li firme premis niajn manojn. Ĉiuj sin ĵetis al li por saluti, kvazaŭ renkontante karan familianon post longa apartiĝo — la intersanĝitaj vortoj estis plenaj je sopiro kaj ĝojo!

En la kunvenejo ni renkontis ankaŭ Longarko-n kaj lian edzinon. Ili estis tiel afablaj, kiel gefratoj en hejmo, ke ni sentis varman koron. Ĉiuj konkuris por fari komunan foton, kaj en la klako de la fotilo kaŝiĝis nedirebla ĝojo de la renkonto.

Dum la posta vojaĝo nepre menciindas nia samideano s-ro Ĝou Wejmin. Li estas sperta esperantisto kun vasta scio pri historio kaj kulturo. Per sia larĝa, bela kaj komforta aŭto li transportis nin el Tonglu al Ĝjaŝjingo kaj pluen al Suĝoŭo. Evitante la penon de oftaj transŝanĝoj, ni povis gaje babiladi kaj ĝui la pejzaĝojn sude de la rivero dum la tuta vojaĝo. S-ro Ĝou zorge planis la itineron, permesante al ni samtempe vojaĝi kaj viziti. Eĉ ĉe ĉiu vidinda loko li kiel gvidisto klarigis ĝian historian fonon, saturante niajn okulojn kaj orelojn! La akvoregionaj pejzaĝoj, kiuj glitis preter la fenestroj de la aŭto, harmoniis kun la senĉesa gajeco kaj ridado en la veturilo, kaj mi laŭte ekĝemis: kiom feliĉe estas havi tian bonan amikon en la vivo!

Dum la vizito al Ĝjaŝjingo, ni akompaniĝis de la gastiganto Verdeca. Li estas elstara esperantisto, de meza staturto, kompetenta, bona kaj sincera. Lia flua Esperanto sonis kiel denaska lingvo. Li gvidis nin tra stratoj kaj stratetoj, permesante al ni gustumi aŭtentajn manĝetojn kaj ĝui la lumajn noktajn vidaĵojn. Ni ankaŭ vizitis la Ruĝan Boaton sur la Suda Lago, revivigante la ruĝan klasikaĵon. La delikateco kaj trankvileco de ĉi tiu urbo, kiel inko gutanta en klaran akvon, malrapide disvastigis sin, fariĝante klara kaj bela spuro en la memoro.

Alveninte en Suĝoŭon, ni trovis Lernanto-n jam longe atendantanta. Li pretigis por ni fruktojn — la akvomelono tranĉita montris ruĝan kaj sukplenan karnon, dolĉa kaj refreŝiga en la buŝo, kvazaŭ forlavante la lacecon de la longa vojaĝo. La sekvan mateniĝon, li aĉetis lakton por ĉiuj kiel matenmanĝo kaj poste veturigis nin al la Esperanto-Asocio de Suĝoŭo. Ni renkontiĝis kun la prezidantino Song kaj kelkaj membroj, kaj tuj sentiĝis kiel malnovaj amikoj.

La interparolado estis agrabla kaj viva — ni interŝanĝis pri Esperanto, pri la situacioj de diversaj lokaj Esperanto-asocioj, kaj faris komunan foton memore. Steleta eĉ intence alportis fruktojn kaj malgrandajn frandaĵojn — poste ni eksciis, ke ŝia frunto vundiĝis pro akcidenta kolizio kun vitro kaj sangis, tamen ŝi venis renkonti nin. Tia koreco profunde kortuŝis nin. Post la kunveno, ŝi invitis nin al la proksima manĝejo por laboristoj, kie abundaj kaj bongustaj manĝaĵoj montris la varman gastamecon de la hejmoj sude de la rivero.

Post la tagmanĝo, Lernanto veturigis nin al la Tigromonto. La fama poeto Su Dongpo iam diris: "Veninte al Suĝoŭo sen viziti la Tigromonton, estas bedaŭrinda afero." Ni trairis inter pavilonoj kaj turoj, kvazaŭ enirante longan sonĝon de la malnova suda regiono. Forlasinte la Tigromonton, li denove kondukis nin en la urbon por promeno... Kaj por la vespermanĝo, li aranĝis festenon, dum kiu la ĝojaj interparoladoj similis al familia kunsido ĉe fajro.

Se mi demandas, kion lasis al mi la vojaĝo tra Tonglu, Ĝjaŝjingo kaj Suĝoŭo? Tio estas koro plena de belaĵoj kaj plena, abunda feliĉo. Kaj ĉio ĉi estas danke al Esperanto — sen ĝi, ĉi tiu vojaĝo neniam okazus, kaj ĉiuj ĉiuj amindaj homoj neniam renkontiĝus.

Dum la tuta vojaĝo, mi senĉese konsciis — estas Esperanto, kiu milde enkondukis ĉi tiujn homojn kaj okazaĵojn en mian vivon. Kie ajn ni vojaĝis, amikeco ĉiam akompanis nin kiel ombro. Nur Esperanto povas kunigi niajn korojn tiel proksime kaj varme, kiel veraj gefratoj, sen distingo inter "mia" kaj "via", sendistanca kaj senlima.

La vojaĝo tra Jiangnan fine devis finiĝi, sed la fadenoj de amikeco, teksitaj per Esperanto, similas al la pluveto de Jiangnan — dolĉe, varme penetras la koron, kaj por ĉiam restos humida, neniam sekiĝante. ◆

Verkis: *Zhou Zhiqi*

Du Dekkvinoj en Mia Vivo — Esperanto, Arto kaj Sporta Spirito inter Du 15-aj Festoj

Tradukis: *John Huang*

Mi nomiĝas Zhou Zhiqi, kun la esperantista nomo Drakido. Ekde mia infaneco mi amis belarton kaj dezajnon. Post kiam mi eklernis Esperanton, tiu amo trovis novan direkton: mi komencis desegni esperantajn unuan-tagajn kovertojn kaj aliajn memoraĵojn, provante per la internacia lingvo doni formon al miaj sentoj kaj estetiko.

En 2025 la 15-a Ĉina Kongreso de Esperanto, okazinta en la Ŝanhŝia Financa kaj Ekonomia Universitato inter la 31-a de oktobro kaj la 2-a de novembro, jam varme finiĝis. La kongresa temo — “Origina celo, estonteco, interŝanĝo, kunlaboro — kontribui la forton de Esperanto al la ĉinstila modernigo kaj al la komunumo de la homara destino” — profunde resonis en ĉiuj ĉeestantoj. Por mi, la kongreso fariĝis tri tagoj plenaj je interkompreno, krea inspiro kaj amikeco.

Por fiksi la belajn momentojn de la kongreso, mi persone desegnis kvar specojn de esperantaj insignoj kaj ses specojn de temaj glumarkoj. En ili mi kunfandis esperantajn elementojn kun pejzaĝaj akcentoj tipaj por Tajŭano, esperante ke la malgrandaj aĵoj fariĝu ne nur memoraĵoj, sed ankaŭ simboloj de varmo kaj kunligo inter samideanoj. Kiam mi vidis ilin sur la jaketoj, dorsosakoj kaj notlibroj de ĉeestantoj, mi sentis profundan ĝojon kaj dankemecon.

Dum mi laboris pri tiuj dezajnoj, alia granda festo komenciĝis preskaŭ samtempe: la 15-a Tutlanda Sportkunveno, kiu okazas de la 9-a ĝis la 21-a de novembro 2025. Nur tiam mi rimarkis la mirindan koincidon: ambaŭ estas la dekkvina. Tiu duobla dekkvino igis min pensi pri la komuna spirito inter la du festoj — la idealo de kunvenigo, komuneco, kunlaboro kaj la kuraĝo transpaŝi limojn. Tio inspiriĝis en mi deziron lasi Esperanton fariĝi subtila ponto inter sporta energio kaj kultura interkompreno.

Kvankam mia dezajna lerteco havas limojn, mi decidis ekdialogi kun AI por realigi la ideon. La unuaj skizoj, kiujn AI kreis laŭ la vortoj “Tutlanda Sportkunveno, Esperanto, unueco, transpaŝo”, estis tro malvarmaj, do mi paŝon post paŝo profundigis la kunlaboron kvazaŭ kun nevidebla artpartnero. Iom post iom AI kaptis mian intencon: kunfandi Sporton kaj Unuon en unu harmonian simbolon; uzi rondajn, mildajn formojn por simboli interkomprenon sen baroj; kaj krei varman senton, kvazaŭ la literoj tuŝiĝus per fingropintoj. Kiam aperis la fina versio kun elegantaj kavaj linioj kaj subtilaj ombroj, mi komprenis, ke nia laboro ne estis simpla algoritmo, sed kunfandiĝo de homa pasio kaj teknologio. La insignoj tiel fariĝis fruktoj de moderna kunverkado, kie arto renkontas kodon kaj lingvo renkontas sportan spiriton.

Nun, kiam la kongreso jam finiĝis kaj la sportkunveno daŭre sonas per siaj festaj paŝoj, mi ankoraŭ sentas fortan resonon: sporto ne konas limojn, lingvo ne konas barojn, kaj kreado ne konas finon. La vojo de arto, teknologio kaj Esperanto plu etendiĝas antaŭ mi, kaj mi humile esperas kontribui plu al nia komuna kultura mondo, kune kun ĉiuj samideanoj.

Mi elkore invitas vin ĝui la seriojn de miaj esperantaj insignoj — spuroj de vojo plena je pasio, interkompreno, teknologia kunlaboro kaj la neniam estingiĝanta amo al Esperanto. ♦

Rakonto de Georgo

- La basbala tago

John Huang

Komikso pri Pipi

Rakont-adaptado kaj AI-pentraĵ-kreado fare de *John Huang*, inspiritaj de la taglibroj de *Pipi*.

Pipi: Kiu ŝtelis miajn ledajn ŝuojn?

Mi noktis en la atendejo de fervoja stacio. Mi decidis iri al la Templo Shaolin.

Mi estis terure dormema, kaj demetis miajn ledajn ŝuojn sub la benkon.

Kiam mi vekigis, miaj ŝuoj estis for! Sub la benko restis paro da porvirinaj plastaj pantofloj.

Mi, nudpiede kaj embarasite, rapidis al butikoj por aĉeti tolajn ŝuojn.

Sur la benko de la atendejo sidis du maljunaj viroj: unu dika kaj unu maldika. Subite la dormanta dikulo sentis, ke iu leĝere gratis lianmaldekstran femuron...

Kion vi intencas fari?

Mia femuro jukas min!

Ĝi estas mia femuro komprene?

Pardonu min! Pardonu min!

Taglibro de Pipi

9a, oktobro, 2025

Mia unuafoja bananomanĝado

Pipi

Mi naskiĝis en lontana montvilaĝo en Liaoning-provinco*. Mia regiono ne produktas bananon. En mia infaneco mi iam vidis bildojn pri banano, sed mi neniam vidis realan bananon, por ne paroli pri tio, ke mi frandis ĝin.

En la somero de la jaro, kiam mi estis 17-jara, mi pervagonare vojaĝis al Wuhan** por viziti s-ron Peng Zhengming. Li kaj lia ĉarma edzino donis al mi varman akcepton. Mi gastis ĉe ili plurajn tagojn. Antaŭ mia forveturo, s-ro Peng Zhengming aĉetis al mi aron da verdaj bananoj kaj akompanis min ĝis la fervoja stacio. Mi emociiĝis ĝis larmoj. Dum mia atendado de la enstaciigo de la vagonaro, mi ankoraŭ ne povis digi miajn larmojn. Ni interŝanĝis kelkajn vortojn. Baldaŭ alvenis la trajno. Ni disiĝis kun manpremo. Portante la aron da verdaj bananoj en la mano, mi malsekokule envagoniĝis. La trajno ekmoviĝis. Tra la fenestro mi vidis, ke s-ro Peng Zhengming ankoraŭ staras sur la kajo kaj mansvingas al mi ...

Sidante sur la kanapo, mi ĝoje okulkarezis tiun aron da belaj verdaj bananoj. La unuan fojon en la vivo mi havis veran bananon. Mi lekis al mi la lipojn kaj glutis salivon. Kun granda senpacienco, mi volis sperti, kiel ĝi gustumis. Mi deŝiris unu de la aro, senŝeligis ĝin kaj manĝis. Ŝa! Ĝi estis kaj dura kaj acerba. Kia umo! Kolere mi elvagone forĵetis la aron. Plenda sento kontraŭ s-ro Peng Zhengming ekbrulis en mia brusto. Kia Peng Zhengming! Li lulis min per aĉa bananaro!

*Liaoning-provinco situas en la nordorienta parto de Ĉinio.

**Wuhan estas la ĉefurbo de Hubei-provinco.

Post tri diurna vojaĝo mi atingis hejmon. Mi ordigis mian vojaĝsakon. Je mia mirego en ĝi kuŝis unu banano. Sendube ĝi estis senatente postlasita de mi. Ĝi jam flaviĝis, moliĝis kaj odoris balzame. Mi forŝiris ĝian ŝelon kaj prenis mordaĵon. Ŭa, ĝi estis ĉiele dolĉa! Ĝin maĉante, mi rememoris la bananojn de mi forĵetitajn. Kia domaĝo! Mi, monstra malsaĝulo!

Pasis multaj jaroj. Ĉiun fojon, kiam mi vidas bananon, mi rememoras s-ron Peng Zhengming kaj la aron da belaj verdaj bananoj. Mi ĉiam sentas grandan rimorson en mia koro.

15a, aŭgusto, 2025

Mia panjo ŝtelis maizojn

La maizoj jam maturiĝis. Je la ekvido de maizoj, mi rememoras mian panjon. Kiam ni kvin fratoj kaj nia pli aĝa fratino estis etaj, mia panjo estis ĉiam tre

strikta kontraŭ ni. Ŝi ofte nin avertis, ke ni havu purajn manojn kaj ne ŝtelu. Ŝi ne permesis al ni ŝteli, sed ŝi tamen ŝtelis unu fojon. Iun someran nokton, ekstere pluvegis, en la hejmo malestis unu grajno da manĝaĵo. Ni ekploris de malsato. Mia paĉjo tiutage kuŝis malsana sur la briklito*. Mia panjo senvide gapis eksteren al la pluvego kelkan tempon. Ŝi murmuris al si per plorema tamen firma voĉo: "Ekstere pluvegas, interne pluvetas. Kion fari? Kion fari?" Ŝi flustravoĉe diris al mia paĉjo: "Mi iru provi!" Tion dirinte, ŝi kuregis kun sako eksteren en la pluvegon kaj poste malaperis en la mallumon. Ekstere tondris kaj fulmis. Pasis longa tempo antaŭ ol mia panjo revenis kun plena sako da maizoj surdorse. Ŝi tramalsekiĝis de la pluvo, kiel kokino trenita el la akvo. Ŝi havis koton kaj sangajn vundojn sur la vizaĝo. Tiun nokton ni havis tre belajn maizojn. Kuŝante sur la briklito, mia paĉjo mallaŭte demandis al mia panjo: "De kie vi akiris la maizojn?" "En ..." Mia panjo ĉesis tuj post la komenco. Ŝi tuis kvazaŭ por averti mian paĉjon, kaj poste diris per apenaŭa voĉo: "Ĉit! La infanoj estas apude." "Kiel via vizaĝo sangis?" "Ne gravas! Mi palpis en tenebro. Mia piedo glitis kaj mi falis teren kaj kontuziĝis. Alian fojon ni ne devus fari similaĵon. Morgaŭ vi iru al via pli aĝa fratino por prunti iom da greno de ŝi, ni aŭtune redonos al ŝi." Kaj ŝi bedaŭreme ellasis longedaŭran suspiron ... Tiunokte, kun ĝenataj konsciencoj ni malfruhore endormiĝis, songante ke ĉio elfariĝos kiel eble plej bone.

Jam pasis 15 jaroj, de kiam mia panjo forlasis ĉi tiun mondon. Ĉiun fojon, kiam ni kvin fratoj kaj nia pli aĝa fratino menciis tiun aferon, niaj okuloj tuj pleniĝis de larmoj.

*briklito: En norda Ĉinio, precipe en la vilaĝoj, oni kutimas uzi brikliton, sub kiu oni bruligas lignon por hejti ĝin kaj la ĉambron dum vintro.

25a, oktobro, 2025

Bela foto

Ĉi tiun foton mi kolektis en iu QQ-grupo en 2003. Ĝi plaĉegas al mi. Mi taksas ĝin bela foto. Ĉiufoje, kiam mi vidas ĝin, mia sango bolas. Ĝi prezentas lecionon de Esperanto. En ĝi la instruistino, juna, bela kaj vigla, grandverve flirtigis siajn manojn kaj faris gestojn. Aspektis, kvazaŭ ŝi faras demandon al la lernantoj kaj tiuj tujtuj geste respondis al ŝi. Ĝojo ŝaŭmis en la tuta klasoĉambro. Mi tre ĝuas tian atmosferon. Mi povas bildigi al mi tiun varman scenon. Mi admiras la instruistinon! Ŝi estas modela instruisto plena je bolanta pasio! Mi adresas mian dankon al la fotinto pro tio, ke li kaptis la belan emocian momenton.

10a, julio, 2022

Mi ŝatas postmanĝan promenon

Hodiaŭ vespere, post la manĝo, mi laŭmarŝis la meandran ŝtone kahelitan padon al la lageto kilometre dista de mia hejmo.

Post kelka tempo, mi trovis min sur la streta salike borderita bordo, sur kiu estis neniu alia krom du homoj, unu, fraŭleto, la alia, fraŭlineto,

kiuj, sin plantante sub arbo, sin brakumis kun kisoj. Kiam mi pasis pretere, la du ankoraŭ forte kungluiĝis kaj freneze kunbekiĝis.

Mi paŝetis sur la bordo, kun la okuloj al la kvieta lageto, sur kiu petolis ondetoj.

En la mezo de la lageto, inter la smeraldaj folioj staris en pompa disvolviĝo la lotusfloroj, kiuj, tien-reen svingiĝante en la brizo, vidate de lontane, ŝajnis bukedoj da belaj virinoj en danco. Libeloj jen giris super la lotusfloroj jen tangis la akvosurfacon jen sin ripozigis sur la burĝonoj.

Apenaŭ farinte kelkajn paŝojn, mi estis tre varme bonvenigita de armeo da moskitoj, kiuj, gaje kantante kaj dancante, tenere ĉirkaŭprenis min kaj karesis kaj kisis kaj lekis kaj mordis kaj suĉis. Mi sentis teruran jukon tutkorpe, tial mi senĉese erpis, erpis, jen tie, jen ĉi tie. En la fino mi estis devigata ĝisi la lageton pro timo, ke la gastamaj moskitoj min voros.

Vundoplena, mi direktis min hejmen.

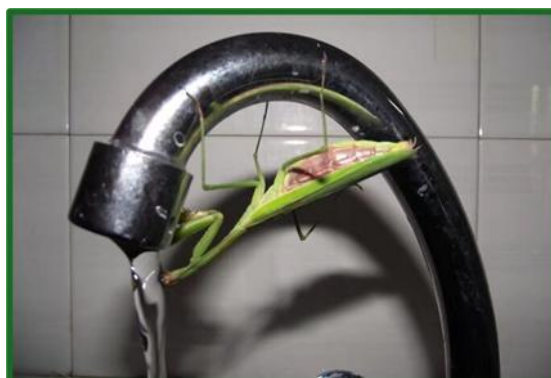
Sur la vojo hejmen ondadis en mia menso la demandoj: ĉu la paro sur la bordo ne timas, ke la moskitoj manĝos ilin per kisoj? Kio okazos al ili poste? Kion ili faros? Ĉu la sceno atendos min morgaŭ vespere? ...

28a, oktobro, 2006

Manto soifis

Unu posttagmezon antaŭ dek sep jaroj, kiam mi lavis al mi la manojn en la tualetejo, subite manto enflugis kaj ripozigis sin sur la kranon. Ĝi havis korpulentan ventron. Laŭaspekte, ĝi devus esti graveda mantino.

Kion ĝi celis? Oh, ĝi celis akvon. Supozeble ĝi sentis grandan soifon. Senprokraste mi prenis fotilon kaj kaptis kelkajn fotojn.

2a, decembro, 2022

Kanto en la noktomezo

En la supra etaĝo nestas nove-geedziĝinta paro.

La novedzo, solide konstruita, kun kolosa kapo, larĝa facio, tufaj brovoj kaj egaj okuloj, kaj la novedzino, mezstatura, du kapojn malpli alta ol la novedzo, linda, kun ovala vizaĝo, longa rufa hararo kaj vespa talio. Aspektas kvazaŭ ambaŭ havas 25 aŭ 26 jarojn.

Al ili plaĉegas ludi amludon de nuboj kaj pluvo en profunda nokto.

Ĉiun nokton, ĉirkaŭ la noktomezo, apenaŭ mi falis en dormon aŭ troviĝis en somnolo, ondo post ondo da knaroj tra la plafono likiĝis en mian ĉambron, samtempe kun tio, filtriĝis ondo kaj ondo da ĝemoj Aj — Aj — Aj — Aj, kiuj, ŝrikaj, dolĉaj, ĉarmigitaj, ritmitaj kaj fascinaj, elŝiris min el la dormo.

Mi surdorse kuŝis en la lito, kun vaste fenditaj buŝo kaj okuloj al la plafono, sen ioma dormo. La ĝemoj tiel strangolis min, ke mia koro forte tamburis kaj ŝvito pluvis tra mia korpo. Bolis pasio en mia koro kaj inundis min svarmo da pensoj. Streĉante la orelon, mi kaj aŭskultis kaj imagis al mi tiun bildon. Mi estis ravita kaj dronis en senlimaj revoj ...

Ĉiun fojon, la knaroj kaj la ĝemoj persistis proksimume dek minutojn. Post tio, eksonis murmuroj de paŝoj kaj akvofluo, kiuj kontinuus almenaŭ duonhoron. Tre povis esti, ke la duo sin banas.

Post kiam la paro finis ĉion, jam estis postnoktomezo. Regis silento. Probable la amora duo jam trovis sin en ŝtona dormo. Mi volus fermi la okulojn kaj trovi la perditan dormon, sed mi ne povis. Ŝajnis kvazaŭ la ĝemoj Aj — Aj — Aj — Aj takte tremus en miaj oreloj. Mi min turnadis enlite, neniel povante endormiĝi. Mi maldormis ĝis la tago aŭroris.

Preskaŭ ĉiun nokton ili ripetadis la ludon. Estis kvazaŭ ili sentis nek lacon nek enuon en amorado. Tio ja ekstreme turmentis min kaj taŭzis mian trankvilan vivon. Mi jam kolapsis de maldormo.

Pasis pluraj tagoj antaŭ ol miaj oreloj kutimiĝis al tiu melodia muziko. Mi kalkulis ĝin kiel lulkanton. Akompane de la lulkanto mi rapide drivis en belan sonĝon. Ĉiunokte, kun granda plezuro mi atendis, ke la lulkanto leviĝu por ke mi havu bonan dormon.

Sed je mia ega surprizo, antaŭ dek tagoj la muziko subite sin bremsis, kaj vanuis kune kun la paro. Mi havis absolute nenan ideon pri tio, kio okazis al ili. Laŭdire la novedzino falis en malsanon kaj estis enhospitaligita. Neniu sciis pri kiu malsano temas. Sen la muziko, mi tamen sentis vakecon en la koro kaj ne povis endormiĝi nokte.

Mi denove trafis en sendormecon ...

4a, novembro, 2025

15-a ĉina kongreso de Esperanto jam fermiĝis kun sukceso. Post la finiĝo de la kongreso, s-ro Zhou Zhiqi veturis hejmen pervagonare. Li veturis el Taiyuan* rekte Changsha-n**. La veturado daŭris diurnon. Tio estis longa vojaĝo. En la vagono lia stomako murmuris pro malsato. Li pripalpis siajn poŝojn kaj eltrovis kelkajn

monerojn kaj kontraŭ ili li aĉetis kolbason. Poste li bovece maĉis la kolbason, farante laŭtajn ŝmacojn. Li frandis ĝin kaj elblovis kontentan suspiron. Ĝuste kiel dirite, ĉe stomako malsata ne kapricas palato. Li desegnis kaj farigis kvar specojn de insignoj kaj per tio salutis la kongreson. La kongreso forkonsumis lian monon. Malgraŭ tio li tamen estis ĝojega. Li tre amas Esperanton. Li produktis maron da filmetoj pri Esperanto, ekzemple Aŭtuno en la Printempo, Montara Vilaĝo, La Familio. Li estas tre sincera, varmkora kaj helpema. Li tre belas, ĉu aspekte, ĉu anime. Mi lin admiras.

4a, novembro, 2025

La 3-an de novembro 2025 post la finiĝo de 15-a ĉina kongreso de Esperanto, ambaŭ s-ro Zhou Zhiqi kaj s-ro Bao Lin gustumis la ĉarmojn de Taiyuan* en kaleŝo tirata de granda ĉevalo. S-ro Bao Lin mastre sidis sur la sidloko. S-ro Zhou Zhiqi kaleŝiste staris apud s-ro Bao Lin kaj kondukis la kaleŝon. Li ambaŭmane forte tenis du kondukŝnurojn kaj laŭte kriis "hot! hoto!" Pezaj radoj krakis obtuze, hufoj de ĉevalo sonis metale, frapante la teron. Tio supozeble estis la unua fojo, ke ili ĝuis la kaleŝon. Ili havis gajan mienon. Ili ĝoje sin amuzis en Taiyuan. ♦

*Taiyuan estas la ĉefurbo de Shanxi-provinco.

**Changsha estas la ĉefurbo de Hunan-provinco.

Anonco de Kristnaska Literatura Konkurso de Literatura Vivo!

Temo:

Kristnaska Magio

Malkovru la spiriton, tradiciojn, memorojn kaj sentojn de Kristnasko! La celo de la konkurso estas montri, kion Kristnasko signifas por ni kaj kiel amo, familio kaj komunumo formas niajn vivojn.

Kategorioj:

1. Mallonga prozo

Maksimume: 1000 vortoj.

Tipo: Fikcio aŭ reala sperto.

Temoj: Familiaj tradicioj, Kristnaskaj mirakloj, memorindaj momentoj.

2. Poemo

Maksimume: 40 linioj.

Tipo: Libera verso, rima aŭ ajna alia poezia formo.

Temoj: Kristnaskaj sentoj, la festo de amo, la beleco de vintro.

Limdato por sendo:

31-a de decembro 2025

Bonvolu sendi viajn verkojn elektronike al la jena retpoŝtadreso: goderika@gmail.com

Ĉiuj verkoj estos publikigitaj en Literatura Vivo!

